

აქა მძიხილადი

ფალიაუვილის
ქუჩის
ქაღალეზი

აკან პორჩილაძე

ფალიაშვილის ქუჩის ძაღლები

ზაზა

ნიცაში მინდა... ვინ მეუბნებოდა? მთელი ნიცა არაბებს აქვთ აღებულიო, საფრანგეთში ნაციონალიზმის ცალკე აგორდაო – არაბებმა და ზანგებმა გადაჭამეს ყველაფერიო. ჰო, ერთი შენიღბული ზვიადისტი მეუბნებოდა სუფრაზე. კუპატს ვჭამდით, შავ ღვინოს ვსვამდით და საფრანგეთის პრობლემებზე ვსაუბრობდით ჩვენს ეროვნულ ჭრილში...

ცხრა საათია და წარმოიდგინე, ნიცაზე ფიქრში ვამეღვიძა. დამესიზმრა, თუ რა იყო, არ ვიცი. შეიძლება იმის ბრალია, რომ გუშინ თუ გუშინნინ, რაღაც ფილმი ვნახე, ტრენცინიანით, რომი შნაიდერთ და ჩვენში მიღებული ფრანგული ხიბლით. თორემ რა ნიცა უნდა გამხსენებოდა ამ სიბნელეში: არც ღამით იყო შუქი და არც ახლანდელი.

აუ, რა საშინელია ლოგინიდან გამოდრომა და საპირფარეშოს ცივ იატაკზე დგომა. ახლა პირის დაბანა ნახე... სარკეში ჩაიხედავ, ვიღაც გამოშტერებული კლიენტი გიყურებს, თან შესამჩნევად მელოცდება და წვერიც გაუპარსავი აქვს. ყველაფერი ეს სანთლის შუქზე. თანგასტიკური სანახაობაა, ნიუხავი და სანთელი. მოკლედ, დაიბანე-ნუ დაიბან, მაინც ქლიავს გაუხარ. მარტო მე კი არა, ყველა. რაღაც ჩამოგრძელებული სიტუაციები გაგვიხდა.

დროა ეგეთი, დაქლიავენის კლასიკური ჟამი.

არა, არა ნიცაში...

ჩაი დალიე, – დედაჩემის ხმაა. ჩაი თერმოსში აქვს უკვე მეორე დღეა. რა მინდა სამზარეულოში?

ჩაი... ჩაის, როგორც ქართული კლასიკა გადმოგვცემს, ასე და ისე... ჰოლში ვდგავარ და თუ ვიფიქროვ. ერთი კოლოფი „მაგნა“ ხომ უნდა მომივიღეს წესით, მაგრამ გააჩნია სად ვიყიდი. ეს „მაგნა“ ხომ პირდაპირ ეპოქის სიმბოლოა ღამის კომუნიზმის დასასრულის მაუწყებლად შემოვიდა თბილისში. შეიძლება პირდაპირ დავარქვათ – ეპოქა „მაგნა“.

– მაგვიანდება, – უკვე შუბებს ვიცმევ.

- მთელი დღე მშიერი უნდა იყო. სად გარბიხარ?
- ინტერვიუზე, მინისტრთა საბჭოში, –

...Тогда мне интერვიუ, და თანაც მინისტრთან. დაკვირვებული ვარ, უფროსებზე გასაგიჟებლად მოქმედებს ეს ამბები. მე კი, მართლაც რომ მქონდეს ასეთი რანდევუ, წყალმომძარაგებელთან, ან გზების გამომსწორებელთან, ერთი კარგად ვაყირავებდი. არ მივიდოდი და მორჩა. ახლა შენ წარმოიდგინე, როგორია, ვილაც სათვალისანი და ლიპისანი ბიძა რომ სახალხო ცყუილებით გაბოლებს:

- სირთულეები ძალიან დიდია. ენერგომატარებლები... და ასე შემდეგ.

რა, წახვალ? ორი საათი დაელოდები? მაშინ როდესაც ნიცაში... არა, ძალიან ამოვიჩემე. ნეტავ რამდენი ქართველი ცხოვრობს ნიცაში? იქ რომ მოვხვდე, სულაც კალედონიელად დავეწერები და მერე მიყარონ კაკალი. სამშობლოო, ესაო და ისაო, რატომაო. დავეწერები და მორჩა – კალედონიელი ზაზა კობახიძე ნიცაში იმყოფება.

არა, არა, დაბოლოება თრანსგული სჯობს – კობახიძე. მერე, ოთხმოცი წლის რომ გავხდები, სიამოვნებით გამოვალ საქართველოს ცელევიზიით და ცრემლმორეული გიანდერძებით ჩემს შლასას და ძველმოდურ კოსტუმს – გამახსენდება, რომ... მოკლედ, შეიძლება გესტუმროთ კიდევ, მაგრამ აეროპორტის ასფალტს ნამდვილად ვერ ვაკოცებ. წელკავი მექნება და ვერ დავიხრები.

ჰო, მართლა, გუშინ სამწუხარო ამბავი გავიგე, სენიორ პაბლო ესკობარი მიუბრედიათ ორქიდეებით განთქმულ ქალაქ მედელინში. ჩვენი კავშირგაბმულობა რომ ღირსეულად მუშაობდეს, ერთიორ კაცს მაინც უნდა გავგზავნა თანაგრძობის დეპუტა. სირცხვილია მაინც, სულთა ერთობამ ხომ საზღვრები არ იცის. ეჰ, პაბლიტო, პაბლიტო, სად უნდა დაბადებულიყავი და სად დაიბადე? აქ, ამაყ კავკასიონს გადმოღმა შენ მგრის ცყვია ვერ მოგწვდებოდა. შენნაირ ხალხს აქ თავად ჰაერი იცავს. აქ, განსვენებულო, მშვენიერია დილა ყაბახზე და ათასი სხვა რამ... ერთი წინადადებით უნდა შევაბიჯო მერიაში: რომელიმე ქუჩას, რომელსაც თუნდაც შემთხვევით შემორჩა მარქსიანული სახელი, პაბლო ესკობარის ჩიხი ეწოდოს. სადმე, გინდაც ვარკეთილში, სულ პანანინა შესახვევს რომ დავარქვათ...

- მოკლედ, ვახურებ, რა ღროს ეგენია.

უკვე გარეთ ვარ. გაქუცული და მოფარღალაღავეებული მრგვალი ბალის კიდებზე ვდგავარ. ადრე აქ ტაქსისტების ბირჟა იყო. ჩაჯექი, სამმანეთიანი დაუგდე და იარე. ავოეეე... ახლა კი ფეხით უნდა დავაწვე რედაქციამდე, სხვა გზა არ არის. მეტრო და რაღაც სიგიჟეები

ისე მიჭირს, თითქოს კუჭი მქონდეს შეკრული. მივდივარ და ვფიქრობ: „კოტე ამერიკაშია, ჯავახა ესპანეთში, ცეცხლა ჰოლანდიაში, თუშმალა პარიზში, შემიკა ლონდონში, სხვები ან მოსკოვში, ან სადმე სხვაგან“. სხვა რომ არაფერი იყოს, უბრალოდ, ისე, ადამიანურად, მოგენატრება ვინმე. მე შენ გეტყვი და დარეკავ.

იმ დღეს სახლში ვიყავი და... ეგრე, საღამო იყო, ცხრა საათი, გააბა და გააბა ტელეფონმა. მეთქი რაიონია. რაიონიდან ვინ უნდა დამირეკოს? მაგრამ ხომ იცი, ერევათ ხოლმე. ავიღე. ისეთი რაიონი გამოდგა, კინაღამ ყურმილი გამივარდა ხელიდან.

აღიკა იყო კანზას-სიტიდან. ექვსი თვეა არაფერი და უცებ რეკავს. მეგონა გვერდით მიზის და თეხბურთზე ვლაპარაკობთ, ავტომატიდან ვრეკავო. მოკლედ, ვიყვირეთ, მე აქედან და იმან იქიდან. იქ გოგო ჰყვოდა, ლესლი... კანზას-სიტი თურმე ორია, ეს უფრო კარგ კანზას-სიტიში მოხვედრილა და მთელი ამბავი. ისე, ერთი ჩუმი ლესლი არც მე მანყენდა. ოღონდ ჩუმი და... მინიმალური იმით, რა ჰქვია, თბილისში რომ არის გაფრცვლელი.

ჰო, სნობობით. აი, ეგ მკლავს, როგორც ღამეულ პიკეტიდან გამოსროლილმა ტყვიამ მოკლა ის ამერიკელი – ნატახტარის გზაზე. მაქვავებს ადგილზე, როგორც იმ ამერიკელს – ბენზინის გულისთვის შუბლგახვრეტილ რემბოს.

ნახე, რა მძლავრად ვთქვი?

არა, არის ჩემში რაღაც მსხვერპლშენიერების, არის რაღაც პუბლიცისტური. ტყუილად კი არ დავხურე ხუთი ჰუმანიტარული კურსი. აი, ეს სნობობი მაგიჟებს. თუ მოსწონთ, ისეთი რამეები მოსწონთ, რომ... არ ვიცი, რა. თან რაც ყველაზე მთავარია, უცებ ჩაკლანდნენ. ხელოვანთა კლანები, ქართული სპეციფიკის გათვალისწინებით. თუ რომელიმეში მოხვდი, კაცი ხარ, აქეთ მალბოროს ყიდი, იქით წიგნებს წერ. იდეალებს არ იფიქრებ, მოკლედ. ხელოვანთა კლანები. ნარმოიდგინეთ, მაგათი ხელოვნება. აი, ადრე რომ იყვნენ „ცისფერყანწელები“ და ვილაც-ვილაცეები, ორდენები და მთელი ამბავი, ახლა კლანებია, ამ ორდენების მაგივრად. ძირითადად ასეა. ვთქვათ, კომპანია – ჯემალა-ყარამანა-გრისგანა ფიქრებ. კინოს გარდა ყველაფერს იღებენ: სნიკერსს, კრედიტს და ნამალსაც კი. მერე მსჯელობენ. მიდი რა მიახვიე, შენც მყავხარ ჟორჟ სადული, თუ ვილაც კიდევ – ისა, რა ჰქვია? გასტონ ბაშლიარ.

ჭაჭკავაძეზე ჯიხურები „მაგნას“ კოლოფებითაა გამოტენილი. „მაგნა“, „მაგნა“ – თბილისისათვის გერბი რომ შეგვეცვალა, ყველაზე კარგი ალბათ „მაგნას“ კოლოფი იქნებოდა. ისე, თუ გახსოვს „მაგნას“ ფასები? მე გახსოვს, მაგრამ ახლა მეზარება, ყინავს და მგონი ცალი ყური სადღაც დაგვარგე.

– ზაზა!

– ა, – მოვიხედე – დაუშა დგას. უფრო სწორად, დაუშას მანქანა დგას. დაუშა ზის ცოლთან ერთად. ჩათუთნულები არიან.

– სად მიდიხარ?

– პლესანოვზე.

– დაჯე, რუსთაველამდე ჩაგიყვან.

მიყვარს გამაძლარი ხალხი. ისინი ჩემი ქალაქის მამოძრავებელი ძალაა. მითუმეტეს, თუ ერთი გზა გაქვთ, შენც და მაძლარ კაცსაც, ბედნიერება კარს მოგდგომია. შეიძლება ეგეცაა მთავარი, რომ ერთი გზა გვაქვს. ისე, დაუშას არაფერს ვერჩი. მითუმეტეს, არც მის სქელგუჩება და მაღალფეხებიან ცოლს. აი, ეგეთი მანაკი ენა და ფიქრები მაქვს. უბნელი პატივს მცემს, მე კი ვაშავებ. დროა ეგეთი. ძველი დრო რომ იყოს, ტაქსით დავენეოდი დაუშას მანქანას. რომ გავუსწორდებოდი, კეთილ ღიმილს გავუცვლიდით ერთმანეთს და მე ჩემს მძღოლთან ლაქლაქს განვაგრძობდი, ის თავის ცოლს მიხედავდა.

სიგარეტი ვერ ვიყიდე.

– რას შერები, ზაზუჩ?

– რავი, ვარ რა...

ღუმელიც ჩართული მაქვს. აქედან საკმაოდ შორია გურჯისტანამდე.

– მაკას ხომ იცნობ?

– კი. როგორ არა.

მერე ვჩუმიდებით. ან რაზე უნდა ვილაპარაკოთ? მე და დაუშამ, დაუშამ და მე. გასულ ორ-სამ დღეში მგონი ჩვენს უბანში არაფერს მოუკლავთ და არაფისთვის წაურთმევიათ რამე. სხვა რა გვაქვს სათქმელი ერთმანეთისთვის? მე მაგის ბიზნესში ვერ ვერკვევი, ეგ ჩემს ფარმაკოლოგიაში.

– წიგა როგორ არი? – სულ გაჩუმებაც სირცხვილია, კაცს მიყავხარ.

– არი რა. მიდის, მოდის.

– მეგროსთან გააჩერე.

– ...

– „სპასიბა“, დაუშე, ნახვამდის, – ამ მაკას თუ არ გაუცინე, არაფერი გამოვა. არა, ასეც და ისეც, მისთვის ბოლო კაცი ჩანხარ ცხოვრებაში, მაგრამ რომ გაუცინებ, ეგებ გული მოუღებეს, შენი ეტიკეტი დაათვას.

ნიცაში... იქ კი არ ვეგყოდი. ან რა მათხოვრული თქმაა: „მეგროსთან გამიჩერე“. რას ნიშნავს მეგროსთან გაჩერება? ნიცაში ვეგყოდი: „ოცელ რიც!“ მერე ერთდოლარიან სიგარას... და ა.შ.

ელბაქიძე, ელბაქიძე, ელბაქიძე. ეს მგონი ბოლშევიკი იყო. აქეთ, ხელმარტენივ ერთი რესტორანია, მყარალი დახლები და მთლად აქოთებული მალაზიები. რძე იყიდება და ისეთი სუნი დგას, გგონია, რომ დამპალი კომბოსტოს უფასო ჩამორიგებას შესდგომიან. ბერიკაც მელიქ-კაზარაიანის გამოშინებული სასახლე, დეკორაციად ქცეული უცხო რამ იდეების გამო, მკვდრისფერი თალები და მოზანზარე სააღლუმო მოედანი თავს ზემოთ რჩება. ლოყებანთლებული და ხელდამსკდარი კაცი დგას ცროტუარის კიდებზე, ხელში დიდი თევზი უჭირავს, – უფორმო, უშნო და აქა-იქ ქერცლგაცევილი. ცოცხალი ქვემოთ ბებერი აისორის ქალი „მაგნას“ კოლოფს ათამაშებს თითებში.

– რა ღირს „მაგნა“?

– ხუთას ორმოცდაათი, ორი ფაჩქა ათასი.

– კუბონზე?

– არ გაუყიდი.

– წადი, შენი... – არ ყიდი და ქვემოთ ვიყიდი მეგროსთან. მეორედ ვმაზავ „მაგნას“. თან ვერ ვიგან, მაგრამ ხომ იცი, „მაგნა“ უფრო აქვს, ვიდრე „კოლხეთი“ – 5 000 კუბონი.

ელბაქიძე ბოლშევიკი იქნებოდა, აბა რა! სხვისთვის ძნელად თუ გაიმეცებენ ამხელა აღმართს. ხომ არ დაარქმევდნენ რომელიმე საწყალი იუნკერის სახელს.

ესეც მტკვარი. პაუსტოვსკი, თუ ვილაც სხვა წერს, თბილისში ეკლესიების სახურავები მღვრიე მტკვრის ფერისანი არიანო. მართლაც ეგრეა, მე ვიყო გარეთ, სიცივეში...

ისე, როგორც ვაგეობ, საერთოდ და საზოგადოდ, ეს მტკვარი დიდი უსახური რამეა. ისევე არაგვი სჯობს: აბა, ნახე რამდენი ლექსია არაგვზე და რამდენი ამ ცალახიან წყალზე. ჩვენში დარჩეს და სოლიდურობა ამას მეტი აქვს, იგრძნობა ოდინდელი ღირსება. გაკოტრებული სოციალიზმითაა – მაინც რომ დადის მეიდანში, შემორჩენილი საგარეო სამოსი აცვია და იბერება: ნახეთ, ეს მე ვარ, სახელოვანი თუმაჯან თუმაჯანიანციო. მეორეს მხრივ, სხვები ეუბნებიან – ხარ და იყავი, სულ ფეხსაცმლის ჭვინგზე გვედიხარ და საერთოდ, იცით რა არის მთავარი?

რა თქმა უნდა, იცით.

აი, სოციოლოგიური გამოკითხვა რომ ჩავატაროთ ქალაქში და ვიკითხოთ: „ძმაო, რა არის მთავარი?“ – ორნაირი პასუხი გამოვა. ზუუუსტად ორნაირი. ერთი გეტყვის, აი ასე, აი, რომ და ძან მოკლედ და ისა, რომ... სამშობლო: „ძმებო და დებო, ჩემო საყვარელო ქართველებო, გავერთიანდეთ და იცით რა? მოლით ნუ გავაცინებთ მტერს, რომ მხარში და... ამოვუდგეთ ერთმანეთს“. და მეორე კი მოგახსენებს, ისეთი, რომელიც მოკლედ, შავურს და ბევრი ცისფერთვალა და შენი წონა, ბიჭო... ეგეთი რო, ჩემო ძმებო, ჩემო ახლობელი ხალხო, რომ ამ დროში მთავარია, რო ჩვენ ურთიერთგაგებაში გაგება, რო იყოს კაცური.

ხომ მძლავრი სოციოლოგიური მასალა ვართ, ჰა? სულლო, – როგორც იცოდნა კლასიკოსი.

აი, ერთი მასალაც. რედაქციის სადარბაზოში შევდივარ და ლიტგამდე კიდევ ერთი მასალაა – სერგო.

სერგო დარაჯია, ნერვული ცხვირი და ორად გაყოფილი ნიკაპი აქვს. ბოლოს, ალბათ ვიღაც მოკლავს. დროა ეგეთი, სერგოსთანებს და ჩემისთანებს ბრიდავენ შემთხვევით გამოფრენილი ცყვიები, რომლებიც, რა დასამალია, ადრე ბელურებივით დატრინავდნენ რუსთაველზე, ახლა კი საერთოდ ყველგან დატრინავენ მერცხლებივით.

– ზაზა, ზაზა, – იმ თავის ჭიხურიდან გამოძვრა სერგო, ხელში კროსვორდების გაბეთით.

– ა...

– ისა, ეს „ფენტჰაუსი“ შენი იყო?

– ჰო.

– მათხოვე რა, მათხოვე... აქ წავიკითხავ და...

– მერე ამო, მოვცემ.

კიდევ კარგი ლიფტი მოვიდა. ნახე, სერგოს რა სექსუალური განსწავლა დაუნცია? ახლა დახატული ნაშები მომინდომა.

ნიცა...

და ჰა, ჩემი რედაქციის ჭრიალა კარი. ჭრიალა არა რომანტიკული ვაგებით, არამედ პირიქით. აქ არის... ეჰ და მოკლედ... მე აქ ვარ დაახლოებით ისე, როგორც დევნილი პრინცი რომელიღაც პროვინციულ ქალაქში, რომელშიც, საპატრიარქო პატიმარივითაა გამწყვდილებული და მასაც ბავშვივით უხარია, რომ გარშემო ყველა ეფერება, მრეცხავი გოგოთი დაწყებული, ბურგომისტრით დამთავრებული; თანაც პრინცი ჭირვეულობს და ამით უფროა საყვარელი და მომხიბვლელი.

უუუუუუ!... სიგარეტის ყიდვა ისევ დამაფინცდა. აბა, ვისაც სიგარეტის ყიდვა აფინცდება, ის მწვეფელი არ არისო? „მაგნა“, ჩემო ძვირფასო ნაგავო, შენზე ამბობენ, ამერიკაში მძღოლების და პუერტორიკოელი ნაბიჭვრების, ეგრეთ წოდებული ლატინოსების სიგარეტიაო. მაგრამ ჩვენც ხომ ლატინოსები და ლატინოსებზე უფრო ლატინოსები ვართ ლატინოსობაში. ამას ვინმე უარყოფს?

ოთახის კუთხეში, ჩემს მაგიდასთან, ზედ მარადონას სურათის ქვეშ, თემო და ზურა სხედან, შუაში ერთი პატარა და შავგვრემანი, თან სევდიანი გოგო უზით გრძელი სიგარეტით და არანაკლებ გრძელი ფრჩხილებით. ყავის ფინჯნებით არაყს ურცყამენ და რაღაც ქვასავით ნამცხვარს ღოღნიან. უუუჰ, დილიდან არაყი. მაგრამ თემო ბიზონია და ზურაც მის გუნდშია; ეს გოგო კი ზის და არც სახელი მახსოვს მისი, არც სხვა რომელიმე საკონტაქტო საშუალება. საერთოდ, კაცს თუ ორი წელი მაინც არ ვიცნობ, სახელს ხეირიანად ვერ ვიმახსოვრებ. სევდიანი თვალები კი არ არის ჩემი მინუსი. უფრო, დიდი, შავი თვალებია, სწორად რომ ვთქვა, სისუსტე. მაგრამ, ესეც ისე რა, შეთარღებით.

– სკდებით?

თემო ყავის ჭიქას მანვლის.

– სიცივეა, მოდი, ჩახრახნე.

–საწერი მაქვს.

– მიდი კაცო, ჩახრახნე. მეც საწერი მაქვს. დღეს ბზეჟინსკისთან მივდივარ.

– ვისთან?

– „ამ დღით თბილისში ჩამოვიდა ცნობილი ამერიკელი მეცნიერი და პოლიტიკური მოღვაწე ზბიგნევი ბჟეჟინსკი...“ – ჩამაცნევა თემომ – ხუთ საათზე აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტში წაიკითხავს ლექციას „რა ცუდია აქ და რა კარგია იქ“.

– მერე სვამ?

– ჯერ ათია. ათჯერ გამოვფხიზლდები. რომც არ გამოვფხიზლდე რა? ასი წელი და ოცი თვე... „ბჟეჟინსკი ესაუბრა ჟონდოს და ბონდოს“. ახლავე დავწერ, მაგას რა უნდა. ორმოცი მშრალი სტრიქონი გამოვა. თუ ოთხმოცი გამოვა. ას ოცი, იქნება ას ოცი.

– მაგათ თუ ესაუბრა, მაგარ ამბავს წაიღებს, – თქვა უცებ გოგომ!

– ზვიადისტი ხარ, ჭკული? – რატომღაც გაეხარდა ზურას და გოგოს ხელი გადახვია.

– შენ ხარ ზვიადისტი, ეგენი ცნობილი ისენი არიან...

– ვინა? – ზურას თუნთუშა ლოყები აქვს. რომ იცინის, კიდევ უფრო ებერება.

– ისინი.

– ვინ ისინი? – ჩავეკითხე მეც.

– დალიე, რა, – მოეწინა თემოს.

მეც ავიღე და გადავუშვი, სულ გაყინულ ჭანებში წავიდა. ბოლომდე.

– დაანამცხვრე!

– არ მინდა, – და გამახსენდა, რომ სიგარეტი ვერ ვიყიდე. – მომანვეინე.

თემომ „კოლხეთი“ გააძრო.

– მოიცა, მე მოგანვეინებ, – ეს გოგო გაიქაჩა.

– იჟექი, იჟექი.

მაინც აღვა და გავიდა.

– ევასები, – გაიბერა ზურა.

- მიდი, მიახვიე აქედან, სახელიც არ ვიცი.
- ნანა, ცო, როგორ არ იცი.
- რა ვიცი. კაი ტიპაა?
- რავი, – თემოს არ ახასიათებს შემთხვევითი კავშირები.

ნანა შემოვიდა. რა იციან ამ ქართველმა ქალებმა ყველაფრის შავის ჩაცმა. ისედაც შავები არიან და თან... ისე, გაფორმდებოდა, ჩემმა მზემ. ქართველი კაცები კი ბინძურები არიან.

„სენც მორისი“ მოიგანა.

- ო მორე, მორე, – გაეხარდა ზურას და კოლოფს ნაცანა.
- ხელი! – მოასწრო ნანამ – შენთვის კი არ მომიგანია. თან „მორე“ არ არის. „მორე“ რა, ქაჯი ვარ?
- აბა, ამას ეხადებოდა? – გაიკრიჭა ზურა.
- ამას რატომ უშვებთ აქ? ლაო, ლაო პატარა ბიჭი?
- უხარია, ბავშვია, – დაეჯღანა ნანა.
- თითოც დავლიოთ, იქნება სამი, – ჩამოასხა თემომ.
- არაყი საიდან?
- კრიშიდან ღმერთისა.
- კიდევ ნანას გაუმარჯოს, – თქვა თემომ – ო, მორე, მორე, გაგიმარჯოს ნანა.
- შენთან მინდა ვახგანგური სექსი, – თქვა ზურამ და ისევ გაეხერა ლოყები.
- ნახე, რა უბრდელია. ასწავლეთ რა? – შეგვევედრა გოგო. – გაგიმარჯოს ნანა, – ვუთხარი მეც, – იქით ვინ არის?
- გოგოები, დათო და კემპესა.
- მერე კემპესა არ სვამს?

- არა. გავარჯიცი კემპებს. კომპიუტერში და სვამს?
- ჩემს გარდა, – გაიკრიჭა ზურა.
- შენა, შეილო...

ოჰ, ხანგრძლივი და ზუსტი, მეტისმეტად მოსაწყენი სტენოგრაფია. თუმცა, ქართველ კაცებს, შეგვიძლია ნაბინძურება და თავზე ხელსაც ავიღებთ ამ საქმეში, სვინდის-შინაგან ხმაზე რომ არაფერი ვთქვათ, მაგრამ არის ჩვენში რაღაც... არა, ანტიკური ჩვენში არაფერი არ არის, ღვინოს თუ არ ჩავთვლით. არის ჩვენში ერთგვარი თეატრალური, ეს გაცვეთილი და გამოცვეთილი, სიბლი.

თავის მონახება შეგვიძლია.

– თითოც, ნანოჩკას მძინარა თვალების მზემ, – ეს თემო თანდათან ხდება ქართველი და მთელი ამბავი.

– Позовите Герца, маленького Герца, он нам всем исполнит в нашей синагоге ...

– **Очень популярный отходняк!** – დამიმთავრა ზურამ – რაღაც კარგ ხასიათზე ხარ!

– ალაგ-ალაგ.

– თითოც-მეთქი, თითოც. გაიგე?

– თითოც და თითოც, რა გაგვიხურე, მიმიშვი მარტენთან, – გაუცინა ზურამ და ბოთლს დასწვდა.

– მოდით, ახლა თქვენ გაგიმარჯოთ, ძალიან კარგები ხართ სამივე და ძალიან მიყვარხართ, – თქვა უცებ ნანამ და გადაჰკრა.

– ნახე, როგორ ვყვარებივართ? – გაიბადრა თემო – ნანააა, ნაანინა, ნაანაააა...

– ნანა სპარსული სახელია, – დაიჯღანა ზურა – ნუნე უნდა იყოს.

– ნუნე არა ნაზიბროლა, – ეწყინა გოგოს.

– შენ პეტრიაშვილი ხარ? გურამი?

– მე ვარ ზურა ბაქრაძე და ისა... – შეყოვნდა – „ბულოჩკა“.

– რა?

– რა და... – ბურამ ეშმაკურად დაატრიალა თვალები, – მომე რა? – შეატყერდა ნანას.

– იდიოტო, იდიოტო, იდიოტო! – წამოხტა ნანა.

– კაი, რა გაახურე, – წავეშველეთ მე და თემო.

– სულ ამხელაზე, სულ ამხელაზე, – ფრჩხილი დაგვანახა ბურამ.

– დეგენერატო, დებილო! ნახე, კიდევ რას მეუბნება? გამიშვით, იქით გავალ.

გოგო ძლივს დაესვით და თემომ კიდევ ერთხელ ჩამოასხა. ესეც გადაგვარით და წამოვიძაღეთ.

– რედაქტორი არი? – ვიკითხე გასვლის წინ.

– არ მოსულა. მოდი, დაჯე, – მითხრა თემომ, – იქით რა გინდა?

– ქეთა ხო არ მოსულა?

– არ ვიცი. დაჯე, რა.

კურტკა გავიხადე, ნანას სიგარეტს დავწვდი და დაჯექი.

– ხიდზე გადმოხვედი? – მკითხა თემომ.

– ჰო.

– თოლიები ნახე?

– კი.

– ვაჟკაცურად, აღრე იყვნენ?

– რაღი, იყვნენო.

– თუ ძმა ხარ... ყველა და ყველაფერი გადაირია. რა უნდათ აქ თოლიებს?

– ეგებ არც თბილისია აქ.

თემოს გაეხარდა.

– არა, ცო, არ არის. ახლა რომ გვითხრან, შავი ზღვააო, არც გამიკვირდება. თბილისი ვარნაა, ვარნა თბილისიაო. ეს ატლანტიკააო, ჰა?

ავდექი და გამოვედი. ეგებ ქეთა მოსულია, ძმაო სიმპსონ, ლარი ბერდ? არა, ნიცაში ამინდს არ წავახდენდი ნამდვილად. მიხრა-მოხრა, ქალაქური სიტყვა-პასუხი. ო, მორე, მორე, ბებ მინია, ეცო გორე...

ქათა

ყველა ამბობს, რომ კარგი ხასიათი მაქვს. ჯერ არავინ შემხვედრია ისეთი, რომ ეთქვას, აუტანელი ხარო. დიდი-დიდი მითხრან, ძალიან გვლლიო. ნუ, პირდაპირ არ ვიცი, ისეთი გადასარევი ხასიათი მაქვს. ოცდაათი საათი შემძლია მხიარული ვიყო და მინდა მჭეროდეს, რო ამ ღროს არავის ვლლი. პირიქით, დიდი შემტყუებელი ვარ, თუმცა ეს ძალაუნებურად გამომდის. ახლა ლაქლაქი? იმდენს ვლაქლაქებ, რომ... თან ძალიან ხმაურიანი ვარ. ახლა ითქვამთ, რომ, როცა გოგო ამდენს ლაპარაკობს თავის ხასიათზე, ძალიან უშნაოა. ლამაზი? არ ვიცი, არ ვიცი. ყოველ შემთხვევაში, მიყვარს სიტყვა მომხიბვლელი. ცოცხალი სერიოზული რომ ვიყო და მეცხრამეტე საუკუნეში ვცხოვრობდე, იცოდნენ, თრიალ მიმზიდველი პატარა ქალიაო. ლამაზს ნამდვილად არ მიწოდებდნენ. თუმცა, რა ვიცი. ასეთი თავქარიანი რომ არ ვიყო...

ჩემი საყვარელი წიგნია ემილია ბრონტეს „ქუხილიანი ულელგეხილი“. ემილია ბრონტე შარლოტა ბრონტეს დაა. ძველმოდურია, არა? „ჩემი საყვარელი წიგნი“, თანაც ემილია ბრონტე. სიმართლე რომ გითხრათ, სულაც არ ვარ ძველმოდური. თუმცა, რომ შემომხედავ, ორმოცს გადაცილებული, ჩაქათულზე მოლაპარაკე ქართველის თანამეცხედრე, მეუღლე თუ კიდევ რაღაც ასეთი გეგონები. რა ვქნა, ცოცხალი დიასახლისური მომხიბვლელია მაქვს. თანაც, ნუ, რაღაც თანგასტიკურ საჭმელებს ვაგეტებ...

ჰო, მართლა, ყოველივე ამასთან ერთად, ვარ მერიაზე მიმაგრებული რეპორტიორი. ჩემი უვინროესი სპეციალობაა ჰუმანიტარული დახმარებების კუდში დევნა, მათ შესახებ წერა და პრეზენტაცია-მიღებებზე სიარული.

ამ მიღებებზე კი ჩემით ძალიან ერთობიან. უფრო სწორად, ასეთ მაღალ და დიდმნიშვნელოვან რაუტებზე, გინდათ თუ არა, ყურადღებას ვიპყრობ და ყველა მიცნობს. რა თქმა უნდა, არა იმით, რომ მაღონასავით ვიქცევი. პირიქით, გარკვეულ მომენტამდე ჩრდილშიც კი ვიმყოფები და დიქტოფონიც კი ჩანთაში მიღევს. მაგრამ დგება წამი და...

მოკლედ, ლეგენდარული ხიფათა ვარ. თავის დროზე ორივე ხელი მოტეხილი მაქვს, ასევე ყველა თითი ხსენებულ ხელებზე. ბავშვობაში ორჯერ მქონდა გვინის შერყევა, ჩაიდან ათასჯერ მაინც გამვარდნია ხელიდან და ხუთასი თევში და სამი ამდენი ჭიქა მაინც მექნება დამცვრელი. არაფერს ვამბობ ლიფტში გაჭედვასა და ქუჩაში გამხლართვაზე. საერთოდ არ მახსოვს, რომ წაბორძიკების გარეშე ავსულიყავი კიბებზე და სკამიც რატომღაც, ყოველთვის მორყეული მხვდება.

აი, გუშინწინაც, ლანგარი ვაუგდებინე „მეტყველ“ ოფიციალს. ეს ერთ-ერთ საელჩოში მოხდა და არა რომელიმე ეროვნული ფონდის რიგით პრეზენტაციამზე. თვითონ სამხედრო ატაშემ დააძრო თოვლისფერი ცხვირსახოცი (ყველა უცხოელი დიპლომატი თავს მოვალედ თვლის, პავაროტიზე დიდი და თეთრი ცხვირსახოცი ჰქონდეს) და ჩემი გვარიანად დანაშაული მკერდის მშრალება დაიწყო.

მაგრამ, მოდით, საქმეს მივხედოთ, როგორც ჩვენი რედაქტორი ამბობს, **Let's go to Mokhisi**¹. დილა, მე თუ მკითხავთ, მშვენიერია და არაფერია გრაგიკული იმაში, რომ სინათლე არ არის და ცივა. პირადად ჩემთვის მაინც. ერთი საბანი, მეორე საბანი, მესამე საბანი და მორჩა, ხუთ წუთში თავისუფალი ხარ. ყველა რედაქცია მუშაობს და გაბეთებიც, მგონი საუცხოოდ იყიდება. რაც მთავარია, შუქი არის და ჩემი მაგიდის ქვეშ ლეგენდარული რეფლექტორი „დს-მ-10“ დგას. აქვე უნდა აღვნიშნო, რომ მაგიდის შიდა მხარე ერთიანად შებოლილი, გამომწვარი და დანახშირებულია, რადგან ის, ხსენებული „დს-მ-10“, როგორც ჩვენები ამბობენ, ჩემი საყვარელია და თან გამოურთველად მუშაობს.

მე ვიჯექი და ვწერდი „ხსნის არმიის“ დახმარებათა შესახებ. საკმაოდ მოსაწყენი საქმე იყო და საერთოდ ეს, აქ ჩასმული დამხმარე გიპები ცოცხალი სევდიანები არიან. მოგაქვს რაღაც საჭმელები და სანაცვლოდ კაცს შენს ჭკუაზე ნათლად. შეიძლება არც უნდა მიხალლო ასე პირდაპირ, მაგრამ რა ვიცი, არ მჯერა ამ თანამედროვე მისიონერების, არც მათი კოტლეტები მინდა, არც სხვა რაღაც. დგანან ქუჩაში და ავრცელებენ სუბებს და ვილაც ჰალსგუხიანი წინასწარმეტყველების წიგნებს. ხედავთ, რა რელიგიური ვარ? ამ დროს, არაფერი განსაკუთრებული. უბრალოდ, არ მომწონს საჭმლით და გამარტივებული ქადაგებებით დამძეულთა სულებზე ნადირობა. არ მომწონს და მორჩა. აი, დედა ტერებზე ხომ არაფერს ვამბობ. ან, რა უნდა ვთქვა.

მოკლედ, ისევ საერო საქმეში ჩართულ უცხოელებზე ლაპარაკი სჯობს, მაგრამ მათაც გვარიანი დაცურებები აქვთ. პირდაპირ, გასაგიჟებელი. სადაც არ მიხვალ, ისე დაგზვდებიან, რომ საკუთარ თავში შეგეპარება ეჭვი, ათჯერ მაინც გკითხავენ, „თქვენ ნამდვილად ამა და ამ

¹ წავიდეთ მოხისში (ინგლ.).

წელს დაიბადეთ? მამათქვენი რა ვითარებაში გარდაიცვალა? ავტოკატასტროფაში? რატომ? აჰ, ინტარქტით? ჰქონდა პრობლემები ალკოჰოლთან?“ შენ კიდევ ზიხარ და უსმენ. უცხოელია, ჩვენ კიდევ უცხოელებს რატომღაც ვეფერებით. ბოლოს დათქვინდება, სახელდახელოდ შევსებულ ანკეტას ჩახედავს და ამოიბლუკუნებს: „მე შევისწავლი თქვენს თხოვნას ინტერვიუს შესახებ, დღეს და ხვალ ვიმსჯელებთ, ზევ თრანსპორტში უნდა გავფრინდეთ, გვითხარ მისაღები და ამის შემდეგ მოხრძანდით და უკვე გადამწყვეტილი გვექნება გესაუბრებით თუ არა, ესე იგი, თქვენ კუროს ნიშნის ქვეშ ხართ დაბადებული, არა?“ „ასე გამოდის“. „არ გიყვართ ჰოროსკოპები?“ „არა, მისგერ სმიტ“. და ასე დაუსრულებლად. მაგათ მტერი გადაეკიდა. მიხვალ და, არ ჩამოსულაო, კიდევ მიხვალ და ხვალ ჩამოვაო, კიდევ მიხვალ და ეს გულკეთილი და გადასარევედ სერიოზული მისგერ სმიტი აგისხნის, არ მიგვაჩნია მიზანშეწონილად ჩვენი საქმიანობის და ორგანიზაციის ათქმობა, ამიტომ, სულ ცუდილად გაისარჯეთო. ეს ყველაფერი დაახლოებით ისე გამოდის, რომ მე შენზე თეთრი ვარო. მაშინ რაღას ჯახირობ და რაღას აკლავ თავს აქაურობას...

მოხრძანდა. დეგენერატი. შემთავლო კარი. ახლა ყველა მისკენ გაიხედავს, ეს რაღაც სისულელეს წამოაყრანგალებს და სიცილ-ხარხარი ატყდება. მერე რომელიმე მაგიდას მიუჯდება (თავისი არა აქვს. ან რად უნდა, არაფერს არ წერს, ათასში ერთხელ, დაჯდება და რამეს გადათარგმნის) და დაიწყებს ლაქლაქს.

მერე იტყვის:

– მაკუჭ, მაკუჭ, ყავას რომელ საათზე სვამთ ამ ბავუდენიეში?

ესენიც მიანყდებიან.

– ახლავე ბაზა, გენაცვალე, ახლავე ბაზა, ძვირფასო და სანატრელო, – ვითომ ესენიც ხუმრობენ, სინამდვილეში, გული მისდით და სულ ჟრუანტელი უვლით.

მოუდუღებენ ამ ყავას. შენ გგონია დალევს? ერთს მოხვრებს და მერე თუ აქვს, ამოიღებს თავის სივარეგს თუ არა და იმასაც ვინმე აჩუქებს. გააბოლებს და იტყვის:

– როგორც თილადელფიის საუკეთესო ოჯახებშია...

მეტი არაფერი უნდა. უახლოესი ერთი საათი მაინც. დეგენერატი, სუფთა დეგენერატი. უსაქმური დეგენერატი.

აჰა, გაიხადა თავისი გახუნებული, ორგან გამოხეული ქურთუკი. დალაქავებული და ადგილ-ადგილ ამომწვარი. რატომ აცვია ეს ნაგავი, ვერ გავიგე. ერთხელ ერთად გაგვგზავნეს

საელჩოში და არ შემოუშვებს. იცით რა ქნა? წავიდა და ოც წუთში, ზუსტად ოც წუთში, სლავა ზაიცევივით მოვიდა. ძველი ტანსაცმელი მიყვარსო. და კიდევ ეგ მყრალი ბათინკები. ომის დროს აჩუქა ვიღაც გვარდიელმა. შე-გვჭა-მა. სულ იმ გვარდიელზე ლაპარაკობს. აი, გაუპარსავ ნიკაპზე მოისვა ხელი.

მე ვწერ. არ მაინტერესებს და არც დამაინტერესებს. პირობას ვდებ.

– ზაზა, როგორ ხარ?

– ზაზა, რას შერები?

უკ, რას მიეთარცქვალენ? პირდაუხანელი დეგენერატი და გულკეთილი ნაშოჩკები.

– რას ვშერები და ფრხილს ვიბრდი ნეკზე, ეგება უფროსად დამნიშნონ რომელიმე დანესებულებაში.

– სად ჩაცეცხლე, – ეკითხება კემპესა.

– კულულებს მიხედე, ძმაო. თმების მოშვებას ჯობია, ნეკზე ფრხილი მოუშვა, ნაღდად რამე თანამდებობაზე დაგნიშნავენ.

იცით დალია, რომ კითხო, სმა ეზიზღება. ყველაფერს დასცინის, მარტო ის გვარდიელი უყვარს. ვიღაც გვარდიელი, იმიტომ, რომ იმან ბათინკები აჩუქა. არც მიყურებს და არც მე შევხედავ. ეყოფა ბიჭს. დილიდან წერვები მომიშალა. სუთთა იდიოტია. ახლა ბებიჩემს როგორ ელაპარაკება? „გამარჯობათ, ქალბატონო მარტო, როგორ ბრძანდებით? გუშინ სოლოლაკში მოვხვდი და თქვენ გამახსენდით, საოცარია, არა? ქალბატონო მარტო, თუ არ შეწუხდებით, ეგებ ქეთას მიაწოდოთ ყურმილი“. მომანოდებს და: „როგორ ხარ ღვთისმშობლის წილხვედრთა დარდზე დათიქრებულო?“ ვითომ სასაცილოა. მერე მოდგება და ისე გაგლანძლავს, ერთს არ დათიქრდება. გუშინწინაც გამლანძლა. მთვრალი იყო. სამხრეთ აფრიკაში წავიდეთო. აქ არაფერს აკეთებს და იქ რას იზამს? დაფუკიდე. დღეს ვითომ არაფერია. სანყალი დედამისი.

ყველას უყვარს. ყველა უცინის. დეგენერატია აბა, რა. რას ამომიჩემა. ან მე რას ამოვიჩემა. მთელი წელიწადია უკვე. იცი რა? ეგ საშინელი ეგოისტია, მე კიდევ პირიქით. მეცოდებასავით. საშინელებაა ასე ყოფნა. ისე, როგორც ეგ არის. ჩვენი ერთად ყოფნაც საშინელებაა. ვერაფერს გაუგებს. თან რაღაც საიდუმლო რომანი შექმნა – ვითომ დიდი მეგობრები ვიყავით. ყველამ იცის, რომ დიდი მეგობრები ვართ.

ზის და რაღაცით ერთობა. აი, „შანსი“ აიღო. არ წაიკითხავს. არც კითხულობს. რას მიკრავ თვალს, შე დეგენერატო, რა გინდა.

– მომანწვეინეთ, რა?

– უჯრაშია „80“.

აჰა, მომიცუცქელა.

– შენ, იმ გოგოს რა ჰქვია? აი, ის როა ახალი, პატარა, შავი და ისა... ფანჯარასთან... ჰო.

– ნანა.

– ჰო, ნანა. ვინ არის? საიდან არი?

– სააგენტოდან გადმოვიდა.

– მე მეგონა ლიტერატურული წრიდან მოვიდა.

ჩავიფხუკუნეთ. აი, ასეთია. მაინც გამოგიყვანს მდგომარეობიდან.

– რატომ?

– თვალეები აქვს, რაღაცნაირი, ლიტერატურულ-გულჩათხრობილ-ინტელექტუალური. „სენგ მორისი“ წააგდო. ვინ არის, პროკურორის შვილია?

– გაჩე, გაიგონებს.

– აბა, ირცყამს?

დეგენერატი, დებილი, იდიოტი, დეგენერატი. ეგეთი მაინც იყოს. გოგოსთან ყოფნისას ღიმილით და გვბილი სიტყვებით კმაყოფილია. მეტი არაფერი უნდა. მე არ ვიცი? თუ რაღაც ისეთი, მეათე პლანზე. ვითომ არც ყოფილა. არ ეძებს ეგეთ რაღაცას. თუ გამოვიდა, ისე, ექსპრომტად, ჰო კარგი, არა და წავა. წალაყუნდება. ვთქვათ, დარეკავს ღამის ორ საათზე. იცის, რომ მარტო ვარ. თუ თავი გაიგიჟა, რაღაცას შეიძლება გამოჰკრას ხელი. „მოვალ რა?“ ამ ცინვაში. „არა“. „მოვალ“. „არა“. „მოვალ“ და მოვა. მოვა და თხუთმეც წუთში წავა. ძალიან საინტერესოა, არა? არა, შეიძლება არც წავიდეს, მაგრამ არც მოდის, იმაზე ნამდვილად არ ფიქრობს. ისე მოდის, ვითომ მოვენატრე. ისე კი ძალიან უყვარს, ჩემები რომ სახლში არ არიან. დედაჩემი რომ მოსკოვში მიტრინავს მამაჩემთან, ბებია დეიდასთან გადადის, ასეთი უცნაური წესი აქვთ, ჩემი და კი, მოგეხსენებათ, თავის ქმართანაა. ამიგომ, ხშირად მარტო

ვარ. მოდის და ვჭორაობთ. „ქეთა, ქეთა, მაგრა მიტყდება ხელის ფათურის დაწყება. მაგას ჯობია, მოდი მარჯვენა ლოყაზე გაკოცებ...“ – აი ასეა. დევენერატი.

საერთოდ ძალიან ბუნებრივი იყო ყველაფერი. მე რომ გაბნეულად მოვედი, ეგ უკვე აქვე იყო. გუშინდელივით მახსოვს, კუთხეში განთავსებული რაღაც მაგიდაზე, ხელი თავქვემ ამოვადო და თვალეზმობილი ენეოდა. გარშემო ვილაყები შემოსხდომოდნენ, მგონი „კინგს“ თამაშობდნენ.

– აი, ქეთა, – თქვა რედაქტორმა, – ჩვენი ახალი რეპორტიორი.

გოგონებმა ღიმილით გადმომხედეს, მოთამაშებმა მსუბუქად დამიკრეს თავი. ეს წელში გასწორდა და რედაქტორს მიმართა:

– შენი ჭირიმე, ეგეც სექსოლოგიის ინსტიტუტს არ მიამაგრო!

აი, ასე აყენებდა ადამიანს სულელურ მდგომარეობაში. ყველანი მოკრძალებულად იცინიან, ხითხითებენ მაინც, შენ კი ღვახარ და ცდილობ გაიღიმო, იმიტომ, რომ ასეა მიღებული.

– მთელი დღე უნდა თამაშობდეთ? – იკითხა უცებ რედაქტორმა, – სამსახურია, თუ რა არის?

ყველა გაჩუმდა.

– რა მიდგომაა ესა, – უცებ გაცხარდა რედაქტორი და რომელიღაცას მიუბრუნდა, – გააკეთე ისა?

– ვაკეთებ, – დაიბნა ისიც.

„აი, რედაქცია“ – ვიფიქრე მე.

– გააკეთე ღრობე, გააკეთე და შემომიგანე. მუშაობა თუ არ გინდათ... აქ ხალხი მუშაობს. მთელი დღე რომ უჭახუნებთ ამ იდიოტობას... შემომიგანე, – თქვა ბოლოს და გელეფონს მიუჭდა.

და უცებ სიმღერა გავიგონე.

– თუ არ მოხვალ მოვეკვდები, დამჩხები პირშავადა, ჭირიმე, შენი ჭირიმიეეე, – ეს იყო, ის გაბურძენული უბრდელი.

რედაქტორს გაეცინა და ყურმილი დადო.

– ნუ იცავ, შენ, ამათ, – თქვა რბილად, – ხომ ხედავ, მთელი დღე თამაშობენ.

და ოთახიდან გავიდა. დაფუქი. იდიოტივით დაუინყე ჭერში ყურება. ბიჭებმა თამაში შეწყვიტეს და წამოიშალნენ. გოგონებმაც რაღაც ქალღაღადებს დაავლეს ხელი და ბუნდოვანი სიარული და ჩურჩული წამოიწყეს. ის კი იჯდა, არც განძრეულა.

– თქვენ ვაკელი ხართ? – მკითხა უცებ და ძალიან ზანტად გასწორდა წელში.

– დიას, – გაუუღიძე მე.

– ვაკელებს ვცნობ. მეც ვაკელი ვარ, – თქვა და ახალი სიგარეტი ამოიღო.

– ვერელებსაც ვცნობ, საბურთალოელებსაც და, პლესანოველებს ხო ვცნობ და ვცნობ. გოგოების ცნობა უფრო ძნელია, მაგრამ მაინც.

რა უნდა უპასუხო, ლაყბობის ხასიათზეა.

მერე წამოდგა და წავიდა.

აი, ასე ვნახე პირველად და ვითქვარე, რომ თვითკმაყოფილი დეგენერატია. იმავე საღამოს სახლში მივდიოდი და მანქანა კინალამ დამეჭახა. უფრო სწორად, მეგონა, რომ დამეჭახა. ზედ ფეხებთან დამიმუხრუჭა. ვხედავ, მძღოლის გვერდით ეს თვითკმაყოფილი არ ზის? კარი გამოაღო და მეუბნება.

– სად მიდიხარ?

– სახლში.

– „ნივაში“ ჯდები?

– ?!

– რა ვიცი, გოგოები არ ჯდებიან, რომ მოგვიტაცებენ, ვერ გადმოვხტებითო.

ჩაუჭექი და წამიყვანეს.

– თქვენ რა გქვიათ? – ვკითხე ბოლოს, მანქანიდან რომ გადავდიოდი.

- მენა? მენა ზაზა, ამასა კიდენა კაკუჩა ქვია.
- მადლობთ, – ვუთხარი ცივად და კარი მივიხურე.
- სივარეტი დაგრჩა, – მითხრა უცებ და თანჯრიდან „ასტრას“ კოლოფი გამოძინოდა.
- დეგენერატო, – მე თვითონ არ მახსოვს, როგორ წამოვისროლე.

ის კაკუჩა გაიხია სიცილით.

მოვტრიალდი და სადარბაზოსკენ წავედი.

– კდემამოსილი მანდილოსანია, პაპიროსს არ ეწევა, – დამადევნა უდარდელად და მანქანაც დაიძრა.

აი, ასეთი აუტანელი იყო. სამსახურში, შეიძლება ითქვას, გაუურბოდი, ვერაფრით ვერ ვეგუებოდი, თანაც ყველას მშვენივრად შევეწყვე. ნუ პირდაპირ, ნუ, ნუ, არ ვიცი, ისე გაგიჟდნენ ჩემზე. ერთ კვირაში მადამ რეკამიესავით ვიყავი, ეს კიდევ, აივლიდა, ჩაივლიდა და ვითომ არაფერი. მეც შეიძლებისდაგვარად ვუბლვერდი. ისე კი, რომ გითხრა, სულაც არ ვბრაზობდი. პირიქით, როგორღაც ველოდი ხოლმე. ყველა საოცრად მხიარულობდა, ის რომ მოდიოდა, პარალელურად ჭორებს ვისმენდი. უკ, რეებს ყვებოდნენ. მოკლედ, გაზეთებში მეტად რთული ამბები ტრიალებს. ამბიციები, ინტრიგები, მთელი კარიერისტული თელოლოფია, ამას კიდევ, სულ იმ თავის სუნიან ბათინკებზე ეკიდა, უხეშად რომ ვთქვათ. თუმცა, კარგი ჭორიკანა ჩანდა. ყველაფერი იცოდა, ყველაფერში ერკვეოდა და ა.შ. მაგრამ ხმა, კრინტი. ერთადერთი ის იყო, რომ ვინმეს მიუჯდებოდა და ხანმოკლე ჩურჩულით და ხითხითით იგებდა რედაქციის ამბებს. და აი, ერთხელ რა მოხდა.

ოთახში შევედი. მის გარდა არავინ იყო. მხოლოდ ეგ იდგა – თანჯრიდან იყურებოდა და ეწეოდა.

– გაუძარჯოს, – ვთქვი და ჩანთა დავაგდე მაგიდაზე. რაღაც გამორჩეულად კარგ ხასიათზე ვიყავი.

მოიხედა და გამიცინა. როგორც მომეჩვენა, ძალიან თავშეკავებულად. ეგყობოდა, ვერ იყო ხასიათზე. მაგრამ, როგორც მერე გავიგე, უხასიათოდ მხოლოდ მარტო ყოფნისას იყო, ისე კი, ყველას უცინოდა და მაინცდამაინც მხიარული ეგონათ.

თანჯარასთან იდგა და ერთგვარი სიმწვანეც გადაჰკრავდა სახეზე.

– რა იყო, ცუდად ხომ არა ხარ?

– არა, – თქვა და სიგარეტი მოისროლა ფანჯრიდან.

– აბა, რა მოხდა?

– არაფერი, მეძინებასავით.

– არ გეძინა? – ვკითხე და მაგიდაზე შემოვჯექი. მეგად არაქალიშვილური ჩვეულებაა, მაგრამ რას იზამ.

– რავი, მეძინა, – შენ რა დედაჩემით მეკითხები.

მერე ისიც მაგიდის მეორე კიდეზე შემოჯდა და ერთხანს ასე ვისხედით, ჩუმად.

– ვერაფერს ვერ ვაკეთებ, – თქვა უცებ, – უაზროდ ვარ.

– ვინ აკეთებს რამეს, – დაგამშვიდე მე.

– მაიცა, რა, – როგორღაც განაწყენებული ჩანდა, – სხვა რაში გაინტერესებს? შენ უნდა გააკეთო რამე...

– დანერე ეგ რამე, – შევთავაზე მე, თუმცა ვიცოდი, რომ რედაქციისათვის თითის გამძძრევი არ იყო.

– ადრე ვწერდი.

– მერე?

– მომბებრდა სულ ვიღაც იდიოტებზე წერა. ამან ეს თქვა, იმან ის, ეს ასე მოხდება. ეგ არი ჟურნალისგობა?

– ეგ არი, ალბათ.

– არა. თავისუფლება არ არის. აი, მართლა თავისუფლად ვერ დანერ. უამისოდ მოსაწყენია. მე რავი, ეგრე მგონია.

რა ვქნა? შეიძლება ეს მართალიც იყოს, მაგრამ მე ხომ ასეთი ბედი მაქვს – ყველა ჩემს ხელში უნდა გაგიჟდეს, ყველამ მე უნდა გადამიშალოს გული.

- მაშველთა კორპუსში შევალ.
- ეგეთი საშველი ხარ?
- არა, მე თვითონ მივეშველები ვინმეს. მინისძვრა, რამეები...
- არ გინდა გაბეთში?

– ნდომებით სპირატიგრობა მინდა. მაგარი რამეა, სხვას რომ უნერ სიცივეებს და მერე ტელევიზორში რომ უყურებს, ვილაც ბიძა რომ მონდომებით კითხულობს შენს ნანერს და ცხვირსახოცს ისმევს ნიკაპზე...

ბრაახ! ორივენი იატაკზე ვეყარეთ. ჩემი ოკრობოკრო ბედის ამბავი მოგეხსენებათ, ეს დეგენერატული მაგიდა კი, თურმე, ასრიალდა. აყირავდა, თუ რაღაც ჯანდაბა და საკმაოდ ელეგანტურად ავბლაკე ფეხები. თუმცა, უკეთეს დღეში არც ის იყო. ისეთი ამოიკვნესა, ვითუქრე, ნამდვილად რაღაც მოიტეხა-მეთქი. უცებ სიცილი ამიგცდა და არ გაგიკვირდეთ, თუ ვიტყვი, რომ ვადამდები სიცილი მაქვს. ასე ვინექით იატაკზე და ვხარხარებდით. სწორედ ამ დროს ზურამ შემთავლო კარი და ასეთ დღეში რომ დაგვინახა, მასაც სიცილი აუგცდა.

ამ დეგენერატმა იმნუთში შეწყვიტა სიცილი და ნამოჯდა.

- რა გაცინებს, რა, – შეუყვირა ზურას, – დაახვიე აქედან, ვერ ხედავ, რომ ვბასაობთ?

ზურას ღიმილი შეაცივდა სახეზე და დაბნეული, ოღნავ შემცბარი გატრიალდა.

ის იყო ვითუქრე, ახლა ჩავთხლიშავ ამ დეგენერატს და იმ სულელ თავს გავუხეთქავ-მეთქი, რომ უცებ თვალეში შემომხედა. უკვე გამხიარულებულიყო, რაღაც ეშმაკები დაურბოდა სახეზე. ყველაფრის დაინუნა გადაფწყვიტე და უცებ არ დამაცხრა? პირდაპირ გუჩებზე, თან რაღაც სულელურად. ხელები მტაცა მხრებში და ნამომაჯინა. ისე დავიბენი, რომ... თანაც ეს გუჩები გუჩებზე, საკმაოდ უხერხული და მოულოდნელი რაღაც იყო. მალე გამიშვა, რომ მეგონა, რაღაც ახალი დაინყება-მეთქი, სწორედ მაშინ გამიშვა ხელი. ძლივს ამოვისუნთქე, თითქოს ავმჩატდი და უცებ გამახსენდა, რომ უნდა მეთხლიშა.

მაგრამ თხლეშვის თავი ნამდვილად აღარ მქონდა.

- დეგენერატო, – ვთქვი ჩუმად.
- არ გაგიცდეს, რა, – შემომაცქერდა ვედრებით, – ძალიან კარგი გოგო ხარ.

წამოვდექი და კაბა გავისწორე.

– უხერხულია, არა? – თქვა და გადაყირავებულ მაგიდას მიეყრდნო, – ისე დათა თუთაშხიასავით კი გამომივიდა, შპიონკა რომ ყავს სახლში, არა?

ძალიან ცდილობდა, რომ ხასიათზე მოვეყვანე. არაფერი არ მითქვამს, ოთახიდან გამოვედი და კარი გავიხურე.

აი, ასეთი რაღაც გამოგვივიდა, თითქოს მოულოდნელი და შემთხვევითი, მაგრამ ძალიან ბუნებრივი. მთელი დღე არეული ვიყავი. სახლში ორი ფინჯანი გაგტეხე და რომ ველარაფერი მოვიფიქრე, ლოგინში ჩავწექი. მერე ავდექი, უაბროდ ვჭამე კაკლის მურაბა, ტელეფონების წიგნი ავიღე და ისევ ჩავწექი. თქვენ წარმოიდგინეთ, პირველსავე ჯერზე სწორად დავრეკე, თუმცა რა გამოცნობა უნდოდა, მისამართი, უფრო სწორად, უბანი ხომ ვიცოდი.

– დიდი ბოდიში, ზაზას სთხოვეთ თუ შეიძლება?

– ზაზა არ არის შეილო, სახლში, – ქალს მონყენილი თუ დაღლილი ხმა ჰქონდა.

– უკაცრავად.

– რამე ხომ არ გადავცე?

– იცით, მე რედაქტორის დავალებით ვრეკავ. ჩემს ტელეფონს დაგიტოვებთ და რა დროც არ უნდა იყოს, დამირეკოს.

– და მაინც, რა ვუთხრა, ვინ იყო-თქო?

– ქეთა, ქეთამ დარეკა-თქო.

– თუ ძალიან გვიან მოვიდა?

– არა აქვს მნიშვნელობა.

– ორბეც? შეიძლება ძალიან გვიან მოვიდეს.

– არა უშავს, მეც ძალიან გვიან ვიძინებ.

დედამისსაც საკმაოდ ყვარებია ლაპარაკი. შუქი ჩავაქრე და ცდა დავიწყე, მხოლოდ საათის წიკნიკი მესმოდა, დაახლოებით ისე, ფილმებში რომ სჭირთ ნერვიულ ქალებს, მერე

რომ აიღებენ საათს და იატაკზე დაანარცხებენ, ის კი მაინც წიკნიკებს. მგონი ვცახცახებდი კიდევ. ახლაც არ ვიცი, რატომ დაფრევე. ეცყობა, მინდოდა დაფრნმუნებულიყავი, რომ ცუდი არაფერი მომხდარა. თუმცა, ისე ვღელავდი, რომ აღარც კი ვიცოდი, რა მექნა. ტელეფონი ჩავიხუტე და საბანი თავზე გადავიფარე.

ერთხანს ასე ვინეჭი, მერე დაძინება გადავწყვიტე, თუმცა რაღაც საშინლად სწრაფად ვფიქრობდი სისულელეებზე და აუნერელ თავისუფლებას ვგრძნობდი. ახლა რომ ვთქვა, „ო, ეს იყო სიყვარული-მეთქი“, დაახლოებით ისე გამომივა, როგორც „ქეთო და კოტეშია“: „ეს იყო პეტერბურგში“. მოკლედ, რბილად რომ ვთქვათ, სისულელე იქნება, იმიტომ, რომ იმას, რაც ჩვენ გვჭირს, ძნელად დაერქმევა ასეთი რამ. დღეს უკვე ვიცი, რომ რაღაც უცნაური, დაუმთავრებელი რომანის მსგავსი ურთიერთობა გამოგვდის. თითქოს სადღაც, მივარდნილ ადგილას ვაფერდით, ქარიან და უმთვარო ღამით, პროვინციული სადგურის ჩიხში, მხოლოდ ერთმანეთის ღანღებსლა ვარჩევთ და ამიტომაც კმაყოფილები ვართ.

და ბოლოს დარეკა. ყურმილის აღებაც კი აღარ მინდოდა, მაგრამ იქით დედაჩემი აიღებდა და უნდა მეჩქარა.

– ანგელოზების მარკიზა, ჩიხციკოპი მოიხსენი?

დეგენერატი.

– რა მოხდა, რა რედაქტორიო?

– რა ვიცი, ისე დაგირეკე, – აღარ ვიცოდი, რა მეთქვა. თან ხრინნი შემეპარა ხმაში.

– მართლა, რამე ხომ არ მოხდა?

– არა.

– ახლა რომ მანდ ვიყო, ისევ გაკოცებდი.

– დებილო. მაგიტომ კი არ დაძირეკია...

გაჩუქდა.

– რას აკეთებ? – მკითხა მერე.

– ვწევარ.

– სიგარეტს ვიშოვი, – და ეშმაკურად მიყურებს, – მამიკო როგორ არის?

დააინტერესა.

– ნაჲილა ღელაჩემი. გუშინნინ გაფრინდა.

– გესმის, ჰორაციო, და მე ამას მიმალავენ. მარგარიტაც გადაფრინდა სხვა ბუდეში?

– ღიახ.

– გასაგებია. შენს განრიგში ვზივარ. თუ ვინმე იარაღიანი ამბალი იშოვე და იმასთან ერთად სვამ ჩაის ნაშუალამევს?

– დეგენერატო.

ვიცი, რო ღღეს საერთოდ ამის გასაგებად მოვიდა. ახლა გავა, სიგარეტს მოუკიდებს და სადღაც წალაყუნდება.

– ზაზააააა!

ნუ, პირდაპირ გენიალური ქალი ვარ, გულთმისანი. თანჯრიდან ვიყურები და ვხედავ ქვემოთ, სადღაც შორს თეთრი მანქანა ღვას, მის შორიახლოს კი ვილაყ შაგი, ამ ყინვაში პერანგისამარა თავგანწირული ტიპი და ღრიალვებს. ხუთ სართულს ხომ უნდა ამოსცდეს მისი ხმა.

– ჩაიცვი, ნამო, – მეუბნება ჩუმაღ, – გავიკატავ-გამოვიკატავოთ.

მამუა

ააა? მაშინ აკაციები ყვაოღა და იქ ვცხოვრობღით-მეთქი, რა ქვია? სამოთხეში, საღაც სულ რტოები ირხეოღა და პრეზიდენტსკი პენსია გვექონღა, ვერ იტყვი, მარა, სიმონ, ამიგო, სოტერო, ჩემო ერთგულო მეგობარო, არი რაღაც სიღამაზე სექტემბერში და იმაში, რო, მარიაჲობაშიც არის სიღამაზე, კონიკა როგორც ამბობს, ჩვენთან კიდევ, თუ რამე ხღება, მარიაჲობაც იქვეა და ლიშნი ბაზარი-ვაგბალი და ღუხოვნი სემინარია, მაგას არ უნღა, იმიტომ, რომ ჯერ ეგ ერთი, რო, მე ძაან, ძაან კარვად რომც ვარ ხოღმე, სექტემბერი მახსენღება და რაგომ მახსენღება, აზრზე არა ვარ, ნიგო, ამინღები იყო ისეთი, რო მე კარვად მხღის, ნიგო, რაღაც სხვა, მარა ეგ სხვა, ჩერესჩურ ბევრნაირია და ახლა, რამღენიც არ უნღა ითვიქრო, ღიღი-ღიღი, ქუჩაზე ავღიღი გოგოს ლამაზი ფეხები გაგახსენღეს, ან ლენღროვერის

სალონში გამჯდარი „მალბოროს“ სუნი და რაღაც ეგეთი რამეები, რასაც სხვა ღროს და სხვა ქვეყანაში, ალბათ, ვერც დაიმახსოვრებდი, ისეთი ჩვეულებრივი რამეა იქ და ყველგანაც, აქაურობის გარდა, ტყეში რო ცხოვრობდე, ტყეში, ვითომ ის რო ვიყო, აი, განდგომილი თუ, კაროჩე, სულ რო ლოცულობს და მაგრა მშვიდად როა, მაინც, სულ ის სექტემბერი გამახსენდებოდა, იმიტომ, რომ ცამეტი ტყვიის დედა ვატირე და აი, იმ სექტემბრის მერე კარგად აღარ ვყოფილვარ, თუმცა კარგად რა, იცი რაზე ვამბობ კარგად ყოფნას? აი, დარდი არ უნდა გქონდეს, რო, კაროჩე, შენთვის იყო და კარგად და საკაითოდ, ისე რო, შიში და რამე კი არა, დარდი, თორე შიშის ასი წელი დედაც, თან ჩემი შეშინების, რო კაროჩე, მე ისე უნდა დამაბახოდო, რომ რამესი შეშინდეს, მარა მაგის ვარიანტი არ არი, ნოლი ვარიანტია, გაიგე და დარდი უფრო მურტალია, თორე შიში, მე არ ვიცი, ასი წელი ძმაო, მარა, ეგრე ჩანს, რომ შიში ერთი წამია, თუ ნაბიჯი გადადგი, შეიძლება გაქრეს კიდევაც, დარდი კიდევ, აი ავერ, წევხარ და გინდა ყვაულები ყოველდღე აიტანე სათლაავზე, გინდა ნაღდი ვარდები აიტანე, გინდა ყოველდღე დალიე, გინდა პირველი ნაშა ითრიე და მორჩა, ქვეყანა რომ შენი გგონია, უცბად გაგახსენდება, რომ, ამხელა ვალი გადევს, ამხელა დარდი გიდევს გულში და შენ კიდევ ხალიჩობ, რო დაივიწყო და ძველ ცხოვრებას ისე დაუბრუნდე, ის სექტემბერი არ გაგახსენდეს, ეგრე კარგად რო გიბის შიგნით და არ გშორდება, თუმცა, რა კარგად, როცა, მაშინ, იმ სექტემბერში ავირიე, მაშინ გავაფრინე პირველად და ეგ, თავიდან რომ ვერ ვამბობ ხოლმე, იმიტომ არი, სულ ამ სექტემბერს რო ვანვები, რო, ვითომ, ეგეთი კარგი რატომ იყო, არ ვიცი, არ ვიცი, რომ სექტემბერში ბოლო დღეები იყო, რაც ერთად ვიყავით, მე და დათუშვი, ჩემი დათუშვი. დილით დამიძახებდა ხოლმე: „ამიგო!“ მერე ნავექოქავდით და დავანვებოდი. სულ ერთად ის ბოლო დღეები და მერე, უცებ ყველაფერი უკულმა, როგორც წესია, ისე, ზუსტად ისე, რო, კაცი რო აენყობა და უკვე რო გონია რო, მორჩა, მაგრად ვართ, საკაითოდ კაროჩე, უკეთ ვიქნებით, იმიტომ, რომ აწყობილები ვართ და დროც ისეთია, რო, კაროჩე, შენ განყოფილ და ყველაფერი ისე იქნება, რო მაგრა გაგისწორდება და აი, ეგრე, სადარბაზოსთან ვდგავართ, მე და ერთი საშურა და დათუშვიმაც მოაყენა და მეთქი, ჩაგუქეთ, საშურ, შენც გაგიყვანთ და მერე გასასვლელეები ვართ და მაგ ღროს ზუსტად, ბეჭი „სემით“ გამოიარეს, ეგრე, ნელა, ბოზი ვიყო, არაფერს არ ველოდები იმიტომ, რო, არაფერი არ იყო და დათუშვის არაფერი არ უთქვამს, რომ ეგრე და ვილაცებთან რაღაცა ქონდა, არ უთქვამს, პროსტა, არაფერი და გამოიარეს და საშურამ დაიყვირა, მამუკ დაწეიო და მეთქი რა, იმიტომ, რო ვერც მოვიადე, რო რამე და მოუშვეს, მაგათი დედის ტრაკი, ერთი მოუშვა, ავტომატით და მონყვიტეს ეგრევე და დათუშვი აღარ ჩანდა მანქანაში და მეთქი, მოასწრო და ჩანვა და რო ჩავიხედე, მეთქი, თქვენი დედას, თქვე ბოზებო, დათუშვი ეგრევე გადმოვარდნილიყო და თავში ჰქონდა სამი ტყვია და პროსტა, ნაღდი აზრზე არ ვიყავი, ვინ, რა, რატომ და ვისი ხელით, იმიტომ, რომ, კიდევ ვამბობ, დათუშვის ჩემთვის და არც არავისთვის არ უთქვამს, რომ ვინმესთან რაღაც ისეთი ბავარუშვა ჰქონდა, რო, აი, მამუკ, უნდა დავიძალო და რამე, პროსტო დავიძალო და მერე მივანვები, იმიტომ, რო ახლა, არ გამოვა, არ უთქვამს და ვინ ოხერი, მე

რა ვიცოდი, თან სულ ერთად ვიყავით და სხვა, ვინც იყო ჩვენთან ერთად ხოლმე, იმათაც არათუ არ იცოდნენ და ეგრე ჩავასვენეთ ჩემი ძმა, ჩემი დათუშვი, რაღვი, თუ შეიძლება, რომ ვინმესთან ბოლომდე ძმა იყო, ორი კაცი იყოს, მე და დათუშვი ვიყავით, მერე კიდევ, აი, ეგრე, ავასვენეთ ახალ საბურთალოზე, მარჯვენა მხარეს, ქვიან სამარეში ჩავაგდეთ და წამოვედი, ისე, რომ არათურის აზრზე არ ვიყავი და იარაღი, შენი ნაჩუქარი ვალგერი მიჭირავს ხელში და არ ვიცი, ვის მივაცალო შეუბღმე, რო დავისვენო და შენი, ჩვენი ძმობის და ერთად ყოფნის, იმ სექტემბრის ბოლო დღეების ვალი გადავიხადო რო, სიმონ, სოცერო, შენ გიყვარდა ხოლმე ეგეთი რამეების თქმა, დავისვენო და აი, ეგრე ვიყავი, რო, არათუ არ ვიცოდი და გადავდებას არ ვაპირებდი, ისე შევჯექი, ვერც ვეძებდი და ვერათუერი და როგორ უნდა მოძებნო, როცა აზრზე არა ხარ, იმიტო, რომ, ეგ იგივეა ვაკის პარკში ნემსი ეძებო ლამის სამ საათზე, და კაროჩე, ბედის ამბავია, იმიტო, რომ ღმერთმა თვითონ გამომიგზავნა იმათი თავი...

კაპურა

ეგ ქეთა იყო უცნაური. იყო, რა, არი ალბათ, უცნაური. მე აღარ ვნახულობ და რა ვიცი. ისე უცნაური იყო. ხუმტურები ჰქონდა. მოკლედ, ეგენი ერთად იყვნენ და ვერც იყვნენ ერთად. ისე კი, უხდებოდნენ ერთმანეთს. მე მომწონდა, მარა, მე რა კლიენტი ვარ? ხო იცი, მე რა კლიენტიც ვარ? მე ვარ, გიგარა და ჩქარი ტაში. მე მიყვარს, რომ მიცინიან. მე რომ ვლადობ, მართლა ვლადობ და უნდა გაიცინო: თუ ქაჯი არა ხარ, გაიცინებ. შე ჩემისა, მოვდივარ, მიხარია, რომ შენ და ჩემი ძმაკაცი ერთად ხართ, იქ ავედით, აქ გამოვედით, შევედით, გავერთეთ, კამერპაჟივით გექცევი, იმიტომ, რომ ჩემს ძმაკაცთან კარგად ხარ, ვხედავ, რომ ისიც კარგად არის შენთან და თან, რაღაც სხვანაირად ხართ. არ არის ჩვეულებრივი რაღაცა, შენც არ ხარ ჩვეულებრივი და არც ბაბა ჩვეულებრივი, არა? ერთი გამიცინე, რა. მოვდივარ და გემსახურები, გისწორებ, ვჩალიჩობ, რომ გესიამოვნოს, თორემ, მე, ასი წელი, ჩემს ძმაკაცთან ხოშიანად ვარ, ფანტასტიურად, უშენოდაც, ასი წელი და სემირამიდას ბაღები.

ამას ისე ვამბობ, თორემ, რაღვი, ბაბა კი მაგრად იყო, მაგასთან და ეგეც... თვალდახუჭულები ამულამებდნენ ერთმანეთს, მაიაკები ჰქონდათ და სხვაც ათასი.

სულ არ მინდა მაგის ნახვა, შემხვდება და გადავკოცნი თბილისურად. ღრმა პონტი არ იქნება, საერთო ცუდად ყოფნაც არ იქნება. როგორ გამოუშვა, როგორ შეიძლება, რო ეგრე კაცი გამოუშვა... მე ზღაპრების არ მყერა, მოსკოვს ცრემლების არ სყერა, საერთოდ არ მყერა ცრემლების და გადარეული ქალების. ქალებს, ოღონდ ისტერიკა მოაწყობინე, ეგრე კარგად არ არიან არასდროს. თან ცუდად არიან, თან კარგად. აი, როგორც პანაშვილებზეა. ცუდად ხარ, ცუდად და თან რაღაც სიმსუბუქეა, თითქოს ცაში ხარ, მერე აგყდება ხითხითი და ველარავინ ჩერდება. ღამეს რომ ათენებ და სიცილი და გირილი რომ ცვლის ერთმანეთს,

გასაჭირი მსუბუქი ხდება, ქალებსაც ეგრე ემართებათ, ისტერიკით დაფრინავენ ცაში. ამიტომ კაკუქას ცრემლები არ სჯერა, თუ დედა არ გირის, ცოცხალი ბავშვურად გამოძდის, მაგრამ, ეგრეა, ქალი დაფრინავს, ტრაგიკული და უბედური მაინც დაფრინავს.

ჰო, ბენზინი მესხა და ერთი ოცდახუთი დოლარი მქონდა. დილით დედაჩემი გავიყვანე და მეთქი, ავალ, ვნახავ, ზაზას ვნახავ და შევუბერავთ სადმე. მაყუთი არ ჰქონდა მაშინ და მეთქი ტრუსიკის ძმები ვართ და ის ხო არ არი, ქეთასაც წავიყვანთ მეთქი, ვიფიქრე. მე და ზაზა ერთი ვართ. ერთი პონგია. ზაზა რო რბილია, მე უფრო ისეთი ვარ და ერთად მაგარი რამე გამოდიოდა. ისე მურგალი დღე იყო. სლიაკოც. მე რა, კი არ მცია, მაგრამ დილიდანვე დავითარსე, ბავშვი გადმომიხტა და ძლივს წავურცყი ცორმუბი. მეთქი შენი დედიკოს ასაკი მაჩუქე და გაიქცა. ეგ ფოტობიეექტივის სამხილი, ეგა. საერთოდ, ისე დადიან, ამ შუა რუსთაველზე, გვერდებზე ცეცხლის ბირჟაზე დაგულაობენ და ეგრეც არი, მთელი სოფელი აქ არი, ცალკე ატეხაზეთის ამბავი და ისა... არ იცის, ძმაო ამ სოფელელმა ქუჩაზე გადასვლა და მოკალი. დაეცახები და ყარე მაყუთი და ანთე სანთლები, კაცის სიცოცხლე გადაეცა კისერზე...

აი, ეგრე ვიარე დილით და მერე მაგათი კანცორის ეზოში შევაყენე. ქვემოდან დაუუძახე. მაღლა ასვლის თავი არ მქონდა. ცალკე, იბოდიანე სირისტიანი ტიპებით გამოტყენილ ოთახებში. მე ბოქსი მიყვარს, ძმაო. ბოქსი და რაგბი, იქ კიდევ, მასტები სხედან კომპიუტერებთან და დილიდან საღამომდე უბერავენ ვარსკვლავეთის ომებს. ზუსტი თორმეტი საათი კომპიუტერთან. გვერდით გოგო აივლის, ჩაივლის, ამოიკენესებს. ქალის სურნელი. ალ პაჩინო ბრმა ხედავდა ქალებს, ესენი კიდევ... არა, ძმაო, მე იმას კი არ ვამბობ. იქ სხვანაირებიც არიან, მაგრამ, გააყოლე ნაშას თვალი. თვალი მაინც გააყოლე. ვერ ხედავ, რომ უნდა, რომ გააყოლო? შენ ზიხარ და ბომბებს ისვრი ტელევიზორში.

არ შემიძლია დილიდან ეგეთი რაღაცების ყურება. ქვეყანაზე არი ხინკალი, აბსოლუტ ვოდკა, ბუდვიზერი და ვაია კონ დიოს, შენ კიდევ აცმაცუნებ ტუჩებს და არ უყურებ გოგოებს, იმიტომ, რომ უყურებ მონიტორზე დახატულ დეგენერატებს.

დაუუძახე, გადმომხედა. მეთქი, ჩამოდით. ეგეთ პონგში ვანიშნე, რომ ჩამოდით.

მარტო ჩამოვიდა.

ქეთა-მეთქი და ქეთას საქმე აქვსო, გამიცინა.

დაჯე-მეთქი. დაჯდა და ჩვენ ტრუსიკის ძმები ვართ, ეგრევე მოვიადე, რო არ წამოყვა. აი, არ უნდოდა და თან მეც რომ დამინახა, აღარ წამოყვა. ხო აზრზე ხარ, კაის მეტი არათყერი, ასი ნაბიჯი წინ და უკან აპარსული კისრით. პირიქით, სულ ვუცინოდი, იმაზე ასჯერ მეტად, ვიდრე ზაზა გაუცინებდა, მე რომ მყოლოდა ვინმე. ზაზა ხო ეგეთი რბილია, მარა ყველა

ეშაყირებოდა, ქაჯომეჯრი გიყენიაო და ეგრეც იყო. ოდნავ რაღაცა და ისეთს ჩაარჯყამდა, რომ გინდა ესროლე, გინდა შენს თავს ესროლე, თუ არა და ადექი და წადი.

წავედით. მეთქი მუხადმე ავიდეთ. ვაკეში სახინკლეა ეგეთი. სახინკლე კი არა, სახლია და პირველ სართულზე დეიდები ხინკალს ახვევენ. ნესტიანი კედლებია, ორი მაგიდა და ავსტრიული ლუდი თეთრ ქილებში. სხვაგან არსად არ არის ეგ ლუდი. ბანკირების „საპერერივო დირკაა“. ვაკური პონჯი. შმაისერიანი შემადგენლობებიც შემოირბენდნენ ხოლმე, სანამ მაყაშვილზე „ოაზისი“ გაეძრობოდა. მიყვარს მუხადე, მიყვარს რა, ჯვარი კი არა მაქვს დაწერილი, მაგრამ, მოყუჩებულ პონჯში, მამენტ, მოჯდები. აი, მე და ზაზას რო გვეყვასება, ისე. ათი კაცი რომ წახვიდეთ, მაინც მოყუჩებულია, სითბო, იქით ბუხარია, გაზი. თითქმის სამზარეულში ზიხარ.

– სადმე გააჩრე, სიგარეტი უნდა ვიყილო, – მითხრა და თანჯარა ამოსწია. მე ხომ სულ ორპირი მაქვს, არც მცევა და არც მცხელა.

უჯრა გავაღე და „HB“-ს კოლოფი ამოვიღე.

– ყაბზეგთან ვიყიდე, – ახალი შემოსული იყო მაშინ ეს „HB“.

– აქეთ უფრო იათი დირს.

– იქ სხვა მულამი აქვს, ტაიმს სკვერია, – ვუთხარი მე.

ვაკეში ყიდვას სხვა მულამი აქვს. აქ რომ ყიდულობ, ესე იგი კარგად ხარ. განსაკუთრებით ყაბზეგთან რო ყიდულობ. ყველაფერი ძალიან ძვირია, თითქმის ორმაგი თასი ადევს და რო ყიდულობ, კლიენტი ხარ. პრესტიჟი, მოკლედ.

მუხადმე ავედით. ქუჩა გამოირჩევა მუდმივი გუბებით, განსაკუთრებით შემოდგომაზე. ზამთარში და გაზაფხულზე, მაგრამ კარგია.

ორი ცუდად ჩაცმული ბიძა იჯდა პატარა მაგიდასთან. უბნის სასტავი. იქ რომ იცნობენ და ნახევარ ხაჯაპურზე რომ სვამენ ბორჯომის ბოთლში ჩასხმულ არაყს. თან გაპარსულები, თან გაუპარსავეები, რაღაცნაირად დაჯმუჯნულები რომ არიან. აი, ბოილერის და ტეცების ტიპები რომ არიან ხოლმე. მოკლედ, მუშათა კლასის ინტელიგენცია. დავსხედით და ეგრევე სიგარეტი გვთხოვა ერთმა, ჩამოთხაგულწარბებიანმა. მივეცი და ორი ღერი აიღო. მეთქი, საღოლ.

ვჯამეთ, ვილაპარაკეთ, აქეთური, იქითური. უბნის ჭორებს რა ჯობია? მარტოები, მე და ზაზა და სულ სხვანაირი ვხდები, სულ არ ვარ ეგეთი ბრამიანი და ბოლმა. არც აღვნიშნავ

ეგეთ, ცუდ რამეებს, რაზეც გელაპარაკე. ძალიან მაგრად ვართ აწყობილები. აი, როყებმა რომ იციან, გულის გადაშლა ერთმანეთისთვის, ძმაო, მე ეგრე შენთან და შენ ასე, ჩემთან და ცხოვრება როგორია და ჩვენ რომ კაი ტიპები უნდა ვიყოთ ერთმანეთისთვის და მოკლედ, რომ გაიხსნებიან ორი ჭიქის მერე, გულისნადებები და მთელი ამბავი რომ წავა, ჩვენ ეგეთი რამე არ გვქონია არასდროს. არც გვჭირდებოდა არასდროს, იმიტომ, რომ ერთმანეთისას ვხვდებოდით და გაგეცინება, სულ ჩვეულებრივ რაღაცეებზე ვლაპარაკობდით. ამბებს ვყვებოდით. უბრალო ამბებს. მარადონადან დიმა ბათიაშვილის სიარულის მანერამდე ვარჩევდით ყველაფერს. ეს ფუტლიარი ბაბარი კი არ იყო. უბრალოდ, ეგრე ვიყავით და მაგის უკან, გვესმოდა ერთმანეთის. საერთოდ, ჩვენი სასტავი ეგრე ვიყავით ერთმანეთში. გულის გადაშლები არ მოსულა. წერილი, მოკითხვამდე.

ერთი ლუდი დალია. უფრო სწორად, თითო ლუდი დავლიეთ და გავაბოლეთ. ძალიან მიყვარს, ხინკალს რომ ტიხარს გაუკეთებ სიგარეტით. საერთოდ წესი ყოფილა, რომ სანამ სუფრიდან არ წამოდგები, სიგარეტს არ უნდა მოუკიდო, მაგრამ მე არ მიყვარს ეგ წესი. ჩვენ სხვანაირი წესები გვაქვს. აქ ვიღაცამ დაიძახა ქესტუმი...

– მტკვარზე თოლიებია, – იმ დღეს თოლიები ჰქონდა ამოჩემებული, – რას უნდა ნიშნავდეს?

– რა ვიცი, – მართლა რა ვიცი. ახლაც არ ვიცი – თოლიები კი არა, ხალხი გამოქლიავდა.

– არასოდეს არ ყოფილა. მე არ მინახავს.

– ერთი მაგათი... თოლია რაღა საყურებელი და სათექრალია. დაფრინავს, რა... ძიძას რო აუფრენია...

– კიდე, ტო?

– კიდე, ჰო, მოსკოვში მიყავთო.

– ვერ ვნახეთ.

– რა ვნახეთ, ტო, ჩაკეტილი იყო და მერე დაუნყია რაღაცეები. ნახვა უფრო გაუტყდებოდა.

– არ გაუტყდებოდა, პირიქით. უხაროდა. მე რომ მივედი, გაუხარდა. წამალი მაქვს დამალული როიალში და დედაჩემი რომ წავა, უნდა გავიკეთო, ტყუილი, ტო. ორი საათი

მელაპარაკა მაგ ნამალბე. მზეში უნდა დავდგეო, სად იყო მზე, სალამო იყო. სულ ვან გოგი ვეძახე. ან დილით სად არი მზე.

- შენ როდის იყავი?
- მაშინ რო ვიყავი.
- ჰო, მახსოვს, მამაჩემმა დვიჟოკზე ნამიყვანა.

აი, ეგეთ რამეებს ვლაპარაკობდით და გამოსვლას ვაპირებდით უკვე, რომ კარი გაიღო და კლიენტი შემოვიდა.

სქელი ჟილეტი ეცვა და სიგარეტს ეწეოდა. კაი ძალალი იყო და ერთი ბეჭედიც ეკეთა.

კარებიდანვე დაუძახა ქალებს.

- ნაღება მინდა, რა, რამდენ ხანში გამიკეთებთ?
- ორმოც წუთშიო. – ამათ.
- ოც წუთში მინდა, რა, ორმოცი წუთი რა ამბავია? ოც წუთში მელოდებიან.

ვიცნობ ეგეთებს. ნაშები ელოდებიან. კაი სასტავშია მომჭდარი, ნოვს რომელიმე დანესებულებას. უყვარს ამარეტო და ხინკალი, მეგვებში ადის, ცხელ წყალს იჭერს, წესრიგდება და ოთხი-ეფესი კუბი უყვარს. მე ვიცნობ ეგეთებს. ახლობლებიც მყავს ეგეთები. ლაპარაკობს საჭმელზე, სასმელზე, ტანსაცმელზე, ფეხსაცმელებზე, მანქანებზე და იარაღზე. მოსწონს კაგდატა ვ ამერიკე, ლიცო სა შრამამ და კარლიტოს ვეი. როჟაა, კაზაჩოკებში და სამშობლოს რომ დასჭირდება, მის პირველ დაძახილზე იქ არის.

მე არა ვარ იქ, იმ პირველ დაძახილზე და არც ზაზაა იქ. იმიტომ, რომ ვერ მეძახიან კარგად. თვითონ სამშობლო არ მეძახის. უბრალოდ, ვილაცყები გვეძახიან ხოლმე. მერე ამ ვილაცყებს ან ჩასვამენ ან მოკლავენ, და თურმე ტყუილად იხიხე ტალახში ნახევარი მაგაზინით.

- ხო გააკეთებ ოც წუთში?
- ოცი წუთი მოხვევას უნდა და მოუხვევლად ხო არ ჩავყრი?
- ამდენს რო მელაპარაკები, უკვე მოახვევდი, – ოო, დერსკობას აქვს ადგილი. ჩვენ ვსხედვართ, ვწნევით. ძიებიც არაყს ხუხავენ.

- ჰო, ისა, ქვაბი არა მაქვს და რამეში ჩამილაგე, სალამოს ამოვიტან. გავიგე?
- რამდენი მოვახვიოთ? – დაიღალა ქალი.
- ასი, რა. ასი. გელოდები, აგე, მანქანაში ვზივარ...

გავიდოდა და ჩვენც მოვწვედით წყნარად. ამ მთვრალ ბიძას კიდევ მოერიდა ჩემთვის სივარცის თხოვნა და ამას არ მიუბრუნდა?

- ძმაოჯან, ერთი მოგვანევენე, ქალაქელი ხალხი ვართ!

ეს უკვე კარებში იყო და მაგრად არ ეამა. ხო ვერ იტანენ, ხელი რომ ეშლებათ? ჩაიყო ხელი შარვლის ჯიბეში, ამოიღო მალბორო და ამ ბიძას უყურებს.

ბიძა მთვრალია და აიჭრა. იფიქრა, აუდგომლად მივწვდებიო და სკამიდან გადაინია. თითებით იჩალიჩა, მაგრამ ვერ მინვდა. მან არ გადმოდგა ნაბიჯი, კოლოფიც არ გაუნია.

აშკარად გაუცყდა. მაგათ ხომ კომპლექსები აქვთ, რომ მაგარი როჟები არიან და ვინმესთვის დახმარება მომსახურებას ნიშნავს.

- მე მოვიტანო, თუ რა არი, ვერ გავიგე, – ისე უთხრა, გვეგონება მართლა რაღაც იყო.

ბიძა კიდევ, ღარიბია, მაგრამ ამაყი. ქალაქური უჭირავს. ის მეორე ბიძა ზის გატრუნული, ჭერში იყურება.

- არ მინდა ძმაო, გაიარე, – გამოაცხადა უცებ ამაყმა ბიძამ, ჩვენ რომ გვთხოვა, იმან.
- რა? – დაიჭმუჭნა ხინკლის შემკვეთი.
- გაიარე, ძმაო და ზრდილობა ისწავლე.

ეს მალბოროს პატრონი გაჩუქდა, თითქოს დაიბნა და მერე კეთილი კაცივით, წირვაში დაღლილი მღვდელივით უთხრა:

- მოდი ერთი, მოდი აქ...

და კარი გააღო.

ბიძა წამოდგა, თავისი განუპილი კურტკა შეიკრა და გავიდა. გავიდა, კარი გაიხურა და გავარდა კიდევ.

ეგრევე წამოვხტით და კარს ვეცით. როგორი ამბავია. მე და ზაზა, თორემ ის ბიძა ისევე უყურებდა ჭერს.

კარი გავალეთ და ის ტიპი, ხინკლის მოყვარული, მანქანაში ჯდება. ჩვენ რომ დაგვინახა, გვერდზე გაიხედა და ამბობს:

– ზრდილობას ისწავლი, შე ნაბობარო. თხუთმეტი წუთში მოვალ და აქ არ დამხვდე, გაიგე?

ჩაჯდა და წავიდა.

აქეთ გამოვიხედეთ და ეს ამაყი და უქონელი ბიძა არ ჩაკუბულა? გაფითრებულია და ხელებს იჭერს ფეხზე. თითებს შუიდან სისხლი მოსდის.

მთლად გაფითრებულია ბიძა და ხმასაც არ იღებს.

დაუჭრია, იმას, მაგარს.

ერთი ეგ თქვა, შვილიშვილად მერგებაო. კინაღამ ვუთხარი, არსენა ყაჩაღი რომ შვილად გერგებოდეს და შენ მათხოვარი იყო, რას იზამდი-მეთქი.

– ჩქარა, მეცხრემდე ჩავიყვანოთ, – თქვა ზაზამ და წამოაყენა. ჩავსვით. სისხლის გუბე კოვრიკზე, ზამთარი, სიბნელე და სამშობლო ხევისურისა. მალე ჩავასრიალეთ.

ზაზა უკან იჯდა.

ავატორთხილეთ მალლა და დავახვიეთ ქირურგები. უპატრონო დაჭრილი ძნელი მისახელია. გული შეუფრთხილდება ჭეშმარიტ ექიმს. სულ იმას გვეკითხებოდნენ, თქვენ ვინ ხართ ამისიო.

მე ვეუბნებოდი, კოლეგები ვართ-მეთქი, ზაზამ კი ყვირილი დაიწყო, დროზე მიხედეთო. ეგრე იცოდა. დახედეს და არათფერიო, განაკანონიაო. ეცყოლა შეაშინა იმან. კრისი ყოფილა, რა, თუ ეგრე გაკანონა უნდოდა და გაკანონა. მე მაინც მეგონა, რომ შემთხვევით მოარტყა. შეშინება უნდოდა და მორჩა, გათავდა. საილენს.

ამასობაში ეს მუნიანი ბიძა გამოცოცხლდა.

პალასატის ჩავიცმევ და მაგას არ შევარჩენ, მანქანას მაინც გავაუჭებო.

მეთქი, დააყე.

არა, მაგარი ვარო. მე იცი, ვინ ვიყავიო?

და ძლიერ დაგვანტერესა მისი ძმობილის ბედმა. შენი ძმაკაცი რატომ არ მოგეხმარაო, ზაზამ ჰკითხა.

ის რა ჩემი ძმაკაცია, მალიარიაო, მე ქალაქელი კაცი ვარო, ისე თქვა, თითქოს ევროგაერთიანების წარმომადგენლის თანამდებობა ჰქონოდა.

ავდექით და გამოვედით. ექიმებმა გამოგვაყოლეს ნერვიული თვალეზი.

ჩავსხედით, დავქოქე და ვკითხე, სად წავიდეთ-მეთქი.

– ნიცაში, ნიცაში წავიდეთ, – მითხრა და თვალი ჩამიკრა.

ევრე ვჭამეთ ხინკალი. – კიდევ კარგი, ქეთა არ წამოვიდა, – ისე შევაპარესავით.

– არ ეცალა, – გგონია გატყდებოდა? – კიდევ კარგი, არ ეცალა.

– შენა, გაუშვი გაზეთში ეს ამბავი, კრიმინალური ქრონიკის ამბავში.

– ახლა რომ ამერიკაში ვიყოთ, სასამართლოში დაგვიბარებდნენ მონშეებად. დიდი ამბავი აინეოდა.

– მე ვიცოდი, რო თვალი ვარ, მონშე კი არა და გამიშვებდნენ ციხეში. სად წავიდეთ?

– ნიცაში.

– სეზონი არ არი. წამო პეგრუჩიოსთან ავიდეთ, დაუუძახოთ. სხვა არავინ იქნება სახლში. ვინდა, შამპანური ავიღოთ და ქეთა მოძებნე, ისიც ავიყვანოთ, ან რავი...

– წავიდეთ, პეგრუჩიოსთან, მაინც ლოგინში იქნება. შენა, ქეთას ბაბუის მამას იცი რა ერქვა?

– რა ვიცი, ბაბუაჩემის მამის არ ვიცი.

– აღმასხან!

– ნი ხ... სებე. კარგია თუ ცუდი?

ახლა რომ დაარქვა შეილს აღმასხანა, მგკვარში გადახტება.

– გენერალი იყო, ცო, ის კი არა. სურათი აქვთ ეგეთი, აფუებული წვერითა, ჩინ მენდლებითა, ღვინდებლებითა, ქვეშ ლექსია მინერილი:

**Русские брали ардаган,
Долго били в барабан,
Отличился только он
Микеладзе Алмасхан.**

– მაგარი ბიძა ყოფილა. აღრე იყვნენ მაგარი ბიძები.

– სახეები ჰქონდათ სხვანაირი, ამილახვრები, რამე. სულ ეშმაკისფეხი ტიპები იყვნენ, მაგრამ აი, ეგრე, შეხედვა, გამოხედვა, მიხრა-მოხრა. მოქცევა. ტვინიც სხვანაირად ჰქონდათ მონყობილი.

– მეფის დროს ვინ იქნებოდი, ოფიცერი? – თვითონაც არ ვიცოდი, რატომ ვკითხე.

– რა ვიცი, ვილაცა ვიქნებოდი.

– მე მღვდელი ვიქნებოდი...

ბევრი ვიცინეთ მაშინ ამაზე.

არაყიშვილზე ავედით და ბარნოვზეც შევუხვიეთ.

მე დედას ვფიცავარ, თუ ამდენი ტალახიანი მანქანა საერთოდ მენახოს.

ცუდი დღე იყო.

ვიფიქრე, შამპანურს ავიღებთ, პეტრუჩიოსთან ავალთ, ზაზას იქ დავტოვებ, მანქანას დავაყენებ და თვებით გადმოვალ-მეთქი. არ მინდოდა მთვრალს დაჯდომა, მე ხო მოვსრიადი დეკემბერში. მაგარი ბუხი ვიყავი და გადავრჩი. პეტრუჩიოს დაუუძახეთ, ზაზამ შამპანურები აიგანა და, ათ წუთში გადმოვალ-მეთქი, დაუუბარე.

ვერ გადავედი. ვერც ათ წუთში და ვერც ათ საათში. სახლში რომ მივედი და გარაჟი გავადე, მამაჩემმა გადმოიხედა და რაღაც შემტენა. მერე უკვე დამეზარა, ხელები მქონდა მბუთიანი და სანამ წყალი გაცხელდა და ვიბანავე, ის შამპანურიც დალეული ექნებოდათ უკვე.

ფაზა

არის ხალხი, რომელიც სულ ქუჩაშია. არის ხალხი, რომელიც ხან ქუჩაშია, ხან სახლში და, რაღა თქმა უნდა, არიან ისეთი ადამიანებიც, რომლებიც სულ სახლში არიან. როგორ ახერხებენ ამას, ჩემთვის საიდუმლოა.

პეტრუჩიოს ცხოვრების და მოღვაწეობის არსი ჩემთვის სრულიად გაუგებარია. პეტრუჩიო ცოტას ჭამს, ცოტას სვამს, ცოტას კითხულობს. ცოტას წერს სრულიად ბუნდოვან ნოველებს, რომელთა გამოქვეყნებასაც არ ცდილობს, ცოტა ძინავს და გამუდმებით წევს ლოგინში.

ამასთან, ჩვენ კლასელები ვართ და ის ბავშვობიდან ასე იქცევა. ნული კლასიდან წევს ლოგინში.

ეჰ, პეტრუჩიო... მე რომ ნიცაში მივხდებოდი, მას ლოგინში ურჩევნია. ამაში დამნაშავეა მათი სახლი და მისი ოჯახის ისტორია. პეტრუჩიოს წინაპრები გამოჩენილი მოღვაწენი იყვნენ. ამიტომ, სანამ მის ოთახს მიაღვებოდი, ათი-თორმეტი კარი მაინც უნდა შეაღო. ეს დიდი პლუსია. პეტრუჩიო რომ არაბი იყოს, პრობლემა საერთოდ არ ექნება. ინგება იმ თავის ბალიშებში და იტრიალებს აქეთ-იქით. ამხელა სახლში ადამიანი წყნარდება, ასე სჭირს პეტრუჩიოსაც, რომელიც არ ღელავს, არ შფოთავს, არათურაში ერევა და მცირე სასულთნოს ფლობს.

მას შემდეგ, რაც გამოჩენილი ბაბუა გარდაიცვალა, პეტრუჩიომ დაითავისა მისი ლეგენდარული კაბინეტი, უმცროს ძმას კი თავისი ოთახი მიუგდო.

მაგრამ ექსკურსი იქით იყოს.

ადამიანი არასოდეს არ გამოიყურება იმაზე უფრო იდიოტურად, როცა დაკვირვებული კართან ღვას ჩვილივით ატაცებული შამპანურის ბოთლებით და მასპინძლის გამოჩენის მოლოდინში იღიმება.

ჩვენ ქვემოდან დაუუძახეთ და გადმოიხედა პეტრუჩიო შვიდ-კალსონიანმა. კაკუჩამ დამცოვა და მანქანის დასაყენებლად წავიდა. დაფთვებით, მიმგვიცებდა და მერე საერთოდ აღარ მოვიდა.

პეტრუჩიო ზუსტად თხუთმეტი წუთს მოუნდა აივნიდან სადარბაზოს კარამდე მოსვლას და თავისი აპარტამენტისკენ გამიძღვა.

– ცივა, არა?

– ცივა.

– ჩემთან თბილა.

აღბათ ბაბუის სახელი თუ ათბობს.

გავიარეთ თორმეტი გათოშილი ოთახი და კლასიკოსის კაბინეტში შევედით. დიდი არეულობაა. ნაპოლეონის ნაქონ მაგიდაზე მადუღარა დგას.

– გადარეული სადაა? ნახე, რა ნავთის ქურა მოიგანა მამაჩემმა.

– ვინ გადარეული?

ვითომ არ ვიცი. გადარეული კაკუჩაა.

– სისხლის გუბე უნდა გააქროს მანქანაში... მოვა, დავაყენებო.

– რა სისხლის გუბე?

– გვესროლეს...

– მართლა, მართლა...

– ვილაც ლოთი დაჭრეს ფეხში და ჩვენ, როგორც კეთილშობილმა ადამიანებმა, ამბულატორიამდე მივაცილეთ.

პეგრუჩიოს გაეხარდა, გიშრისბეჭდიან ბაბუას შეხედა კედელზე, მერე მოოქროვილი ბროკჰაუზები ჩამოათვალიერა და დივანზე მიფენილ საბნებში შექცრა.

– მეც შემოვიწვე? – ვკითხე ბოლოს.

– ავდგები, ჰო, – მითხრა უხასიათოდ. და ახლა ბოთლები შეათვალიერა, – ეს სულ მე და შენ უნდა დავლიოთ?

– არა, მოვა და დალევს თვითონ, ამდენს რა დამალევინებს?

– ნუ, რაღაც კეთილშობილური რამეები დასჩემდა, რაც მანქანა იყიდა. გახსოვს, ცაქის შოფრებს რომ ავინებდა?

– ხინკალი ვჭამეთ.

– კარგია, რომ არ გშიათ. ჩაიდანი გამოიტანე, რა?

განძრევაც ეზარება.

– ბაბუაშენის წიგნი არ უნდა მაჩუქო? – ვუთხარი უცებ.

სახლშიც ბლომად გვეყრია ამ გამოცდილი ადამიანის ნაშრომები, მაგრამ განგებ ვეუბნები ხოლმე, – ბავშვობიდან ვეხვეწები...

– ნუ დასცინი გარდაცვლილს, ჩაიდანი მოიტანე. ჭიქებიც მოიტანე. ბოკლებიც და ლიმონია მაცივარში.

ლაქიად გაქცევს, თუ გამოგიჭირა.

– თქვენები სად არიან?

– საგურამოში. თოვლი მოვიდა და სახლი არ ჩამოანგრიოსო. მიდი, მიდი და ჩავიცმევ.

მოვატრიე ის ძველისძველი და დაბზარული ფინჯნები და ორას ოთხმოცდასამი წლის ბოკლები. რომ იცოდეთ, როგორ ამაცობს ამით. ამაცობს თორემ რა, ჯერ დავლიო, მე ვიცი, რასაც ვეცევი. პირდაპირ გამოვუცხადებ, რომ, რომ არა დიდი ოქტომბრის საბჭოთა სოციალისტური რევოლუცია, ეს ჭიქები ახლა სადღაც სხვაგან იქნებოდა.

უკვე ფეხზე იყო. ოცდამეშვიდე ჯემპრს ირგებდა.

– ფანჯარა გამოალე.

– გაგიჟდი?

ძალიან კარგად ვართ ერთად. ახლა ველურიც მოვა.

– მისმინე. ბაბუაჩემი დიდი მწერალი იყო. ნახე, ოღონდ არ გააბაზრო.

და რაღაც დაფლეთილი წიგნაკი გამოაძვრინა.

– აი, 1928 წელი, გამომცემლობა „ფედერაცია“, კონსტანტინე ბანძელაძე, „შორეული ცისარტყელა“. აი, ამას გაჩუქებ; ოღონდ არ გააბაზრო. ოჯახური რელიქვიაა. აი, იკაიფე: „შორიდან მოიკლაკნება მდინარე იორი. სიჩქარეს უმატებს და მოსახვევებს მოაპობს ისეთი

დაუნდობლობით, რომ შორიასლო გაშენებული სოფლები კანკალებენ, ვაითუ არ დაგვინდოსო.

ადლოინი იღვა და უმზერდა ბუნების ამ დაუნდობელ სტიქიის ბრუნვას.

„სწორედ აქ, აქ უნდა აშენდეს წყალსაცავი, ზემო იორის სარწყავი სისტემა. ოთხ წელიწადში დაქსელავს მთელ კახეთს და გაიხარებენ საუკუნო ბნელეთიდან გამოსული გლეხები, – თქვითობდა იგი.

ადლოინი მთავარ ინჟინერს მიუბრუნდა“.

ა! როგორია? მარკ ტვენის ღონეა. მსოფლიო იუმორი... ივლინ ვო... ნახე, რას გჩუქნი.

– ძალიან მაგარია.

მართლა ძალიან მაგარია. მე თუ მკითხავ, ბოლშევიკური წიგნები მხოლოდ ასე უნდა იკითხო. იკითხო და იცინო, იცინო და იკითხო, ვინმე გულჯავრიანი პატრიოტი შეიძლება კითხულობს და ამბობს სახელგანთქმულ აფორიზმს, სასაცილოა, საგირალი რომ არ იყოსო, მაგრამ მაგათი გონება ხომ სხვანაირად არის მონწყობილი. საერთოდ, ამ საზოგადო მოღვაწეების ტვინი ისეა შეკონინებული, რომ გამუდმებით ჩანს მათი მამულიშვილური ღრტვინვა... ნახე, რა სიტყვა გამახსენდა? და შეჭმუნული შუბლები, მაგრამ ეს ხელს არ უშლით იმაში, რომ ლოთებიც იყვნენ, ბოზებიც და შუღერებიც და არც იმაში უშლით ხელს, რომ იძახონ, ჭორია, ძმაო, ჩემი ლოთობა და ბოზობაო. მე თუ მკითხავ, ამ სამ ჰობიში, თუ პროტესტში, სასირცხვილო არაფერია და ზოგჯერ კი ბოზი უკეთესია, ვიდრე გლახა რეჟისორი. ზოგჯერ კი არა, ყოველთვის. მაგრამ ესეც ბოლშევიკების ბრალია. აბა, როგორ შეიძლება ოთხასი მწერალი, სამასი აკადემიკოსი და ათას ასი მსახიობი ერთ სახლში, თერთმეტსართულიანში ცხოვრობდეს? ესეც სოსელომ მოიგონა. დააქლიავა ხალხი. ახლა ეს დაფები კედლებზე... „აქ ცხოვრობდა პრივატ დოცენტი ჯამიაშვილი ინდიკო პოლიევექტის ძე“. შეიძლება ჰამსუნის სახლზეც დაფა იყოს და აგრძელომ ჩარექიშვილის აპარტამენტზეც?

ნიცაში მიხდა.

– შენ თუ გინდა, შამპანური დალიე, მე ჩაის დავლევ... ჯერ ნახე, რა ფეჩია. სამურაების.

– სამურაების კი არა, ბედუინების. სამურაების რად უნდათ?

– ეეე, მოდი, გახსენი.

გავხსენი და დავისხი.

მაგიდის კიდე სულ განუბილია. ამ ისტორიული მაგიდის, რომელსაც ნაპოლეონისას კი ვუწოდებ, მაგრამ, აშკარად რომელიმე გუბერნატორს ედგა საშინაო კაბინეტში.

– რას აკეთებ ამ მაგიდაზე, ტორტებს აცხობ?

– ლიქიორი დაეჭვა ჩუბიკას. მთვრალი იყო და ხელებს უქლასუნებდა უცნობი ილუზიონისტივით. ნახე რა ჩაია, ისრაელის, ვიგამინებია შიგ...

პირდაპირ დივანის ქვემოდან გამოაძვრინა კოლოფი.

– სიგარეტი გაქვს?

– ე, მანქანაში დამრჩა.

თქვენ ცრუობთ, ტომას სოიერ. კაკუჩას მანქანაში დამრჩა. კაკუჩას სიგარეტი. „მაგნა“ კი, ჩემი ძვირფასი „მაგნა“, ისევე ვერ ვიყიდე კვლავ და კვლავ.

– ორი ღერი მაქვს, სანამ მოვა, მოვნიოთ. გინდა ახლა მოგცემ, გინდა ჩაი დალიე და მერე. მე ხომ იცი, მარტო როტმანსს ვენწევი.

სულ ორი ღერი აქვს და არასდროს არ უმთავრდება. სულ იმეორებს, რომ ღლეში სამ ღერს ეწევა და ოცდასამი მაინც გამოსდის.

– ადრე გამალვიძეთ.

– რაღა ადრეა.

– უ, ოთხზე დაწვნიე. ჩუბიკამ მოიყვანა ის თავისი ნიკუნა და ისე დათვრა, ხომ იცი, ხელებს რომ იქნევს ხოლმე. აყირავებდა რალაცეებს. მურაბაში ჩაანყო თითები, გრილაო. ძლივს გავისტუმრე.

– რაო, მერე იმ ნიკუნამ.

– ფეხები ეწევა ევერესტიდან, ჭიპამდე ვწვდები, უხერხულია, ბოლოს და ბოლოს.

– იკისკისა?

– მიდი დალიე, თორემ ის ამოვა და თხუთმეტი წუთში დალევს.

არ მინდა, აჰა, ერთი მოვსვი. მეორეც.

– პრინციპში იკისკისა. ისე უხაროდა, ეს რომ ჩემს ავეჯს აყირავებდა და ლენაფდა, რომ... ერთგვარი შოკი იყო, ჩემმა ძმემ. ჩუბიკამ თქვა, მაგიდაზე სექსი კარგიაო, მაგასაც მივალწვეო, ძაან მთვრალი იყო და გადიო, მანიშნებდა. ბაბუაჩემი ამ მაგიდასთან რომ ჯდებოდა, ბებიჩემი ყველას თაჩუჩებს აცმევდა სახლში, კონსტანტინე მუშაობსო, მაგან თათლობის თვე არ დამინყო? სანამ ცოცხალი ფხიზელი იყო... დალიე ეს ჩაი და ჩაალაგე ეგ ბოთლები, ვერც შენ დალიე და ვერც მე... ჰო, შენ და ზაზა ხართ მეჯვარეები, ვიქორწინებთო.

– ვაჰ, – ნათელ-ძირონიც შევიქენი.

– მოკლედ, ნორმალური გოგოა.

– პრინციპში ყველა გოგო ერთნაირია. ზოგჯერ კარგი და ზოგჯერ ცუდი. მთავარია, ზოგჯერ იყოს ძალიან კარგი და ზოგჯერ არ იყოს ძალიან ცუდი. თუ ეგეთს იპოვი, უნდა შეირთო, – ამბობს პეგრუჩიო როტერდამელი.

აჰა, და მიადგა თემას.

– ქეთა რასა იქმს? რად არ მოგიყვანია? – უყვარს რეგრო კილოკაგზე საუბარი.

– ბარემ მაგ იმერულ საბნებშიც შემოგინვენდი. რას შერება და მოღვანეობს. ისე, ძველებურად.

– ჩაი დალიე, სასარგებლოა. ვერ მოუკიდებ მაგ ფეჩიდან, დაგწვავს ცხვირ-პირს, ჩუბიკას წარბი აართვა გუშინ.

– ადრე წავიდა?

– ეგრე, თერთმეტზე. მერე ჩავწექი და ვკითხულობდი. ჭაკოს ვუსმენდი, თან გამოკვლევა დაეასრულე.

ოჰ, ამის გამოკვლევა. გამუდმებით რაღაცას იკვლევს და რომ გამოიკვლევს, აღარ წერს.

„შემიძლია დაწერო ორიათასგვერდიანი წიგნი თბილისის შესახებ, მაგრამ არ დაწერ, რადგან ბებერი ჭინგოისტები მომივარდებიან სახლში და ანათემას გამიჩალიჩებენ. თანაც ამის ღირსეულად გამოცემა დამიჯდება ათას რუბლის დოლარი, რასაც, რა თქმა უნდა, მამაჩემი არ გაიღებს და რომც გაიღოს, იცით, რამდენი კოლოფი როტმანსია ათას რუბლის დოლარი? შვილიშვილებიც კი გააბოლებენ“, – აი, ასეთ აზრებს გამოთქვამს.

– რაღაც, მონსტრი არ ჩანს, – საათს ავხედე მე. საათიც ისტორიულია.

– მისმინე, სხვას ფიქრობ და სხვას ლაპარაკობ ხოლმე?

დაიწყო.

– რა თქმა უნდა.

– აი, ძალიან ცუდ რაღაცეებზე რომ ფიქრობ, ვთქვათ, აი, ოლაჟუანის ოფისებზე მეოთხე მეოთხედში, მაშინ თუ ლაპარაკობ ვარდებზე?

– ვცდილობ. აი, ნიცაში მინდა... ჰო, მართლა, ალიკამ დამირეკა.

– მეც დამირეკავდა, ტელეფონია გამორთული.

– ხედავ, უკვე რეებს გვიხედავენ?

– აბა? რავი, კარგად ვარო, გოგო მყავსო, მამამისი ექიმია და თეგბაობს და სანადიროდ დადის აფრიკაშიო.

– ჰემინგუეის შვილი გაიცნო?

– არა, ექიმიაო.

– ჩემს მეგს ყველას გოგო ჰყავს. ხომ არ იცი, რატომ?

– აი, შენი გოგო, – დივანზე მივუთითე.

– მშენივრად ვარ. თქვენზე კარგად მაინც, – ასეთი რამეები სწყინს.

– ცნობილი ამბავია.

– მე ჩაის დაგისხამ, შენ ეგ სექტი დამისხი. მართლა არ გშია? ცყური იგვიანებს, ეცეობა დიდმა გამოიჭირა. თითო მოვსვათ ეს ცრუ შამპინი, ქართული სექტი. ჩვენ ამათ გაგვიშვეს ვირის უკანალში.

– ვინ ამათ?

– აი, ამათ, – ცერი გაიშვირა.

– ამიგომ, მეც გავუშვი ესენი უკანალში, გაიგე? ამათთვის არაფერს არ გავაკეთებ.

- ამათთვის რაგომ? შენთვის გააკეთე.
- ნუ, ვერ ვყიდი ამ სნიკერსს და რა ვქნა?
- ნუ ყიდი. ამათ რა, კომუნისტების დრო კი არ არის, კოგრილისთვის რომ შეგინახონ?
- ძაან მომივიდა და თან სულელურად.
- მისმინე, ბაბუაჩემი...
- გაუმარჯოს ბაბუაშენს. ძალიან გიყვარდა. ერთად დაყვავდით ვაკის პარკში.
- არა, ბაბუაჩემი ვერც ერთ დროს და ვერც ერთ სხვა ქვეყანაში მწერალი ვერ გახდებოდა. დიკენსს ჩემთან ერთად კითხულობდა. მეშვიდე კლასში ერთად ვკითხულობდით დავიდ კოპერტილდს... ეგ სწორია, მაგრამ, რაგომ მაგდებ?
- ვინ მაგდებს? თუცაზე კიდიხარ და მორჩა. არც თუქრობენ მაგდენს.
- ბაბუაჩემს სახელმწიფო პრემია ჰქონდა. სტალინური პრემია და ჯანდაბა. აი, ხო ესროლეს ლოთს, ცოცხა მარცხნივ და შენც მოგხვდებოდა. იცი, რა მომივიდა გუშინნინ? ორმოცი ძალლი გამომეკიდა ფალიაშვილის ქუჩაზე.
- ისეთი სიცილი ამიგყდა, რომ ბოკალი გადავაყირავე. თუცაიანი და უხერხული.
- აჰა, ჩუბიკა ნომერ დვა...
- სად გამოგეკიდნენ?
- ფალიაშვილზე, კაკუჩასგან მოვდიოდი. ღამის ორ საათზე.
- მერე.
- მერე მაუგლი ვარ? ხეზე ავასწარი. ერთი ნახევარი საათი ვიჯექი. მანქანამ გამოიარა და იმას გაეკიდნენ. ჩამოვხტი და ეზოებით ამოვვარდი სახლში.
- ხომ არ ჩაიფსი?
- შეიძლება ჩაიფსი. შენ გგონია, მახსოვს?
- გაფხუმდით.

- აბა ბაბუაჩემს გამოკიდებოდნენ?
- მანდაც დაანახებდა?
- ავე, მანდაცი, ჩარჩოში, – თქვა და ჩაიხითხითა.

დავლიეთ.

- უნდა დავანვეთ, – ვთქვი ბოლოს.
- სად?
- ნიცაში.

– მეგობრებო? არ მინდა მეგობრებო, მიმიშვი და იქაურობას გადავხანავ. ჭაფარიძეებთან რომ გერმანელი იყო, ხომ იცი? ექვსი გაბეთის პატრონი. მე ეგეთი დეგენერატი საერთოდ არ მინახავს.

ვკითხე, თურქული სკოლები რატომ არ არის გერმანიაში და თურქული გაბეთები რატომ არ გამოდის-თქო. ანკარიდან მოდის იმავე დღეს გაბეთებიო. მე ვუთხარი, ანუ იმათ გამოუშვან-თქო. ეწყინა, შენ რა ინტორმირებული ყოფილხარო.

– და შენც რაში გაინტერესებს, ჩე გეგარა ხარ? თვითონ იციან და თურქებმა.

– არა, თქვენ ატეხაბები არ გიყვართო. მე ვუთხარი, თქვენ თურქები არ გიყვართ-მეთქი. ჭაფარიძეებმა სულ დაიკვირეს ფრჩხილები, არ გაგვიბრაზო, უვიზოდ ვრჩებითო.

– ნუ ლაპარაკობ ამ პოლიტიკაზე და ატეხაბებზე. რა ამრი აქვს? ხო წევხარ შენთვის და ინეცი.

– მაგიტო კი არ ვწევარ. ეგეთი ვარ და მორჩა.

– ახლა ჩეჩნებზე არაფერი თქვა, თორემ ჩავანყობ თითებს მურაბაში.

– ჩეჩნების... მისმინე, რა ხდება იმ შენს გაბეთში?

– რა უნდა ხდებოდეს გაბეთში? არაფერი.

– გამოკვლევა დაწერე.

- რა გამოკვლევა? თამარის სახე ბეთანიაში? თუ ქართულ პოეზიაში?
 - არა. ფალიაშვილის ქუჩის ძაღლებზე. გუშინ შევისწავლე საკითხი და ღამე დავწერე. გამოაქვეყნებენ იმ შენს ოხერ ფლაგმანში?
 - რედაქტორს ვეცვი.
 - არ გამოაქვეყნებენ. შიგ არც სენსაციაა, არც ნაციონალიზმი და არც ინტერნაციონალიზმი. დემოკრატია მითუმეტეს არ არის.
 - ვეცვი, – რა გამოაქვეყნება აუცვდა?
 - კაკუხიც არ ჩანს. მოდი რამეს ვუყუროთ. შუქი გვაქვს.
 - ნაფა, კასეტა გაიჭედება.
 - ჩავაგდებ რამეს. ნიპრაშონნი მაქვს. ისტეუდი, მთელი ამბავი. არ გინდა? ფეხი გამოვრთოთ. ძალიან მაგარი ნაფთის ქურა მოიტანა მამაჩემმა.
 - გავიგეთ, ჰო.
 - შენ რომ დალაყუნობ, გგონია რამეს აკეთებ?
 - რა ვიცი.
 - მოდი, მოდი, ვუყუროთ.
- აი, ასეა. პელიკანები უდაბნოში, თუ რაღაც კიდევ უფრო ოლაჟუანური, როგორც პეტრუჩიო იტყვოდა.

პედაგოგი

უპატრონო ძაღლების პირადი ცხოვრება დაინწყით ისე, როგორც იწყებდნენ რომანტიზმის ეპოქაში.

ბნელი და ქარიანი ღამე იყო. მე ვბრუნდებოდი ერთი განელილი წვეულებიდან. თოვდა და ციოდა და რაც ასევე აღნიშვნის ღირსია, არანაირად არ მეტყმოდა მთვრალი. მსუბუქად შებარხოშებულნიც კი არ ვყოფილვარ. ამისდა მიუხედავად, აღმოვჩნდი ფალიაშვილის ქუჩის განთქმული ხეივანის ერთ-ერთ ჭაღარზე. სწორედ რომ რუსული სკოლის პირდაპირ.

ყველაფრის თავიდათავი ის არის, რომ თავს დამესხა უპატრონო ძაღლების გუნდი. წარმოდგინეთ, რომ სულაც არა ვარ განსაკუთრებით გამორჩეული მშობარა და მხდელი ხომ მითუმეტეს არ გახლავართ. ახლო და შორეულ წარსულში არაერთი ოთხფეხა გამიქცევია, ან დამიძარცხებია, მაგრამ ამგვარად გაბოროტებულ და თამამ ურდოს არასოდეს შევეყრით. ბრძოლა ჩვენს შორის სამ წუთს მაინც მიმდინარეობდა და რაკილა შევატყვევ, რომ უქველად შემჭამდნენ, რადგან ვერც აგური მოვიგდე ხელთ და ვერც სხვა რამ, რითაც შევუტევდი, მოაჭირისაკენ გავნიე და ხებე აუძვერი.

მე ცოცხე შემოვკეცი. ძაღლები კი არსად წასულან, სწორედ ისე, როგორც მონადირეთა ნაამბობში არ მიდიან ხებე ამძვრალი კაცის მოღარაჟე ძვლები. ნახევარ საათზე მეტხანს იდგნენ ხის ძირას და მელოდნენ, მთლად გავიყინე. ამ დროს, ჩემდა ბედად, მანქანამ გამოიარა და განანყნებული თავდამსხმელები მას გაეკიდნენ. ხიდან ჩამომხტარმა ბარნოვზე ამოვირბინე და მთლად წამხდარი შევვარდი სახლში.

ამის შემდეგ გადავწყვიტე მოხეტიალე, გინდათ მანანწალა ძაღლების რაობა გამოძეველია, რაც არცთუ ძნელი საქმე გამოდგა, რა თქმა უნდა, დღის საათებში.

მოქალაქეთა და უპატრონო ძაღლთა ურთიერთობა, რა დასამალია და, მტრულია. განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც ძაღლების მსპობი ორგანიზაციები აღარ აქტიურობენ.

სადღეისოდ, შეიძლება ითქვას, რომ ძაღლებმა შექმნეს გარკვეული სტრუქტურები, მთელი თემები და კომპაქტური დასახლებები. მე პირადად ვაკვირდებოდი იმავე ფულიაშვილის ქუჩის ერთ-ერთი (არა იმ აგრესიულ, ეს სულ სხვა შემადგენლობა) ბრბოს ცხოვრებას და ამის მაგალითზე ვეცდები წარმოვადგინო ძაღლური ყოფის შინაგანანისი და ყოფა.

ჯგუფი, რომელშიც ექვსი ძაღლია, ადრიან დილიდან თავს იყრის ქუჩის ნაგავსაყრელთან. თავიდანვე უნდა ითქვას, რომ მანანწალა გუნდი არ ბინადრობს ამ ნაგავსაყრელის შემოგარენში. საინტერესოა ისიც, რომ ქუჩის მეორე მხარეს ორი უპატრონო ძაღლი ცხოვრობს, რომლებიც იქვე, ეზოში ბინადრობენ. უფრო ქვემოთ კი ცხოვრობს კიდევ ერთი მარტოხელა ძაღლი, რომელიც მეზობელ ეზოში მოღვანეობს. ურთიერთობა ამ სამ ძაღლს შორის გარკვეულია. ნაგავსაყრელის ექვსი ძაღლი ფლობს ნაგავსაყრელს და მიმდებარე ტერიტორიებს, დაახლოებით ათი მეტრის რადიუსში. თუკი ისინი ნაგავსაყრელთან საქმიანობენ, მოპირდაპირე მხარის ორი ძაღლი სათოფეგე არ ეკარება ნაგავს. თავის მხრივ, არც „გუნდლები“ გადადიან მეორე მხარეს. მაგრამ საკმარისია „გუნდმა“ ტერიტორია დატოვოს და რაღაც საქმეზე გავიდეს (ასეთი რამ საკმაოდ ხშირად ხდება და რატომ, ქვემოთ დავინახავთ), ორი ძაღლი (ისინი, მეგონა, ძმები არიან) წამსვე ნაგავსაყრელთან გაჩნდება და

მუშაობას იწყებს. ქვემოთა ებოს მარტოხელა ძაღლი კი საერთოდ არ მოდის ნაგავსაყრელთან, მას ძალიან უნდა უჭირდეს ორმაგი კორდონის გარღვევა. სამაგიეროდ, ის თავისი ებოს სწორუპოვარი ბატონია და ძნელად თუ გაატარებს ვინმეს შეუყვებად. მისი უბანი ოცი-ოცდახუთი მეტრის სიგრძისაა და საპირისპირო მხარის ტროტუარამდე მიდის. ეს ძაღლი მოქალაქეთა კეთილი გულის წყალობით იკვებება, რადგან ებოში მდგარი მანქანების დარაჯადაც ვარგა. მისი სიავე სამაგალითოა მამაკაცების მიმართ, სხვა ძაღლებთან ურთიერთობას კი გაურბის.

მაგრამ დაუბრუნდეთ ექვსძაღლიან გუნდს. მისი წევრები ნაგავსაყრელზე არეულად მოდიან. შეიძლება ექვსივე ერთად გამოცხადდეს, შეიძლება ორ-ორად, ან სამ-სამად დაყოფილები, ან სულაც ცალ-ცალკე... თუმცა, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ნაგავსაყრელის ერთობა შემთხვევით კავშირს წარმოადგენს. არავითარ შემთხვევაში. ეს გუნდია და მასში (არ ვიცი, მეცნიერები რამდენად დამეთანხმებიან) ორი მამალი და ოთხი დედალი ძაღლია. ნასაუბმევს, ისინი, ჩვეულებრივ, ისვენებენ, ან ტერიტორიის კონტროლით არიან გართულნი.

შემდეგ ძაღლები მიდიან. შეიძლება ექვსივენი ერთად წავიდნენ, შეიძლება ორად გაიყონ.

ბუნებრივია, იბადება კითხვა, სად მიდიან?

მგონი გასაგები უნდა იყოს. ისინი მოკლე გარბენებს ახორციელებენ ახლომახლო ქუჩებზე, ასე ვთქვათ, „არავის მიწებზე“. ეს მეტად სასარგებლო საქმე უნდა იყოს მათთვის, რადგან ზედმეტი ლუკმა ყელზე არ დაადგებათ და ახალი გავლენის სფეროც ხელს არ შეუშლით.

თუკი ასეთი გარბენების დროს აქა თუ იქ სხვა ძაღლებიც შემოეყარნენ, გუნდი ჩხუბს ერიდება, ათვლიერებს, უკვირდება, სწავლობს შემხვედრთა ხასიათს, ბრძოლისუნარიანობას, რაოდენობას და ა.შ.

ჩხუბის მოსწრება ყოველთვის შეიძლება. ამ შემთხვევაში ისინი თითქოს არკვევენ, შემთხვევითია თუ არა შეხვედრა „არავის მიწაზე“.

ნაგავსაყრელის გუნდს ჰყავს მეთაური, რომელიც ასეთ ამბავში წინ უძღვის თავისიანებს და საერთოდ, ნებისმიერი გადაადგილების დროს მეთაური წინ მიდის. თუ რომელიმე ძაღლმა გადაუსწრო, ეს უკანასკნელი აუცილებლად შეანელებს ნაბიჯს. თუმცა, შეტაკების დროს მეთაური დიდად არ იქაჩება, შეიძლება სხვამაც გადაუსწროს. მის მეთაურობას უფრო წინამავლის მნიშვნელობა აქვს, ვიდრე ბელადისა.

შემდეგ ძაღლები ისევ ნაგავსაყრელზე ბრუნდებიან და იქ ატარებენ დროს. შეიძლება წაუძინონ კიდევ, ან გაერთონ ერთმანეთთან ღლაბუცით.

აი, მოსალამოვებულზე კი ახალი ცხოვრება იწყება. შეიძლება ითქვას, რომ ძაღლები ერთგვარი სამხრეთული დღის მიმდევრები არიან. მთელს შუადღეს მცონარობაში ატარებენ და დილით და საღამოს საქმიანობენ.

ცდება ის, ვისაც ჰგონია, რომ ძაღლები იქვე, ნაგავსაყრელის ახლოს იძინებენ.

როგორც დასაწყისში აღვნიშნეთ, ისინი მოდიან ნაგავსაყრელზე, ისინი მოდიან თემებიდან. ძაღლთა თემები კი ჩვენ მიერ განხილულ ტერიტორიაზე სამია: ზოოპარკის ხევში, კუს ტბის ტყეში და ვაკე-საბურთალოს გზის ახლომდებარე ხევში.

ჩვენი ექვსეული ზოოპარკის ხევში მიდის ღამის გასათევად. გუნდი კვლავ დაცალკეებული მოძრაობს. მან უკვე იცის იმ დროის ამბები. ძაღლური ფოსტა საუცხოოდ მუშაობს. ყეფა ჩვენთვის არის ყეფა, თორემ ძაღლისთვის ინფორმაციაა. ვერაზე დაყვებილი ვაკეში წამოწოლილ ძაღლს ასჯერ უკეთ ესმის, ვიდრე ადამიანს. თანაც ძაღლს ყნოსვა აქვს განვითარებული, რასაც ჩვენ ვერ დავიკვებებით. ყოველ გუნდს ღირსების საქმედ მიაჩნდა დიდ ყეფა-გნისასა და ჩხუბში ჩაბმა. საკმარისია მოშორებით ყეფა ატყდეს, რომ გუნდიდან ერთი მაინც გაიქცევა ამბის შესატყობად. დანარჩენები კი შორიახლოს მიძინებულნი.

ზოოპარკის ხევის ამბავსაც მოვყვით.

ამგვარი თემი სხვა არაფერია გუნდისთვის, თუ არა ღამის გასათევი ადგილი. აქ არ არის როგორც ცენტრალიზებული ურთიერთობები. თემში ათი-თორმეტი გუნდი იყრის თავს. ესენი აქ უკვე გუნდს აღარ წარმოადგენენ და ყველა ძაღლი თავისთვისაა. თავისთვის ყოფნა შობს მანანალა ძაღლის სრულიად ახალ ტიპს, რომელსაც პირობითად შეიძლება „მარტოხელა გმირებიც“ კი ვუწოდოთ. ამ კასტაში შეიძლება ჩაირიცხონ მარტოდ მარტო ძაღლებიც, რომლებიც ერთკაციან გუნდებს წარმოადგენენ და ზოოპარკის ხევში თავის (დილაძე დაშლილ) გუნდს დროებით ჩამოშორებული მოუსვენარი ძაღლებიც. აქ ისიც უნდა გავიხსენოთ, რომ არსებობენ მშვიდობიანი და ავი ძაღლები. ამ უკანასკნელთ გარკვეული ბოღმა დაპყროვებით ადამიანთა მიმართ და ისე ებრძვიან მათ, როგორც თავიანთი გამოცდილება ჰპარნახობთ. სწორედ ესენი არიან მარტოხელა მებრძოლები. თემში თითქმის ყველას უნდა ეძინოს, მაგრამ მარტოხელა მებრძოლები ვერ ისვენებენ. როდესაც მშვიდობიანები იძინებენ, მებრძოლები ვერ წყნარდებიან. სწორედ მათგან იქმნებოდა ძაღლთა ღამის ბრბოები. დღის გუნდებისგან განსხვავებით, ეს ერთი ღამის ნაკრებებია ყველაზე აგრესიული, ბრაზიანი და კაცია. ეს იმის ბრალიცაა, რომ ბრბოში

ინდივიდუალისგები იყრიან თავს და შინაგანად ყველა ბელადია. ერთმანეთის ნამხედრობით ისინი „მაგარ ძალღობას“ თამაშობენ და ჩამორჩენის შიშით შიშის ზარს სცემენ ღამის ქალაქს. გამთენიისას ისინი ხეში ბრუნდებიან და თავთავიანთ გუნდებს უერთდებიან.

აი, მოკლედ ის, რისი გამოკვლევაც მოხერხდა თალიაშვილის ქუჩის ძალღების მაგალითზე.

რა თქმა უნდა, შეიძლებოდა უფრო ღრმად ჩაუნდომოდით ძალღურ ყოფას, მაგრამ ამისთვის მეგი ღროა საჭირო და გაზათხულზე კაცს ძალღი აღარც გაახსენდება.

უსაქმურმა ზაზა კობახიძემ, რომელიც ამავე ღროს ერთი ბულგარული გაზეთის საქმეს ჩამოცილებული რეპორტიორიცაა, ამ გამოკვლევაში შენიშნა პოლიტიკური მოცივები, რაც წმინდა წყლის სისულელეა და იმის ბრალია, რომ ადამიანის გვინი ამ ბნელ ქვეყანაში მეგად უცნაურადაა მონყობილი – ძალღებში ხედავს პოლიტიკურ მოღვაწეებს, ძალღურ ცხოვრებაში პოლიტიკურ ცხოვრებას და პირიქით, პოლიტიკოსებში ძალღებს და პოლიტიკურ ცხოვრებაში ძალღურ ცხოვრებას. ამ ზაზა კობახიძეს, რომელიც გამოიჩინა უთავბოლო სიარულით ქალაქის ქუჩებში და გაუთავებელი სტუმრობებით სხვადასხვა ოჯახში, შევახსენებ, რომ ეს არის მხოლოდ და მხოლოდ მეცნიერული გამოკვლევა ქუჩის ძალღების ცხოვრების შესახებ და მეგი არაფერი და მისი გილიანი გაზეთი ვერ ეღირსება ამის გამოქვეყნებას. ნაშრომი ინახება კლასიკოს კონსტანტინე ბანძელაძის საწერი მაგიდის ქვემოღან მეორე უჯრაში.

თოფ სეკრეთ.

მოქალაქე კობახიძეს კი, რომლის ოცნებაც კონსტანტინოპოლში სუტენიორად მუშაობაა, ვთხოვთ, მეგი იმუშაოს საკუთარ თავზე და მოეშვას ოცნებებს.

მამუკა

ჰა-ჰა-ჰაა!.. ამიგო! ეგრეა, ეგრე, მარცხნიღან, მარჯვნივ, შუაში, მესამე, შენ ხარ, ჩემო ღათუშკი. მარცხნიღან, მარჯვნივ, მეორე მე ვარ და დანარჩენებიც არიან, მარა, გეხასში ბანკი მარგო გეხასელებმა უნდა გაიტანონო, ხო თქმულა და რაც კეთდება, და რაც გაკეთდება, ღათუშკი, ჩემგან უნდა გაკეთდეს, იმიტო, რო ეგ არი, მთავარი, თორე, შენ ძმებიც ბევრი გყავდა და, კაროჩე, მე ჩემ გასაკეთებელს, გავაკეთებ და ჩემგან იქნება, შენთვის იქნება და ჩვენ ძველებურად ვეღარ ვიქნებით, მარა, მე ჩემსას, შენთვის გავაკეთებ, იმიტო, რო, ჩვენი ერთად ყოფნა ღირს და გახსენება ღირს, იმიტო, რო, გირიღი მოგინდება, მე მომინდება, რა, ჩვენ რო ერთად, და ეგ არი, სოტერო, მე დავანახებ, მანღ დანახავ, შენ ხო ცაში ხარ და

ხედავ რო მე უშენოდ ვერ მივდი-მოვდივარ და მიყურებ მაქედან და მე მგონია, რო, მეუბნები, მამუკ, რაუა ხარ? და მაგას რო მეუბნები, მე კარვად ვერ ვიქნები, იმიტო, რო შენი ამბავი რო მახსენდება, გეტყვი, უბიცის უბიცა ცხონდა, მარა, მე ვერ ვცხონდი ჯერ და ვიყავი ვერე გუშინდლამდე და შენზე ვთქობდი, იმას, იმას რომ მეუბნებოდი შენო, ქერდის ნილი ნამლის გამკეთებელი ხარო, მართლა ეგეთი ვარ და ვინა, სიმონ, ასი ნელი, მაგაზე ვთქობდი, რო, მეპოვა, და თან ხო იცი, რო ვერ ვიპოვიდი, მაგათ, ვინც შენ გესროლა და ვიპოვე.

ასიტაშვილი როა, შენც იცი და მე და მაგან გავიკეთეთ, ერთად ვიკეთებთ ხოლმე და კაროჩე, ამლებთან გავიკეთეთ და ისეთი პონტია, რო, ამლების ძალიან ლამაზი დედის, მარა, კაროჩე, ერთი-ორჯერ მაგრა გამისწორა და თან, მეთქი, დავერიაში ვიყო, რა იცი, რა ხდება და მანქანა გავატანე ორჯერ, ისე, რო თითო კვირა ჰყავდა ნაყვანილი და იხმარა, კაროჩე, ბოლო ბობივით და ამ ამლებთან გავიკეთეთ და ვჭამოთო, მეთქი, რა უნდა ვჭამოთ, შე ჩემა, მალეხინებს და მეო, სულ ვჭამო, ამ ამლებმა გაჩითა რალაცეები მაცივარში და თოხლაობს და ცივ წყალს აყოლებს ამ ზამთარში, გაიგე? ვერე უნდაო და აღარ აგერევა გულიო, ეს მაცივრის კარი კიდევ ღიაა და ლულას ვხედავ, ასიტაშვილს ვეუბნები, მეთქი, სტვოლი გაჩითა, თან მეთქი კიგრი ხო არ არი, კი სტვოლიაო, ესეც მეუბნება და ამ ამლებს ვეკითხები, მაგასაც ჭამ ხოლმე-მეთქი, და ვიყიდე რო არ ევასა პონტი... ვაო, კარი დამჩინიაო, გაიცინა, მარა სულ არ უნდოდა გაციხება და მივხვდი რო არც ის უნდოდა, რო დავინახეთ და ახლოს მივედი, ვნახე აკაესია, კაი შენახული და იკაიფე, მაცივარში დევს, ფუჭდება-მეთქი მაცივარში იარალი, ვუთხარი და ვერევე ისეთი დაიჭირა, გაუშვი ევდოსო, შენია თუ რაო, ერთმა დაცოვაო, შემინახეო და შმონი და რამე რო იყოს, რალაცა რო იყოს, იმიტომ შევადდე მაცივარშიო, თან ვითომ ჭამს და ისე მეზაზრება, მარა ეტყობა, რო მაგრადა არ უნდა ეს ბაზარი და მე ხო იცი, როგორიც ვარ? რო არ მოვეშვებოდი და ვერე რა, არც მოვეშვი და მეთქი, ვისია, იარალი მინდა, მაყუთს მოვიგან-მეთქი, თხუთმეც წუთში, წართმევის ბაზარი არ გაუშვი იმიტო, რო ცაში ღმერთია და იმან ჩამიკაკუნა, ხო ეძებ მამუკ და ეძებე, ამრზე ხარ? და დობრად ველაპარაკები, თან მიცნობს, ვიცნობ და ისე მიდის ბაზარი, რო, კაროჩე, ვითომ არაფერი და გადაყლაპა ის დამპალი ლუკმა და მეუბნება, რო, ჩვენო ახლობლების პონტში ვართო და, მაგის ახლობელს მაგისას, გეტყვიო, რო დასამალი იარალიაო, სველიაო კაროჩე და პატრონმა მთხოვა შენთან იდოსო, კაროჩე, იმიტო, რო ამის გამოჩენა არ მინდაო, ჯერჯერობით და ახლა რო შენ სველი იარალი იყიდო და ზედ კაცი ევიდოს და ნი დაი ბოვ შენგან ამოიღონ, ხო უნდა აილო შენ თავზეო, ვითომ ის ველარ მითხრა, რო შენ გაბობდები და ჩამიშვებ, მე კი ბობი ვარ და ის უნდა ჩავადლო, გაიგე? არა-მეთქი, სიაფანდობ, გაყიდვა არ გინდა და ცოცა ვითომ შეეშინდა, რას ვსიაფანდობო, კაცის არი და უნდა წაილოს, იმას თუელი კი არ უნდა, თავისი იარალი უნდაო, მეთქი, ვინ არი, რა არი, მაიგა, ძალაპარაკე, ვითომ მაგარ მულამში ჩავვარდი და არა, არაო, ეს იძახდა, მე ვინ გამოვდივარ, ბობი გამოვდივარ იმის თვალში, ასე არ არიო? მე კიდევ თავიდანვე ვიადე, რა, ბობობა კი არა,

ემიონდა დამაჯედებსო. ვიჯექი ეგრე და ვფიქრობდი, რა ვქნა, როგორ ვქნა-მეთქი, თავიდან იმიტო ავტყეხე ეს ბაზარი, რო პროსტო ავტომაგი იდო და მერე გულმა მიგრძნო რალაცა, ხო იცი, რო დავქაჩავს, შევედი, პირი დავიბანე და მეთქი, მამუკ არ აგერიოს რამსები, ახლა უნდა გაიგო ყველაფერი და დედას ვფიცავაარ, ასიტაშვილი მეუბნება, გავიდეთო და მეთქი, შენ გადი და მე ამას უნდა ვებაზრო-მეთქი და არ გაუტყდა? იფიქრა, მიტყეხავს რალაცასო და გაიბერა მონგოლთფისავით მე მაგის, მეთქი, არა ბიჭო, ავტომაცხე უნდა ვებაზრო და თუ გინდა, დარჩი და არა, გავალო, მაინც არ დამიჯერებდა, ამიგო! ეგრეთი რამე მიდიოდა ჩვენში, რო არ მოდიოდა, იმიტო მოგვივიდა ეგ საქმე, და იმიტო იყო, რო ახვრებმა გადაგატარეს ოჩრედი. მე რა ვიცოდი, ცო, მე რა ვიცოდი, თორე არ გავაკეთებინებდი და ახლა, რო წავიდა ასიტაშვილი, შემოვედი და, ეგრე არ არი? მეთქი, როდიდან გაქვს შენახული ეგ ავტომაგი-მეთქი და მე კი არ ვკითხე, რალაცამ მითხრა, ეგრე კითხეო და კაი ხანიაო მითხრა, მეთქი, აბა ზუსტად ჭუკლი? მითვალა-მითვალა და შემოდგომიდანო. სექტემბრიდან-მეთქი? და ისევ თვლა დაიწყო, მოსკოვში რომ ვიყავიო, მერე სევასტოპოლში და ჩამოვედიო, კი, სექტემბერი იყო, ოცდასამში ჩამოვედი და ერთ-ორ დღეში მოიტანაო. მეთქი საალოლო, აღარ გამოჩენილა-მეთქი? იჩითება, როგორ არაო, იჩითებაო, ის ბოზის გაზრდილი და ვინ არის რო ვკითხე და დაიწყო, არიო, რა, მე ხომ არ გეკითხები ეგეთ რამეებსო. კაროჩე-მეთქი, ახლა დაგბრიდავ და ვხიე, ვხიე, დავაგდე და ავილე ტაბურეტკა და ვცემე, მაგრად. მერე პირსახოცი დაუუსველე და მეთქი აბა, ვინ არი? თან ეს ავტომაციც უკვე დავითრიე და მეთქი ხუთ წუთში თავში გექნება მაკარას კენჭი, შე ბოზო, და რატო მცემ, მამუკ, რა დავიშავეო, არადა, ვიცი, შემხვდება და დანას გამიყრის თუ მნახა სადმე მძინარე, ისე ვერა და მეთქი, აბა, ვინ არი, ლამაზო? მართლა ლამაზი იყო, თვალის ჰქონდა ვადმობრუნებული და გელა არი ერთიო, გელა და მეთქი ვადმელია, შორეულია, იმიტო, რო აქეთ გელა მე არ ვიცი და გელები არ იჩითებიან, ავტომაცხებთან ჩვენს სინამდვილეში და მეთქი, ვინ დაბრიდა? დაბრიდაო, ერთიო, ბრილიანტის ამბავი იყოო, ის მარტო იყო და ამათ ვადაავდესო, ქუჩაში დაბრიდესო და მეთქი, შენი დედა... ეგრე არ არი? ხო ამრზე ხარ, ამიგო, ხო ამრზე ხარ, ამ ნაბობრის პირიდან შენი ამბავი მესმის და რატო არ მითხარი, თუ ჩალიჩობდი, ცო, ბრილიანტის წილსაც გავარტყი, ერთად ვიქნებოდით, ცო, ერთად, სოგერო, და ის მაყუთი ისევ ჩემთან არ უნდა დავეხარჯა? ვიცი, ვიცი, ბათი გინდოდა, რალაცეებს ფიქრობდი და თუ ვაკეთებთ ეგეთ საქმეს, მოდი ერთად და რავი, ეგრე არ არი? მარა შენ იცი, შენ იცი და ახლა მეც ვიცი და ვუთხარი ამას, მეთქი, დღეს ვააძრობ მაგ კაცს, აი, აქ, აქედან, ცელეფონით ან ფეხით და გრევი იქნება სიცოცხლე და ვერ ვააძრობ და ეს კენჭი უკვე შენ თავში ზის და დაიწყო ტირილი, ჩემთვის რა მნიშვნელობა აქვსო, ის მომკლავს თუ შენო და ავილე და ეს აკაესი მიუჭახუნე შუბლზე და ისევ დაეცა, მეთქი, ვააძრობ, ბოზო, მანახებ და მერე გავიშვებ, ჩემი ჭკვიანი ბიჭი და სად ვიპოვო ესეო, მეთქი ერთად ვივლით, ვაიგე და მივიდა ცელეფონს დაუნყო სინჯვა და მეთქი სანამ დაიჭერ, აი, აქ დაველოდები და ჯარიმების წესით ერთიჯ უნდა მომიჩუხიხო. არა მაქო,

ახლა ამაზე დაიწყო ტირილი და მეთქი, ხო, დარეკე, მერე ვილაპარაკოთ და სავარძელში ჩაგვტეცი.

ჰა, ამიგო, ჰა-ჰა-ჰაა! ამ ავტომატით, ამ ავტომატით, შენ რომ... თვითონ ამ ავტომატით დაიბრიდება, შენ გგონია ვინმეს ვეცევი? არა, მარტო ავალ და გადავატარებ ოცდაათ კოცნას, ჩემია, გაიგე, ჩემი დილიხორია, ჩემი ვალია, დათუშვი, სიმონ, ღმერთის ხელია, ეგრე არ არი? ღმერთმა გამომიგზავნა და მეც გაუგზავნი მაგის ოხერ ტრუპს, მერე დავისვენებ, მაყუთს ვიშოვი და ერთ ეკლესიასაც ავაშენებ, ძმაო, შენ სახელზე, ეგრეა, რა, ამიგო, ერთად გვაქვს ბევრი სურათი გადაღებული, მარცხნიდან მარჯვნივ და რეკვა დაიწყო ამან.

შენ არ ამბობდი, ამიგო, ტეხასში ბანკი მარტო ტეხასელებმა უნდა წაიღონო? ეგრეა, ძმაო.

კალვერა ბანდა გალისეს, მამუკა იწყებს და იგებს... ველოდები, ძმაო, დათუშვი...

ნინაჰა

ზაზამ დამარქვა – ატირებული სიცილიელი ქალი შეყვარებულის საფლაფზე. შეყვარებული კი მოსისხლეებმა მოკლეს. მერე ამ სიგრძე სახელის თქმა დაეზარა და პირდაპირ ვენდევას მეძახდა. უეჭველად შავები უნდა გეცვასო, შავები ბევრს აცვია და სისულელეა, მაგრამ შენ უეჭველად შავები უნდა გეცვას და ორი დღის მშვიერი უნდა იყო. მაშინ იქნები მომხიბვლელი და ცოლობას გთხოვს ფედერისკო გარსია ლორკაო. ესეც რაღაც უცნაურად მოიგონა, აჩემებული ჰქონდა, დამინახავდა თუ არა, შესძახებდა, ვენდევა, ჩემო ერთგულო მეგობარო, როდის დასახლდები პალერმოში და ვიზას როდის გამომიგზავნიო. მერე დააფინყდა ეს ყველაფერი, მითხრა, კოკას ეწყინებაო. კოკა ჩემი ძმაა და მთელი ეს სიცილიური ისტორია მის გამო მოიგონა. კოკა მთელი დღეები მანქანით დაქროდა და პისტოლეტებს ატრიალებდა, საშინლად აშაყირებდა ზაზა, კაპო დი ტუტო კაპის ეძახდა და ეკითხებოდა, რას გრძნობ, როდესაც გამოჩენილ ადამიანებს იცავო, ალბათ, ძალიან დიდი პასუხისმგებლობა გაკისრია, რადგან ასეთი რანგის ბოლივარდი ხარო. კოკა რომ აესტრიაში წავიდა და იქ შვილიც შეეძინა, ზაზამ მთხოვა, გადაეცი ჩემგან, ჯანჯანა დაარქვასო, მე, რა თქმა უნდა, არაფერი გადამიცია, რადგან კოკას ეწყინებოდა. ფხუკიანია და რად მინდოდა. ისე, კი უყვარდა ზაზა, მაგრამ არ უყვარდა, რომ დასცინოდა ხოლმე. ვის უყვარს, რომ დასცინიან? მგონი ზაზას.

ერთხელ მოვიდა ჩვენთან და მთხოვა, ორიათასი მანეთი მასესხეო, მართლა არ მივეცი? მოკვდა სიცილით. რა იყო-მეთქი და არა, არაფერი, ერთი გიშრისთვლიანი, მათუიობური

ბეჭედი შევარჩიე და კოკას უნდა გავუგზავნო ქალაქ ზალცბურგში, სადაც მოცარტი მიმოდიოდა.

კოკამ კიდევ პარკერი გამოატანა დედაჩემს, კობახიძეს მიეცით ჩემგანო.

აი, ასეთი დაუძთაფრებელი და ცოცხალი სულელური რაღაც იყო და საერთოდ იმიტომ გამახსენდა ეს ამბავი, რომ იმ დღეს, ბაბა რომ შემხვდა და ერთად რომ ვიბოდიანეთ კარგა ხანს, კოკაც მოაგონდა. მე გაბათხულზე უნდა გავფრენილიყავი ვენაში და მითხრა, წერილს დაწერ და კოკასთან გაგატანო. მეგონა ხუმრობდა, ან, ვფიქრობდი, ისეთ რაღაცას მისწერს, რომ სულ გააგიჟებს-მეთქი, მაგრამ ძალიან სერიოზულად გამიმეორა, საქმე მაქვსო, თავისივე გამოგზავნილი პარკერით მივწერო.

ჰო, ვაკის პარკთან შემხვდა, ზემოთ ამოდიოდა, ხელი მომხვია და აღარ გამიშვა, მბოდიანდა პარკში და ბოლოს გამომიცხადა: – ღმერთო ჩემო, რა მოსაწყენი ხარ? „ვაზის ყვავილობაზე“ უფრო მოსაწყენი.

– აბა, რა ვქნა? უბრდელიო, – რა უნდა მეპასუხა, მიჩვეული ვიყავი.

– უნდა გაერთო, – მითხრა, – აი, მე უკვე ხუთ ადგილას ვიყავი, ოცი ხინკალი ვჭამე, თიღში ვნახე, ორი ჭიქა ჩაი დავლიე, ნახევარი კოლოფი მოვნიე და მშვენივრად ვარ. თაქტიურად, გამოსული ვარ სიგარეტის საყიდლად, ვერ ვყიდულობ და დავდივარ. ხომ ხედავ, რა საინტერესო ცხოვრებაა.

– ძალიან საინტერესო, – გაუცინე მე და სკამზე დაგუქე შადრევანის პირდაპირ.

ბავშვობა გამახსენდა, ამ შადრევანის გარშემო რომ დავრბოდიო.

– ახლა არ მკითხო, როდის ჩართავენ ამ შადრევანს, თორემ მიგატოვებ სამუდამოდ, – ისე თქვა, თითქოს გული ამოაყოლო.

– როდის ჩართავენ ამ შადრევანს? – ვკითხე და თითქოს რაღაც მენწინა.

ის შადრევანთან იდგა და იქიდან მელაპარაკებოდა. ათი ნახიჯი იქნებოდა ჩვენს შორის. შეხუნებული კურტკა ეცვა და გადაჭრილი ძველი ჩექმები. როგორც ყოველთვის, გაბურძნული იყო. ზოგჯერ მინდოდა, რომ სულ ერთად ვყოფილიყავით, მაგრამ არა მგონია თვითონ როდესმე ეგრძნოს ეს, როგორღაც ზედაპირულად გამოსდიოდა ყველაფერი. ბავშვობიდან ვიცნობდით ერთმანეთს და ბავშვობიდან შებლზე მენწერა, რომ ჩემი არაფერი გაეგო. უბრალოდ, ვერც ფიქრობდა ამბზე. იმდენად ვიცნობდით ერთმანეთს, რომ საძებნი და საინტერესო მგონი აღარაფერი გვქონდა. უფრო ზაზაზე ვამბობ, თორემ მე სულ მეგონა, რომ

ბევრი იყო ასეთი წუთები, სულ მეგონა, რომ... მოკლედ, ველოდი ხოლმე რაღაცას და როგორც წესი, არათფერი მოდიოდა – მხოლოდ ხუმრობა და შეჩვეული სიტყვები, სიცილიელი ქალწული და ა.შ.

– სად მიდიოდი?

გასვენებაში მივდიოდი. თამუნა დადიანს მაძიდა გარდაეცვალა.

– ოჰ, დადიანები, უეჭველად ორქიდები დაგვჭირდება, მაგრამ თუ არა მაქვს და ვერ გიყიდი.

შემცივდა. წამოვდექი და გასასვლელისკენ წავედი ნელა. მთლად მოტიცვლებული იყო იქაურობა, ქარი დაათრიალებდა ქალაქებს და გამძრადა აუზში ყრიდა. ღმერთო ჩემო, ნეტავ სულ არ შემხვედროდა-მეთქი ვიფიქრე, მეძნელებოდა ასე წასვლა.

– ხომ არ გამოვისეირნო გასვენებაში? – დამანია უცებ, – პირადად ჩემთვის იქ ბევრი რამეა საინტერესო.

რა უნდა მეთქვა?

– როგორც გინდა.

ასეთია ჩვენი წესი. იდიოტური წესი. როგორც გინდა. სანაცვლოდ რაღაც სხვა უნდა მოიგონო, რომ წამოგყვას.

არ ვაფიქრებულვარ. მესმოდა, როგორ აუჩქარა ნაბიჯს.

– მოქალაქე, რა დაგმართნია? – აი, ასე იცყვის ხოლმე.

– არათფერი, – გირილი მინდოდა. როგორ მიყვარდა. ამდენ ხანს. ამდენი წელი. თმებს რომ მანინკნიდა სკოლაში. ერთად რომ ვისხედით. რომ დავამთავრეთ. ინსტიტუტში რომ მაკითხავდა. და არათფერი. მერე მეცოდნენ ხოლმე, შენი სულელი ძმაკაცი შეგვხვდა, ილაქლაქა და წავიდა. ჩემი სულელი ძმაკაცი. არასდროს, არავისთვის მითქვამს. გოგონებისთვის. არავისთვის. გირილი მინდოდა. ის კი განზე იყურებოდა.

– მისმინე, – დაიწყო უცებ – დღეს ისტრუდი ვნახე.

– სად, მრგვალ ბალთან?

– დაახლოებით. მისმინე, იცი, რაშია საქმე? წესით, თურმე, ვერათფერი მოგერევა.

– ?..

– ახალი თემა... – და ხელი ჩაიქნია, – როგორ გიყვარს ეს გასვენებები? ვეღარ დაანებე თავი ამ ადრე დაბერებული შემადგენლობის დევნას?

– რა გინდა? – ცრემლები მომადგა უკვე.

– მე მინდა, – თითქოს დათქვია, – მე მინდა ნიცაში.

– თვითონაც არ იცი, რა გინდა. პეგრუჩიოსთან გდება გინდა.

– შენ საიდან იცი?

– პეგრუჩიოს მუთაქა ხარ, მეტი არაფერი.

– თუნდაც ასე იყოს, მისს, – განგებ მეუბნებოდა ასეთ რამეებს, – პეგრუჩიოსთან მუთაქად ყოფნა მირჩევნია ბენზინის წილში ყოფნას.

– ასე ორად არის გაყოფილი, არა? ან ბენზინი, ან მთქნარება.

– ასე გაყვეს და მე რა ვქნა? სამოთხეში არ ვარ, ვაშლი რომ მოგწყვიტო და ახალი ცხოვრება დაიწყო.

საშინელი ლაპარაკი უყვარს, საშინელი, დაუნდობელი.

– ისიც არ შემძლია, მის მერი, რომ ვინმე გამოვიჭირო შორეულ ქალაქ დიუსელდორფში, ცოლად შევიერთო და იქიდან ბალიშა კანტეგები გიგზავნო.

– რას გადაეკიდე ამ ჩემს ძმას? მეტი ვერაფერს ნახე? რას გიშავებს?

აი, გაჩერდა და შემომხედა. იცი, რაზე ვთქვით ახლა? ძალიან დაღლილი თვალები ჰქონდა, დაღლილი და დიდი. თავს ძალა დაატანა და გაიცინა.

– ბატონი კონსტანტინე ძალიან მიყვარს, მაგრამ მგონი მდინარე გაჩნდა ჩვენს შორის.

– ბოროტი ხარ. რომ რეკავს, სულ შენს ამბავს კითხულობს. ნამდვილი ბოროტი.

– მე ვარ ავი მუსაიფი, კახთ ბატონის ირაკლისა.

– ადამიანურად ილაპარაკე. მასხარა.

– თქვენ გასვენებაში არ მიდიოდით?

არც შემოუხედავს, ისე გატრიალდა და მალე აუყვა, უცნობი ჯარისკაცისკენ.

ღმერთო, როგორ მინდოდა, რომ დამეძახა და მაინც ვერ დავუძახე, თვალს ვერ ვაცილებდი და მაინც, მაინც, მაინც ნავედი გასასვლელისკენ.

პარკიდან რომ გამოვედი, აღარათფერი მინდოდა ქვეყანაზე. მეგონა, რომ ვერასდროს ვეღარ ვნახავდი და უცებ უკნიდან დამაცხრა ვიღაც. ძალიან შემეშინდა:

– ფიცი დავდე უცნობი ჯარისკაცის წინაშე, რომ ერთად უნდა დავიტიროთ ქალბატონი დადიანი, – ძალით გაიცინა, – რა მოხდება, რომ ერთად წავიდეთ სადმე?

– გასვენებაში, არა? მაინცდამაინც გასვენებაში, – თითქოს ყველაფერი დამავენიცდა.

– ფრიად სიურეალისტური რამე გამოვა, ჰა? როგორც კულტურობი.

ხელი გამოვდე და ნავედით.

სადარბაზოსთან გოგოები მელოდნენ. საკმაოდ ხალხს მოეყარა თავი.

– სასაფლაოზე უნდა წაყვე? – მკითხა ბაბამ.

– არ ვიცი, – იგივე „როგორც გინდა“ იყო. რომ ეთქვა, სადმე სხვაგან წავიდეთო, აუცილებლად გავყვებოდი.

– აღი, მე აქ საზოგადოებას შევისუნთქავ.

– შენ არ ამოხვალ? – ჰკითხა მაკამ.

– ორქიდეების გარეშე არა? ხედავ იმ ჭიბს? სანამ გამოხვალთ, მე მის პატრონს მოვკლავ და მერე გავასეირნებთ სასაფლაოსკენ ჩემი ახალი მანქანით... სად კრძალავენ?

– ვაკეში.

– მითუმეტეს. აბა, გელოდებით, – და თვალი ჩამიკრა.

– კარგი, – ვუთხარი მე, – ახლავე ჩამოვალ.

– ჭკვიანად იყავი, ბნელ სადარბაზოში, – ჩამჩურჩულა უცებ და ისევ თვალი ჩამიკრა.

... რო გამოვედით, აღარ იყო. ვიცოდი, რომ არ იქნებოდა. არ დაიცვლიდა.

– დიდი სულელია ეს შენი ძმაკაცი, – თქვა მაკამ.

ეს შენი ძმაკაცი.

დიდი სულელია.

თუ მე ვარ სულელი?

ვიცოდი, რომ არ იქნებოდა. სულ ასე იყო. ყოველთვის.

თაზო

აქ არის კიროვის პარკი. რადგან არის კიროვის პარკი და კიროვის პარკში არის დარბაზი, სადაც კალათბურთს თამაშობენ, მეც იქ ვარ. მე არ ვხუმრობ – მე ვარ საკალათბურთო მიმომხილველი, ჩემნაირი მიმომხილველი ამერიკაში... ეჰ, ამერიკაში. ჩვენ ერთად ვსხედვართ მესამე რიგში, მთელი ქალაქის საკალათბურთო მიმომხილველები.

შეიძლება ცივა, ბნელა და მრავალი სხვა, მაგრამ მე აქ ვარ. ჩემპიონატი მიმდინარეობს და სხვა რომ არათფერი იყოს, თუღს მაძლევენ ამაში. თანაც, თამაშიც გამოერევა ხოლმე ისეთი, რომ დარბაზი იჭედება. მე პარკელი არ ვარ, ცრემლი არ მომადგება იმის გახსენებაზე, რომ ორმოცდაათი წლის წინ აქ ღია მოედანი იყო და ჩვენ ყველანი ერთად და ლამაზად ვიყავით. ეს სისულელია. მე არ ვენდობი პარკულ გულშემატკივრებს, განსაკუთრებით ერთი შემადგენლობიდან. არა, კი ვესალმები, მე ზრდილობიანი ბიჭი ვარ და რომ წარმოთქვამენ თავიანთ ავტორიტეტულ ამრებს, მხოლოდ ჩავილიძე და არათერს ვუპასუხებ. აი, ზაზაა მაგათი ოსტატი. ზაზა, კობახა, ყველამ იცით, მე მგონი, კობახა არც სპორტული ჟურნალისტია, არც არათერი. მგონი საერთოდ ჟურნალისტიც არ არის, ყოველ შემთხვევაში, ასე ამბობს თვითონ, მაგრამ გაზეთში კი მუშაობს და ყოველთვის ჩვენს გვერდით ზის.

ისე კი, არ ითქვით, რომ ამ კალათბურთის ტურებზე გავიცანი. არა, კობახას ასი წელიწადია ვიცნობ. შეიძლება ითქვას, არც მახსოვს, როდიდან ვიცნობ.

ერთად ვყოფილვართ ბევრგან და ბევრჯერ.

ჰოდა, კობახაა მაგათი ოსტატი.

იმას, რასაც ჩვენ ვერ შევადრებთ, კობახა შევადრებს. იმიტომ კი არა, რომ უზრდელია. უბრალოდ, ისე შეუძლია გააღადავოს ვინმე, რომ ის ვინმე ვერც მიხვდეს. პარკულ სპეციალისტებთან საუბარი კი დიდი ხიბლია...

მათ რკინის არგუმენტები აქვთ.

– პატარა მიშა არ მოგონს? რომელი სოფლიდან ჩამოხვედი?

ან,

– შეილო, აი, ამ სექტორში ვარ დაბადებული და გაზრდილი და რა უნდა მასწავლო? კალათბურთი უნდა მასწავლო და ფეხბურთი?

საერთოდ, ეგეთ ხალხთან ძნელია ლაპარაკი.

აი, ვთქვათ რაღაც დანერე. მოვლენ და გეუბნებიან, მამის ტოლი ხალხი:

– ნიჟარაძემე ეგ რამ დაგანერინა? ნიჟარაძემ დაგლიჯა დაცვაში და შენ დანერე, პინორკაში არ უნდა დაეყენებინაო.

გგონიათ იციან დაცვა რა არის? არა. ალაყებენ ამ პატარა ბიჭებს, და იმათ მამებს: „გენიალური შეილი გყავს, ძმაო, მიხედე და ენბეაში დასვა“. ენბეა ხომ გაგიგონიათ. დიახაც, აი, ასეთ ეშელონს ებრძვის კობახა, თან ძალიან კარგად.

იმ დღესაც თამაში იყო. „დინამო“ თამაშობდა ლიდერთან და ვიცოდი, აუცილებლად მოვიდოდა.

„დინამო“, გულის ფიცარზეა ამოჭრილი, იტყოდა ხოლმე. მეც „დინამოს“ მხარეს ვარ ყოველთვის და ყველგან, მაგრამ ნანერში ხომ არ გამოვაჩენ? მოიგებენ, იცოცხლე, მაგრამ რომ წააგონ?

გასახდელის ტრიბუნაზე ვისხედით, ერთი ექვსი კაცი, და დავინახე, როგორ შემოვიდა საპირისპირო მხრიდან. იქიდანვე დაგვინახა და ხელი ამინია. ყველას გაეხარდა, რომ მოვიდა. რატომღაც ასე მგონია, იმიტომ, რომ ყველამ რაღაც თქვა.

დილიდან აუტსაიდერების თამაშები იყო, ვიჯექი და სტატისტიკას ვაკეთებდი და ეს ბოლო, „დინამოს“ თამაში, ოთხზე იწყებოდა.

– სალამი, ბრატან! გამარჯობათ, – ჩემს გვერდით დაჯდა, – რა ხდება?

- არაფერი, – ვუთხარი მე.
- ვიგებთ, ვაგებთ?
- ვაგებთ, აღბათ.
- სულ ნაგებულები არ ვართ?

„ღინამომ“ მართლა ნააგო და შუქიც გამოირთო შუა თამაშის დროს და ყველაფერიც ისე იყო, როგორც წესი და რიგია, ვისხედით და ვხითხითებდით რაღაცეებს, ზოგი რას ყვებოდა, ზოგი რას, მაგრამ საერთოდ, რაგომ მოვიგონე ეს ამბავი?

დანყებამდე ცოცხალი ხნით აღრე ბორია მოვიდა და ჩვენ წინ დაჯდა, რა თქმა უნდა, ნაზირ-ვეზირებიც ახლდნენ. ბორია ისეთი კაცია, უყვარს, რომ უსმენენ, ამიგომ, თანმხლები პირები სჭირდება. თანაც ბორიას ახალგაზრდების შორიახლო უყვარს ყოფნა, ვინაიდან მათაც სჭირდებათ მისი აზრები კალათბურთის რაობაზე. საზოგადოდ, ბორია მეტად კეთილი და ნაკითხი კაცია. მან მთელი ძალა და ენერგია ამ დარბაზის მიღამოებში ჯდომას და აზრების განვრცობას მოანდომა.

იცით, ვინ არის ბორია?

ნომერი პირველი გულშემაგვივარი. ნომერი პირველი სპეციალისტი, ნომერი პირველი პრომოუტერი და სელექციონერი. თუმცა ამას არაფერ ალიარებს, რა თქმა უნდა, პროფესიონალებს შორის. ამიგომ ბორია ვერ იგანს პროფესიონალებს. განსაკუთრებით სახელგაყარდნილ მწვრთნელებს და ადმინისტრატორებს. უამრავი რამ იცის მათი ცხოვრების და საქმიანობის უნამუსო მხარეების შესახებ და მათ არარაობად თვლის. მისი მოღვაწეობა სპორტში, ძალიან ჰგავს ექსტრასენსების მოღვაწეობას სამკურნალო სფეროში. ისევე, როგორც ექიმები ვერ იგანენ ექსტრასენსებს და ექსტრასენსები დასცინიან ექიმებს, ბორიაც დასცინის მწვრთნელებს. იყო დრო, როდესაც ბორიას სიგყვა ეთქმოდა მწვრთნელებშიც. მერე ყველაფერი შეიცვალა.

სხვათრე, ბორია საუცხოო კაცია. ახალგაზრდა სპორტსმენებზე გადაყოლილი და მამასავით მზრუნველი, მაგრამ, მწვრთნელებს არ უყვართ, როცა ბორია ბავშვზე ბრუნვას დაიწყებს. გააფუჭებსო, ამბობენ. ბორიას კი მეტი რა უნდა – ის სილამაზეს ითხოვს. უნდა, რომ ბიჭი ლამაზი, გქეჩიკური და იმპროვიზატორი იყოს.

ჰოდა, მოვიდა ბორია და დაჯდა.

ჩვენ სალაში ვთქვით, მანაც.

აქეთ-იქიდან ნაცნობებიც წამოიშალნენ:

– როგორ ხარ ბორია? – ბორია მალე სამოცდათორმეტისა გახდება.

– ბევრი არ არის ჩემზე კარგად ვერაზე. გაბუნია ხომ არ გინახავთ?

– რას იტყვი, ბორია? – რა თქმა უნდა, ყველას აინტერესებს, რას იტყვის ბორია.

– ერთი გუნდის სანახავად მოვედი, – თქვა ბორიამ და ქურთუკი გაიხსნა – ერთი გუნდის, რომელსაც ჰყავს ერთი იგროკი, რომელიც მოიგებს. მეორე გუნდი არ არის, არც პირველი გუნდია გუნდი, მაგრამ ჰყავს იგროკი.

– „დინამო“ მოიგებს, – ჩაურთო ზაზამ, განგებ, რა თქმა უნდა.

ბორიამ ისეთი გამოსედა, რომ... დაცინვით და კიდევ, მიმტევებლურად.

– ოცდახუთი წელია „დინამო“ არ არსებობს, – თქვა მკაცრად – იყვნენ იგროკები, გუნდი არ იყო. საქართველოში მწვრთნელი არ არის. ოცდახუთი წელია.

– ჯემო არ არის მწვრთნელი, ძია ბორია?

– ჯემომ მოკლა ის, რაც ჩვენ გვიყვარდა, ისე, როგორც იმან მოკლა ის, რაც ჩვენ გვიყვარდა.

– რა გვიყვარდა? – არ მოეშვა ზაზა.

– ქართული ფეხბურთი და ქართული კალათბურთი. – ჩამოქნა ბორიამ, ძველმოდური სათვალე ამოიღო და დაორთქლა.

– არ ესმის კალათბურთი?

– არა. არ ესმის. რაღაცეები იცის და არ ესმის. თაზო, შვილო, რომელზე იწყება?

– ოთხზე.

ბორიამ სიგარეტი ამოიღო, ყველას ჩამოგვირიგა და მოუკიდა.

– ფენომენალური ბიჭია დუბლებში, – თქვა ისე, როგორც იცოდა ხოლმე – ფენომენალური. არ აყენებს. შევუთვალე, დააყენე-მეთქი და, ფიზიკურად არის სუსტიო. თუ არ ავარჯიშებ, სუსტი იქნება, მა რა? ეგ არ ავარჯიშებს.

– რა გვარია? – ჰკითხა წინილამ.

– ქერდიანი, ქერდიანი. ალეკო ქერდიანი, – სათვალე მოიხსნა ბორიამ – გაიოზა გამახსენა. ქუსლით აუკუნწლა ბიჭო ვარჯიშზე... მერე რივოკი, მიგივით არი პირდაპირ. იმან სუსტიანო, ვერ დავაყენებ ჯერო. ექვს თვეში გააფუჭებენ და მერე გადაუგდებენ წყალტუბოს და თერჯოლას. თექვსმეტი წლის ბავშვია, მაგას ახლა უნდა ფუტბოლი, თორე ოცდაექვსი წლისა ჟორა სიჭინავა წავიდა.

– ჩვიდმეტი წლის მარადონა არ დააყენა მენოტიმ, – გაუცინა ზაზამ, – ფეოლამ პელე არ დააყენა, თავიდან.

– ორივემ მიქარა, – სივარეტი ასწია ბორიამ და ზაზას გაუღიმა, – შენ ნუ შემომიხნდები ხოლმე... მარადონა რო ყოფილიყო იმ ორცისების და ალონსოების მაგივრად, წააგებდნენ? ან ფეოლას ეყენა პეპე, დიდა და ვილაცა, სად პელე, გარინჩა და ვავა, სად პეპე მაცოლა და დინო. მიქარა. მერე ამას მიდარებ, ამ ნუქს მენოტის და სალდანიას მიდარებ?

„ამას მიდარებ“ ძალიან უყვარს ძია ბორიას.

– ყველაფერი შეფარდებითია, – თქვა ზაზამ, – მარადონას და ქერდიანს ვადარებთ?

– მისმინე, – მოთმინება დაეღია ბორიას – სლავა რომ არ მიიღეს აქ, ლამის შენხელა ბიჭი ვიყავი და კარდაკარ დავდიოდი, ვის აგდებთ-მეთქი. არავინ მომისმინა. დაივოლასთან მივედი და გაშალა ხელები. შენხელა ბიჭი ვიყავი და მერე ისევ ჩამოსაყვანი გაუხდათ. არავის არ უთქვამს, ბორია ფერადე ამბობდაო.

– მარადონაც... – დაიწყო ზაზამ და ბორისმა დასჭყეა თავისებურად, ხმამაღლა და შემართებით:

– სლავას მიდარებ, მარადონას? სიტუაცია იცი?

და აქ ჩამონვა უხერხული სიჩუმე. ვინაიდან, პუბლიკა დაიბნა და დაიბნენ ბორიას ნაზირ-ვეზირებიც.

სიცილი მეტად უხერხული რამ იქნებოდა ამ შემთხვევაში. ბორიაც მიხვდა, რომ ეს რაღაც ისეთი წამოსცდა, რასაც მისი ნაზირ-ვეზირები ვინრო წრეში დიახაც არ მიაქცევდნენ ყურადღებას, მაგრამ, გარშემო ერთი ოცი კაცი მაინც იყო და გამოსავალი უნდა მოეძებნა.

– ბიჭო, – დაინყო ღიმილით, – მე იმას კი არ გეუბნები, რომ... – და ისევ გაეცინა – მარადონა პირველი კაცია, შენ გგონია, მე ვე შემეშლება? მე გეუბნები, რომ საქართველოში ტრენერი არ არის და შენ მეუბნები, რომ არგენტინაში ბევრი ტრენერია. შევთანხმდით?

და ხელი გაუწოდა ზაზას. ამანაც ჩამოართვა და უკვე შემადგენლობების გამოცხადება დაიწყო.

ნამდვილი იყო, მაგრამ ზაზაც მაგარია, მხოლოდ მას შეუძლია ასეთი რამ ათქმევინოს კაცს. მერე ბევრს ვიცინოლით ასეთი შემთხვევების გამო.

ბორიასაც თითქოს სიამოვნებდა მისი ნახვა, მაგრამ ყოველთვის ერთგვარი სიმწრით იკითხავდა:

– სად არის ჩვენი პროფესორი?

ზაზას აინტერესებდა ბორია. არ ვიცი რატომ. ამაზე არ დაუფიქრებულვარ. თუმცა, რალაცით კიდევ ჰგვანდნენ ერთმანეთს. რალაცით. ორივეს რალაც უკუღმართი ერია.

ასე იმიტომ მგონია, რომ ერთხელ ზაზამ მითხრა სიცილით:

– პოლკოვნიკო (პოლკოვნიკოს მეძახდა), როგორ ფიქრობ, რომ დავბერდები, ბორისივით ვიქნები?

არა მგონია-მეთქი, ვუთხარი. ჩვენ ხომ ჩუმ-ჩუმად ვაშაყირებდით ბორიას.

– არა, არა, რალაც ამნაირი ვიქნები, – დაბეჭითებით გაიმეორა.

მერე ვფიქრობდი ამაზე და მივხვდი, არც მალავდა ამას. ბედნიერი ხარ, რომ შეგიძლია, თამაშიდან რედაქციაში წახვიდე და მიმოხილვა გამოაცხო, მეუბნებოდა. განა თვითონ არ შეეძლო? გული არ მიუწევდა. მერე ბიჭები ამბობდნენ, უკვე აღარ მიუწევდა გული რაიმეს გასაკეთებლად.

თან თითქოს ერთნაირად ლაპარაკობდნენ, ოღონდ, ბორიას სახელის სიმძიმე აწვებოდა, ზაზა კი მსუბუქი იყო და ამიტომ გამოდიოდა ისე, რომ ბორიას ნერვები ღალატობდა, ცუდი ნერვები ჰქონდა და ზაზამ ეს მშვენივრად იცოდა, ალბათ ძალიან მძიმე კაციაო, ამბობდა. ბორია კი პროფესორს უწოდებდა დაცინვით, თუმცა, რალაცეებში თანხმდებოდნენ კიდევ.

ბორია აღუიარებლად დაბერებულყო, თუმცა ბევრი ეწვალა და რალაც-რალაცები კი გაეკეთებინა თავისი სიყვარულისთვის. მისი ტრიბუნა მხოლოდ აქ იყო შესამჩნევი და

თვალშეუდგამი, მხოლოდ არათორმალთ იყო, თფიცობის მოქულე და მტერი. რომ ვუკვირდები, ზაზაც ასეთი იყო, ვილაცეები „არ გაიკაროს“ ეძახდნენ. საკმარისი იყო, რაიმე თფიციალური გაჩენილიყო ახლოს, რომ ხასიათი ნაუხდებოდა.

ერთხელ თამაშის დროს ჩხუბი ატყდა და ჩვენი სპორტის ერთ-ერთი მესვეური მოედანზე გადახტა, რათა ხალხი დაენყნარებინა. ის რაღაცეებს ყვიროდა და იმუქრებოდა.

ზაზა ნამოხტა და დაიყვირა:

– ამას რა უნდა აქ? ნადი რა, შენი კოთეე სმალაკომ მერსედესი გარეცხე...

ბორია, რომელიც საერთოდ ჩუმად იტდა თამაშებზე და ყვირილით არასოდეს ყვიროდა, აქაოდა, ბრბოში არ გავითქვიფოლო, დინტად ნამოიმართა და შესძახა:

– აღიდასები გაყიდე, უსინდისო?

მაგრამ ის დღე ამით არ დამთავრებულა. შესვენებაზე ბორია მოგვიბრუნდა. „დინამო“ თვრამეგტ ქულას აგებდა და მას თვალეები უბრწყინავდა:

– გითხარი?

– რა?

– ერთი იგროკია-მეთქი.

– მერე?

– მერე ექვსი პერეხვატი, სამი დაფარება, თორმეტი ქულა. მეტი რა გინდა. ჩიტივით არი.

– სხვას არ ათამაშებს, – გაუყინა ზაზამ.

– ვინ უნდა ათამაშოს, შვილო? – ხელეები გაშალა ბორიამ, – ამას ვის გადავეკიდე? თვითონ არის მთელი გუნდი და ვინ უნდა ათამაშოს? გიმნასტია, ვერ ხედავ?

– ეგეთები ფარმკლუბებში ბერდებიან საბერძნეთში, – თქვა ზაზამ.

– მიქელაძე, – მე მომიბრუნდა ბორისი, – ეგ არ დანერო შენს გაბეთში. ასეთი სისულელე არ დანერო, ნომერი ჩანვება. ტირაჟი დავარდება.

და გახარებულმა იმით, რომ მოხდენილად თქვა, ბორიამ ხელი მოუთათუნა ზაზას.

– დაუქაჩავენ, – არ დაუთმო ზაზამ, – შეიძლება წააგონ, მაგრამ დაუქაჩავენ. აქ მარტო „დინამომ“ იცის აფეთქება. ორნუთიანები, კობცად. აი, ნახავ, ძია ბორის.

– ზონაში ვერ დადგებიან, პერსონალკას ვერ უძლებენ, გუნდი არ არი, ცენტრი არ არი, აგაკა არ არი, ბორჩალოზე უარესია.

– სამი პერსონალური? თორმეტი ქულა და სამი პერსონალური, – გაახსენდა ზაზას.

– ფეხებზე კიღია და იმიტომ, იცის, გუნდი არ არი, – გაუცინა ბორიამ.

„დინამომ“ დაუქაჩა, მაგრამ ბოლომდე ვერა. ბორიას ფავორიტმა მესამე წუთზე მხეუთე ფოლი მიიღო და გავიდა.

– დაცვა არ იცის, – ჩაურთო ზაზამ.

– დაცვას სწავლა უნდა, – უეცრად დათმო ბორიამ და მალე გაირკვა, რატომაც დათმო. – მე ვზრდიდი, აი, იქ, დახურულში ვავარჯიშებდი, ბურთი ხომ პიანინოსავითაა, ზედ უნდა დაუკრა თითებით. წაიყვანა, წამართვა, – ხელი ჩაიქნია მონყენილმა. – გამორჩეული ბავშვი იყო. შეიძლება ცხრა წლის ბიჭი თორმეტი წლისებს უგებდეს? წაიყვანა, გაათუქა. იფრენდა. ვინ ასწავლის დაცვას? ეს?

– დაცვის სწავლა ძნელია, – დაეთანხმა ზაზაც, – ცხოვრებაში დაცვაა მთავარი.

– ჰო, რა, – მოლბა ბორიაც – ბანკი უნდა იყოს, სეიფი და მორჩა.

– ისე, ხო ჰქონდათ აფეთქებები?

– ეგ იცის რა, ოცი წელია მაგას აკეთებს. კაცს ასვენებს და შემოაგდებს.

– მარტო მაგან იცის?

– არავინ არათფერი არ იცის. – მტკიცედ თქვა ბორიამ, – ამ ქვეყანაში არავინ არათფერი არ იცის ისე, როგორც უნდა იცოდეს. ვინც იცის, იმას არ უჭერებენ. ზოგმა იცის თითო რაღაც და აწვება ბოლომდე. აი, რაიმონდ პაულსი იცი?

სიცილი აგვიტყდა;

– ჰო, ჰო, რაიმონდ პაულსი... მაგარია?

– მაგარი ქვაა რიყეში, – შეუთამამდა ზაზა.

– ეგ არი. მაგარი კი არა... გაგებაში არ არი, ერთი რალაცა აქვს დამულამებული და აწვება, გაიგე? ეგრე იყოს „ესესესერი“. შენო, ტრენერის კურსები არ გაქვსო, ის მეუბნება, შობელძაღლი, გავლილიო. მე, შენ და ამას, – ჩემზე მოათითა, – ტრენერსკი კურსები გვინდა, თამაში რო წავიკითხოთ? ყიფიანს თორმეტი წლიდან ვუყურებდი. ეგენი? სალდანიას რა კურსები ჰქონდა? რაში სჭირდება სალდანიას კურსები? სტანდარტის თამაშში ნახეს და დედას ვუტირებთო, გაუუღებთო. ერთი წვერგაუპარსავი კაცია და აუტებს აწვდისო, გერეცბე თქვეს, გაიგე? გერეცბე. კალცის მერე პირველი კაცი იყო, პრაფი კრაიზე. ბიჭებს ვერაფერს უბამენო, ვერ დაკეცავენო. ბიჭო, ვეუბნები, ეგენი აფსაიტებს აკეთებენ. მთელი ბელგია აფსაიტით გავიდა ევროპის ჩემპიონატის ფინალში, აფსაიტებით მოუგეს მერე არგენტინას. მარადონას. არაო, იმან თქვა, – საძულველ სახელებს არ წარმოთქვამს – ჩგობ, ია ეგავა ბორისა ოკოლო ბაზი ნე ვიდელო... მაგის სადღეგრძელო ვსვათ ლუდიო... არაფინ არაფერი არ იცის და არც გიჯერებენ. აფუტებენ ბავშვებს. კურსები უნდა თურმე, ბორია ფერადეს, რომ ბავშვში სპორტსმენი დაინახოს... ამაბეა ლაპარაკი, შვილო, ბაბა, თორემ მე ცხოვრებაში ერთი დღე არ მიმუშავია ბოლშევიკებისთვის. ერთი დღე არ მივსულვარ სამსახურში. მე რაც ვიმუშავე, სულ ბიჭებისათვის, თქვენაირებისთვის. იმედი მივეცი ოჯახებს და ბორია უბრძღელი და გიჟიაო. მე და შენ რომ ვეცუნდრუკებით ერთმანეთს, გვწყინს?

– არა, – უთხრა ბაბამ.

– იმათ სიტყვას ვერ ეგყვი. მესხი გაუშვეს და მურთაბა გაუშვეს. კაცი არ გაუცილებიათ წესიერად, წიხლებით აგდებდნენ ყველას...

არა, ჰგვანდნენ ერთმანეთს. მართლა ჰგვანდნენ. ბაბამაც ასე იცოდა ხოლმე.

– ამას იმიტომ ვამბობ შვილო, – „შვილო“ კარგ ხელქვეითს ნიშნავს ბორიას ენაზე, – რომ არ დაიჩაგრეთ. აი, თაბო სწორად იქცევა. აწვება, მე რა შემიძლო, თან ახლა სხვა დროა. ჩემს ბავშვობაში, რომ...

დარბაზიდან ერთად გამოვედით.

– კარგად ბიჭებო, შვილებო, – დაგვემშვიდობა ბორია.

– მანქანით ვართ, ბატონო ბორის, – დავდნი მე.

– არა, აგერ, მეგობრები გამიყვანენ, – გაგვიღიმა მან და კიდევ ერთხელ გამოგვიწოდა კოლოფი.

– სიგარეტის ყიდვა დამაფინანსებელი, – მობილური მასაჟით ზაზამ და ერთი ღერი კიდევ ამოიღო.

ბორიამ მიმტევებლურად გაიღიმა.

გარეთ ხალხი იდგა. საერთოდ ასეა ხოლმე ცენტრალური მაგჩების შემდეგ. მასლაათი მიდიოდა. მოთამაშეებიც გამოდიოდნენ და იყო დიდი გარჩევა-გამორჩევა. „დინამოს“ ერთ-ერთ მწვრთნელს შევეფეთეთ და ახსნა დაგვიჩვენა:

– ჩემთან მოუნდება ხოლმე, გუშინ ცხრა ბურთი გამაბა, დღეს ერთი, ჩემი გაზრდილი მაინც არ იყოს, – ხელები გაშალა.

– საერთოდ ეგრეა, – უთხრა ზაზამ და მანქანისკენ წავედით.

– სახლში აგიყვან, – ვუთხარი მე, – ბენზინი არი, რედაქციის, კაბინონი.

– რა კარგი რედაქცია გაქვთ, აი, მანდ ვიმუშავებდი.

– არც ერთი გოგო არა გვყავს, – მართლა ასეა.

– რად უნდა გოგო ფეხბურთს და რაგბის?

უცებ რალაც ჩოჩქოლი ატყდა, განევ-გამონევა, გინება.

ხალხი შეჭგუფდა და ვილაც თავგანწირვით აყვირდა:

– ზურა! ზურა!

კალათბურთელია ეს ზურა გარსუაშვილი.

– გარსო! ზურა!

– ზურა! ზურა!

და ისევ გავარდა. მე თვითონაც დავინახე. ხელში მაკაროვი ეჭირა და ამის ხელი ერთ შვიდ კაცს, მთელს მის გუნდს ეჭირა და ცისკენ იშვერდა. – დაგბრიდავ, შენი...

მკვდრისფერი ედო.

– რა ხდება?

– ვილცამ უთხრა, „დინამოს“ უნდა მოეგოთ, დაუძახა, რა. ამან შეაგინა, იმანაც შეაგინა და გააძრო...

– ბავშვია რა, ბავშვს უნდა ესროლო?

გეგონება დიდს უნდა ესროლო.

ძლივს ჩაგენეს მანქანაში და იქიდანაც ყვიროდა.

და ვერელები გამოლაგდნენ ამ დროს. ბაბა წინ გაძვრა და თითქოს სურათის გადასაღებად ემზადებო, გაიჭიმა.

– გამო აქეთ, – დაუუძახეთ.

არც მოუხედია.

ვერელებმა მიიხედ-მოიხედეს. რა თქმა უნდა, „დინამოს“ დაუდგნენ და სიგუაციის თავისებური განმუხტვა შემოგვთავაზეს. ბაბურა გუნდის მანქანასთან მივიდა, ჩამონეულ თუნჯარაში თავი შეეყო და რალაცის ლაპარაკი დაიწყო. ტრაპომ კიდევ ხალხისთვის განაცხადა ის, რასაც მანქანაში თავშეყოფილი ამბობდა.

– რას ისვრი, ცო? რა შენი საქმეა, ბიჭო, იარალი? მიდი რა, ბურთი აგორავე...

მერე ავტომატი ზანგად მოიხსნა, თავის მანქანაში შეაგლო და ჩაჯდა. შემადგენლობაც ჩაჯდა და მანქანა ბირჟიდან გავიდა.

ზაზამ ცაში დაუკრა და ხალხმა სიცილი ატეხა.

– ბორია სად არის, ბორია, – ჩაიცინა ზაზამ და ჩაესხედით.

მრგვალ ბალამდე ამოვიყვანე და მერე საბურთალოსკენ გავანეცი, სანერი მქონდა.

ვაშლი

ვაშლი... როგორ ხარ, ბაბა?

მე, აი, ვეფხვები მზეს, რომელიც არ არის. სკვერში ვზივარ, ასე ვთქვათ. შენ, გახსოვს, ბიუსტი რომ დადგეს? სკოლას ვამთავრებდი, მეგობარო. პედერასტივით ხომ არ ვლაპარაკობ?

რა ვიცი, რა ვიცი. აი, ცროსტით დავდივარ, ვსეირნობ, მეგობარო. რას ამოვიჩემე ეს „მეგობარო“? არა, გადავადგესავით. ვერ ხედავ, ძლივს დავდივარ, რიგაში ვიყავი, დამადებილეს, ძმაო, დღეში ათ ნემსს მიკეთებენ. ვან ბასტენივით დამემართა. ვააბშჩე, რა ნარკომანი და რა ფეხბურთელი, ადრე გვიწვეს პენსია.

სახლში ვზივარ, მეგობარო... ფილმებს ვუყურებ. არა, ძვლები მაქვს ნაყინივით, დათბება და დავდნები. ისეთ ნამლებზე ვზივარ, რომ სახელის დამახსოვრებას უნდა ერთი თვე.

ექთანი მოდის, ანუკიც მოვიდა.

მისმინე, ბაბა, ფილმების აზრზე ხარ? „შუგარ ჰილი“ ხო არ გინახია? არსად არ არის და მირცხულავამ ვნახეო და ჰარლემზეაო. მაგრა ჩავმულამდი, დღეში ოთხ ფილმს ვუყურებ, ვწევარ.

შუქი მაქვს, გადმოდი ხოლმე, ჩვენთან ხომ ის არის, მამაჩემი და დედაჩემი ქვემოთ არიან. დვიჟოკი, ჰო. მე და მამაჩემი ვიყავით. ანუკამ მერე გაიგო. გადმოდი ხოლმე, რა, ლამეა, რას აკეთებ? არავის არ ვუშვებ სახლში და აესე გამოვდივარ, მინუს სოროკ. ვზივარ, დავდივარ, რავი. შოკოლადს ვჭამ ხოლმე, თემურასთან ვყიდულობ. გინდა, აი, ემენდემსი. მაგრა ასწორებს...

მისმინე, მეგობარო.

„მეგობარო“ რა არის?

რაღაც, პედერასტივით ვლაპარაკობ. ჰა-ჰა, აღარც ვილადავო? მისმინე, ფილმი ვნახე, სულ ახალი, მოიცა რა ქვია? ჩტივო. ისა, ფალთე ფიქშნ. რა პონტია და... რავი, ვინ გადაიღო. ყველაფერზე კაითობს. აი, ჩვეულებრივი რაც არი, ისეთი, რო ყველა აზრზეა და კაი პონტად რო ითვლება. ან ცუდად რო ითვლება. აი, ეგეთ პონტებზე კაითობს. ვითომ, განგსტერების პონტი და თან მაგარი კაითი მიდის. აი, როგორი პონტი, იცი ოჯახური პონტები როა,

მეგობარო, რატომ ვამბობ ამ „მეგობაროს“. აი, გიჟს საათი აქვს, ძველი და ყველა, როცა ეს ჩვენი საგვარეულო სინამდვილე და განძია, ხო აზრზე ხარ, ქამარ-ხანჯალი ამერიკულ პონტში. და ყველა, როცა ეს საათი როცა გადაერჩინაო, მამაჩემმა უკან გაიკეთაო, შეიტანაო რა, და ხერხეში მალაფდაო, აზრზე ხარ? აი, ეგეთ საკითხო პონტებს აწვება, როცა კარგი რაც გგონია, სასაცილოა და სინამდვილე როცა ამყარდება ხოლმე?

რა. ფილოსოფოსი? მე შენ ზაირა ხომ არ გგონივარ? ოცდაათობმეტი წლის კაცი ვარ. ზაირაც, კი, მაგრამ, ზაირამ ხარშვის მეტი არაფერი... მე დავარქვი ზაირა... შავი როცა, იმიტომ. აფრიკის პონტში.

ჰო, ეგეთ რაღაცეებს თხრის, აი, გიჟი თავიდან მკვდარია, მერე ცოცხალია, თურმე თავიდან მერე მოხდა და მერე თავიდან, კაროჩე, როგორც არის.

ეჰ, მეგობარო.

კარგი, ვიტყვი, მაგრამ საიდან მოდის? დამადებილეს, დედას ვუთხარავ, ამ წამლებით. მეგობარო რა სიტყვაა? თუ მეგობარია, სახელს დაუძახებ და თუ არ არის მეგობარი, მეგობარს როგორ დაუძახებ?

ეგრეა, აბა რა, ეს ვისი მანქანა იყო? ვეღარ ვხედავ წესიერად. არა, ცო, სულ არ მცია, რეაქცია აქვს ეგეთი.

ჰო, მაგ საათზე გამახსენდა და კარგია, რომ შენ მოგიყვები. მთელი დღეა ვუთქრობ, ვის მოგიყვებ-თქო.

გაბანძება და კაითი ყველაფერზე შეიძლება, მარა, ბაბუა ხო გიყვარდა? გახსოვს ბაბუა? ბაბუაჩემიც ხომ გახსოვს? შარშანდინ მოკვდა, რა.

აღრე მაგარი ბაბუები იყვნენ. ახლა რომ ბაბუები არიან, იმათ სჯობიან. ესენი ძალიან ერთნაირები არიან. გიჟების ბავშვებზე და მორჩა, მეგობ...

კაროჩე, გეტყვი.

მეცხრე კლასში რომ ვიყავი, ბაბუაჩემმა შემეყვანა თავის ოთახში, ქვემოთ. სულ იოდის სუნი იდგა მაგის ოთახში და არ შევდიოდი ხოლმე. არც უყვარდა, ვინმე რომ შედიოდა. შემეყვანა და გააძრო საათი. ოქროსი, ერთი ხუფი, მეორე ხუფი. პაველ ბურე, ძენკვით, აი, ბალთაგოი, ეგეთი.

და მეუბნება: ესო, ბაბუაჩემმა მაჩუქა, გიმნაზიას რომ ვამთავრებდი და შენ შენს შვილიშვილს აჩუქეო. ყველას ერთმანეთი გვემასხოვრება ას წელიწადს და ამას არაფერი ჯობიაო. გამოფართვი, უჯრაში ჩავაგდე.

შლაქების დრო გახსოვს? შენ პაგარა იქნებოდი, ხო გახსოვს. აი, ეგეთი თეთრი ჭინსები მქონდა, ბოლოში ფოჩებით, ქემელ, აი, სიგარეტს რომ აქლემი ახატია, ზუსტად ისეთი ჰქონდა ამოქარგული. შევიბამდი ამ პაველ ბურეს ზედ და დავდიოდი და დავუკაიფობდი. მერეც, მივეჩვიე და სულ ჭიბეში მეგდო. მზებზე იყო მაგარი ლამაზი. ესენი პაველ ბურეს მეძახდნენ. მაგრად დავრბოდი მაშინ. მორფინისტებს გვეძახდნენ. არ გახსოვს? ნარკომანი, ქეში, კაითარიკი, ეგეთები არ იყო, მორფინისტი, მარფინისტი. ერთხელ ერთი ჩანთა პლანი წამოიღეს ორჯონიკიძიდან წაწაღამ და გველესიანმა და გზაში რეიდის შექმინდათ და გველესიანმა უთხრა, გადი მანქანიდან და ტეკს ტყე-ტყე შემოუარე, მე გავივლი და გზაზე დაგელოდებიო. ეგრე ქნეს და წაწაღა ტყეში შევიდა. შევიდა და ვეღარ გამოვიდა. მთელი დღე იარა და ბოლოს ხედავს, კარვები გაუშლიათ, ტურისტები თოხლაობენ კოცონთან და ეგრევე დაეცა. თან ჩანთას არ უშვებს ხელს. მულტფილში როა, ქალაქის გზას ვერ მიძახნავლიო, ისე, დაბანეს, აჭამეს და უფროსთან მიიყვანეს.

ეს კიდევ იმაზე ფიქრობს, გველესიანი სად ვიპოვო და მაგარი აშლილია. უფროსმა გამოკითხვა დაუწყო, თქვენ, ალპინისტი ხომ არ ბრძანდებითო.

– ალპინისტი კი არა, მარფინისტი ვარ და ტრასაზე გამიყვანეთ, თორემ მთელს ლაგერს ცეცხლს მივცემო.

და გამოიყვანეს. მაშინ ეგრე იყო, მარფინისტები.

ჰოდა მოკლედ, ამ საათით დავდიოდი, მაგრამ, ვარიანტი არ იყო ვინმეს ეთქვა, პაველ ბურე ჩააბალოგეო. არ იყო მაგის ვარიანტი და ფულიც იყო. მაშინ სხვა დრო იყო, მეგობარო, ახლა სულ სხვაა. პაველ ბურე, პაველ ბურე.

ჰოდა, მისმინე ბაბა.

წამალში ეგრეა, რო, ყოველთვის ჯობია, შენს კუცოკში იყო. ახლობლურში. ზოგი პირიქით ამბობს, მეგობარო, რომ ჩერებ, ჩერებ და ვილაცხებთან ერთად უკეთესიაო და გეტყვი, ყოველთვის მარტო ჯობია, მაგრამ მარტო ძნელია. საერთოდ, რაც ცოტანი ხართ, უკეთესია. ღამიჯერე. მერე, ჩვენ, ვაკელებს, ორი რამ გვაქვს კარგი და ორი რამ გვაქვს ცუდი... თუმცა, ეგ არაფერ შუაშია, დიდი დრო უნდა.

გველესიანი ხო იცი, იცი, აბა რა. ახლა მოსკოვშია. სუქდება და მშვენდება. ნამლით გასუქებული კაცი ხო არ გინახია? ეგ არის. უკვდავია. მოსკოვშიც ხუთვარსკვლავიანია, ნაკლები არა. თან ვარჯიშობს, თან ზის. დააგდებს, შეტდება, დააგდებს, შეტდება. ერთობა.

ათი წლის ამბავს გეუბნები. დამირეკა გველესიანმა. ზახოდის ფული მაქვს და პატივს გცემო. მე ვგრიმიტობდი მაშინ და იმიტომ დამირეკა თორე, ნუნურაქია, სკვამზის ურცყამს სიბნელეში პროფესორ ხალხს.

ვიფიქრე, ნავედით. ნავედით. მარნეულში ჰყავს ბარიგა და სულ იქ დარბოდა. კაპიკი არა მაქვს. კაპიკი. ნავედით, ავიღეთ და მოვდივართ. მე მედო. გველესიანმა სემიჩკა იყიდა და ვაკნატუნებთ სიცხეში. ვფიქრობთ, დროზე ჩავიდეთ, დროზე ჩავიდეთ. ჰო, ამას იქვე უნდოდა, გავიკეთოთ და მე გამიცყდა. მეთქი, ნყნარად ჩავიდეთ და გავიკეთოთ.

და გადასახვევთან დგანან... გველესიანი მეუბნება, ფაქტი, ფაქტი მონვიო და თან ერთია ეს ფაქტი და ამხელა გზაზე ნამოვედით და ვრჩებით ამოგდებულები. მეთქი, რა ვქნა და დაგვიქნიეს, ვსმისლე, დააყე მოტორი, მეგობარო...

ამოვიღე ეს ფაქტი და ხელში მიჭირავს. ოღონდ როგორ, გველესიანი ამრზე არ არი, მუჭში სემიჩკა მაქვს და თან ეს და თითო ცალს ვიგდებ პირში. ვერავინ ვერ მიხვდება, რომ ხელში მიჭირავს ჩევი, იმიტომ, რომ იმ ხელიდან სემიჩკას ვჭამ. გადმოვედით და ეგრევე ძალიან მყრალი ბაზარი ნავიდა, თქვეს, მარნეულში ავიყვანთო და გველესიანს ჩხრეკენ. მე მომხედა და მეც შევხედე, მეთქი, ნუ გემინია და ამ მაიორს ველაპარაკები. ველაპარაკე, ველაპარაკე, ვაკნატუნე ეს სემიჩკა და ვაბოლებ, მანქანის ნაწილებზე დავრბივართ, ამ გრასაზე შეიძლება დღეს ისევ ჩამოვიაროთ და ყველა ჯერზე თუ ასე გამიკეთე, რა გამოვა-მეთქი. მიყურა, მიყურა და მეუბნება: ვიცნობ მე შენისთანებსო. დღეში ასს ვნახულობ შენისთანა დამპალსო და იქ ჰუსტაჰუსტას ეუბნება, გაჩხრიკეთო. ვითომ მაგრად გამიცყდა და გავიქნიე ხელი და გავისროლე ეს სემიჩკა და მაგასთან ერთად ჩევი. რას აკეთებთ თქვე უსინდისო ადამიანებო-მეთქი. არ არის ფაქტი და გამოგვიშვეს. როგორ დაგვიჯერო, რომ ცხოვრებაში არ გავიკეთებიაო, ამ მაიორმა მითხრა. აქ აღარ დავინახოთო და გველესიანმაც გაუღიმა, მშვიდობით, მეგობრებო. ნამოვედით და გველესიანი მეუბნება, ყოჩაღ, მეგობარო, შენც როგორ დამალე ფაქტიო. რა საკაიფოდ მოგცხეო. მეთქი, მოვცხე კი არა, გადავაგდე. არ დაიჯერა. როდის გადააგდე. აი, სემიჩკა რომ მოვისროლე, მაშინ გადავაგდე-მეთქი და დაიბოღმა. აღარ იღებს ხმას. მოვდივართ.

მე ხომ ვიცი, ახვარი, ფიქრობს, რომ მოუუცხე და მარტო გავიკეთებ. მაგის პრინციპი რა არის? როგორიც თვითონაა, ისეთი ვგონივარ, ვაიგე ბაზა? ჩუმაღ აწვება გაზს. ფიქრობს, ეს რა გამიკეთაო. იმას კი არ ფიქრობს, ამას როგორ გამიკეთებდაო. ეს როგორ გამიკეთაო

და ზაზა, მე რატომ ვარ ეგეთი? ძვლები რატომ დამირბილდა? იმიტომ, რომ ასეთ რაღაცეებს ვერ ვუძლებ. ვეკითხები: გზა იცი-მეთქი? რა გზა. რა გზა და ქალაქის გზა-მეთქი. უგრასოდ თუ ჩამოხვალ მარნეულში-მეთქი. და ძნელიაო. მეთქი, წამალი გინდა? და ერთი საათი ვიარეთ. არც უკითხავს, საიდან აიღებ, როგორ, რატომ. მივედით ისევ მაგის ბარიგასთან და რა ვქენი, მეგობარო? ამოვიღე ეს ჩემი ორხუფიანი, საგვარეულო და კიდევ ოცი წუთი ვეხვეწე იმ ვირიშვილ თათარს სამ ენაზე, ორ ჩეკში რომ დაეცოვებინა. მერე კიდევ ოცი წუთი ვეხვეწე, მეთქი, არ გაყიდო, ერთ კვირაში ამოვალ, თუ არ ამოგიტან-მეთქი. წამოვედით, ისევ ცყე-ცყე, მინდორ-მინდორ. უსინდისო ვიყო, მეგობარო, მთელი ქართლი შევაჯერე და გაუშვი ბაბუაჩემის ახალგაზრდობა გველესიანის ვენებში. ჩემზე ლეგენდების მოყოლა დაიწყო. ვილიკიაო, ამბობდა.

მეც გავიკეთე, აბა რა, მემკვიდრეობიდან არათფერი უნდა მრგებოდა?

ვერა, ველარ ჩავედი. დაიჭირეს ის ბარიგაც. გველესიანი ტელევიზორში აჩვენეს. მე გადავაგდე, ისევ შევჯექი და ველარ გადავაგდე. ბაბუაჩემიც მოკვდა. ის კიდევ კაიფობს, ბაბუაჩემის საათი მამაჩემმა შეიტენა და გადაარჩინაო. ხო ვიცი, რო ილაპარაკებდა, ვატომ წამალი მომიტეხა და ვერათფერი ვუქენიო. მარტო ჭობია სიარული, მეგობარო...

დღეს საერთოდ აღარ ვილაპარაკებ.

წაიღო რა, ამ „მეგობარომ“...

გავიგე, წინაპრების საათი გაიკვება და გადაარჩინაო, მე კიდევ გველესიანის ბედნიერებას და ძვლების დარბილებას გადავაყოლე.

გადმოდი ხოლმე, კარგი? ზაზუჩ...

ირაკლი

ზაზა რომ სახლში დაგხვდება, იქიდან ღრობე ვერ გამოეცევი. თუ დაჯექი და ფეხი ფეხზე გადაიდგე, ხომ მითუმეგეს. საათის ხუთისთვის მივედი. ჩვენთან ფეხილი დაარიგეს და ქალბატონ მანანას წაველე. ქალბატონი მანანა ჩემი სიდედრია, აქედან გამომდინარე, ზაზა ჩემი ცოლისძმაა. თამთა ჩემი ცოლია, გიგლი-ბიგლი ჩემი შვილი. გიგლი-ბიგლი ხუთი წლისაა და ბევრი ლაპარაკი უყვარს, როგორც ზაზა ამბობს ხოლმე, ბიძას ჰგავს ყველაფრით, განსაკუთრებით, ეროვნული დაუმორჩილებლობით.

ეროვნული დაუმორჩილებლობის არ ვიცი, მაგრამ ზაზა დიდი ბურძღლიანი ვინმეა. ამდენი წელია ვიცნობ და ყოველთვის ვიხსენებ მასთან ლაპარაკისას. იმიტომ კი არა, რომ ცუდად მექცევა, პირიქით, ვგრძნობ, რომ უხარია ჩემთან ყოფნა, მაგრამ ძალიან უხერხულად ლაპარაკობს. ძალიან. განსაკუთრებით, თუ ვინმე ოფიციალური, შეჭარბებული და ღვანღმოსილი დაინახა. წესიერად მხოლოდ მაშინ იქცევა, როცა თავისნაირ მოყვალს და გაბურძღნულს იპოვის.

ჩემთან შერეული მოქმედებები აქვს, ფერებაში შემოველანძღები ხოლმე. შვიდ-რვა სახელს მეძახის, რომელთაგან ყველაზე შეჩვეულია „ლოცმანი“.

მას შემდეგ, რაც პარლამენტში ვმუშაობ, ეს ლოცმანი პირდაპირ შუბლზე მომეკერა. შენო, სამშობლო უნდა შეიყვანო თავისუფლების და აღორძინების ნავსადგურში, ამიტომ, ლოცმანი ხარო. მწერალი ადამიანის სულის ინჟინერია, საპარლამენტო მოღვაწე კი ადამიანის სულიერი გემის ლოცმანია.

იმ დღესაც, რომ მივედი, მოსალამოვებული იყო უკვე. ქალბატონი მანანაც შინ იყო. ლოცში ისხდნენ, ღუმელთან. ქალბატონი მანანა „რეზონანსის“ განცხადებებს კითხულობდა, ზაზა, როგორც თვითონ თქვა, ანა კარენინას, ოლონდ ბოლოდან, რადგან ბოლოდან რომ კითხულობს თურმე, უფრო კარგად მთავრდება.

– ახლა იცყვის, – თქვა ზაზამ, – „ქალბატონო მანანა, აი, თქვენი წილი მუგუბალი“. ბამბანერკებს როდის მოიტანენ პოლიტიკურ მოღვაწეთათვის?

გავუცინე.

– რა უბედურებაა ეს „ქალბატონო მანანა“? მერე მე რაღა დაუძახო, არ ვიცი. არა, ქალბატონო მანანა?

- ენა გააჩუბე, – გაუწყრა ქალბატონი მანანა, – შენსავით ვი არ არის, მუშაობს.
- აბა, მე რას ვაკეთებ?
- ჩაი გინდა, იკა? – მე მომიბრუნდა ქალბატონი მანანა.
- უნდა, როგორ არა, აქედან თათბირზე მიდის, კახური ღვინის გრადუსის ზრდა უნდა გადამწვინდეს.
- თქვენ ნუ ილანძღებით, იმ თქვენს გაზეთში, – მივუგე მე.
- მართალი ხარ, მყრალი რამეები წერია. კიდევ კარგი, მეც არ ვწერ რაღაცეებს, – და მერე უცებ გამოცოცხლდა, – მისმინე, დაივიწყე?
- ვინ?
- ე, ხომ გთხოვე დაივიწყე-მეთქი.
- ვინ?
- დავით აღმაშენებელი. ნიკოთესიიდან დარუბანდამდე და ოსეთიდან არეგანამდე და ასე შემდეგ...
- მეტი რაღა დაივიწყე?
- სისულელეებს ნუ ლაპარაკობ, – გაატრთხილა ქალბატონმა მანანამ.
- ეგრე არა. მიხვდი, რომ აღარ იქნება. თქვი, რომ სისულელეა. არ იოცნებო, ნეცავ იმას დავემსგავსო-თქო.
- რას შემომიჩნდი?
- მისმინე. მერიაში ხომ გყავს ნაცნობები?
- როგორ არა.
- ქუჩების გადარქმევა ვის ეხება?
- ეხება, ალბათ ვინმეს. რა იყო?
- წინადადება მაქვს. „დ. აღმაშენებლის გამზირს“ ეწოდოს „დაღმაშენებლის გამზირი“...

– რა ხუმრობაა? – ივითხა ქალბატონმა მანანამ.

– რა ხუმრობაა და რუასი წლის წინ საქმე ისე ააწყო, რომ დღესაც იმის მოსვლას ველოდებით.

– ნუ სულელობ, ერთი, – ჩაიდანი გადმოდგა ჩემმა სიდედრმა.

– რას ნუ ვსულელობ, ამ ლოცმანის მეგობრები გამოდიან ტელევიზორში და ამბობენ, ჩვენი საყვარელი პოლიტიკოსები არიან დავით აღმაშენებელი და სტალინიო. სტალინს ესენი ვერ დაივინყებენ და დავით აღმაშენებელი მაინც დაივინყონ. დაანებონ სათლავში, დაადგან ფეხი, როგორც თვითონ დაიბარა. ხომ დაიბარა, დამადგით ფეხით? დაადგით, რამე ახალი მოიგონეთ.

– მე რას მეუბნები? – გავბრაზდი უცებ, – რა გავაკეთო?

– ფეხილი მოგვიტანე ხოლმე... ჩვენს კორექტორს ხუთი კვერცხი მისცეს სამსახურში და მეტროში გაუტყდა.

რალას ურიგებთ, თუ სახლამდე ვერ მიიტანა? – ახლა მე მივანეჭი.

– იცი, საერთოდ რა ხდება? რა ამბავია შიგნით, ერთი დაგანახა.

– ლტოლვილი მაინც ვიყო, – თქვა უცებ, – აბრი ექნება ჩემს ცხოვრებას.

– თუ ძმა ხარ, რას დარბოდი მიტინგებზე? ვერ აცალეთ?

– „გვაცალეთ“, არ გამაგონო. მაგ გვაცალეთმა დააქცია ქვეყანა. რა უნდა გვეცლია? სანამ სანგრებში არ ჩაგვანუნდნენ? გამოსვიდოდი მერე, რაჟდიონნი ჩიტვიორტავა იულია. მაინც ივლისში ხარ დაბადებული.

– მაინც ხომ ჩანეჭით?

– მაშინ სოლანლულთან ჩაწვებოდი, ახლა კიდევ ცოტა შორს მაინც მოხდა.

– რას შეკამეთები? ვერ გავიგე.

– სიმშვიდე არ გინდა? რატომ მიდის შუქი? ბავშვები დაიყინენ. გიგლი-ბიგლი ამბობს, მულტფილმები მინდაო, სად არის მულტფილმები?

– თუ ძმა ხარ, არ იცი სად ცხოვრობ?

– ახლა არ თქვა, მიღწეულია შედარებითი სტაბილიზაციაო, თორემ გავევიწყდები.

– არ არის?

– კი, როგორ არა, დღეს სადაც მივედი, ყველგან სროლა იყო. არიზონაა? ხართში, პლახოი, ზლოია?

– აღარ იქნება. ნახავე.

ერთხანს ხმა არ ამოუღია, ჩაის მიუჭდა.

– შენ რომ იყო, რას იზამდი, ვნახავდი ერთი.

– მე რატომ უნდა ვიყო?

– შენ ხარ ნომერ პირველი მხვრეცელი და დიქტატორი.

– ჯერ ეს ერთი, არ ვიქნებოდი და მეორეც, მართლა მივაყენებდი ბევრს, ვინც ვერ დაივიწყებდა.

ძალიან გამეხარდა, ასე რომ თქვა, ვიფიქრე, ახლა მოისვენებს-მეთქი, მაგრამ არა.

– რა სისულელე მათქმევინე? არავის არ დავხვრეც. უბრალოდ დავივიწყებ. მაგას რა უნდა, ფული მორჩა.

– მორჩი ამ სულელურ ლაპარაკს, – ჩაერია ქალბატონი მანანა, – რამდენი ხანია გთხოვე, გოჩას მეორე ხაზი გადმოაყვანინე-მეთქი.

– რად გვინდა მეორე ხაზი?

– ჩვენი ცუდი ხაზია, ნელიმ მითხრა, გოჩა გაგიკეთებსო.

– მერე მთელი საღამო უნდა დაგუჯდე იმ შენს გოჩას და ვასვა არაყი. მაგის თავი მაქვს ახლა?

– და ისე აჩუქე ეგ არაყი. აბა, მე ხომ არ ვეცევი?

– არ შეიძლება. ეწყინება, ხელოსანი ხომ არ ვარო, იფიქრებს.

– აბა, ვერ გადმოგვიყვანია.

– რა ვქნა? რომ არ სვამდეს და სულელური ლაპარაკი რომ არ იცოდეს, ვთხოვდი. შენი სიძესავით ჩაიბე კი ვერ გადაატარებ. დაჯდება და აღარ წავა ღამის ოთხ საათამდე. ისეთ სისულელეებს ლაპარაკობს. რასპრედვალეებზე და პორშინებზე და კალოდკებზე და სვეჩებზე და ცალფა პარპრიზებზე და კაროჩე... პოეტი მაინც იყოს.

– რატომ?

– პოეტები მალე თვრებიან. მგზნებარებით ეფერფლებათ გულები.

– შენ რომ კაცმა გისმინოს, მეორე ხაზი ვერ გადმოგვიყვანია.

– მე რე ივლის კვირაში ოთხჯერ, ვითომ შესამონწმებლად. მე რა, შენ იკითხე, ჩამოუტეცი ხოლმე. ასე არაყი და გექნება.

– შენ რომ კაცმა გისმინოს, არაფერი არ შეიძლება და არაფერი არ გამოვა. მე დაფურეკავ, – თქვა ქალბატონმა მანანამ.

– დაურეკე.

– ცოლი უნდა შერთოთ, ქალბატონო მანანა და ის დარეკავს, – ვიხუმრე მე.

– ცოლი არა, – გაეცინა ზაზას, – ცოლიღა გვაკლია.

– რატომ ვითომ?

– ცოლის შერთვას, სარდაფი გავეციდოთ ხუთას დოლარად, – თქვა ზაზამ – სარდაფი გავეციდოთ და „აიეტი“ დავიყენოთ.

– რად გინდა ეს „აიეტი“?

– მსოფლიო შენს ოჯახში, – შესცინა ზაზამ, – თორმეტი არხი. თეხბურთი, ყველაფერი. აი, ამათ აქვთ საბურთალოზე მეშვიდე არხი, მაგრამ ჩვენ ვინ მოგვცა იმის ბედნიერება, რომ საბურთალოელები ვიყოთ?

– „აიეტი“... – ჩაილაპარაკა ქალბატონმა მანანამ და წამოდგა, – სარდაფი არ გინდა?

– აი, რა შავ ქვად მინდა სარდაფი, ბებიჩემის შირმა გვიდგას და აქურნალი „აგანიოკი“ გვიწყვი 1947 წლიდან 1965 წლამდე.

– გადაუყაროთ?

– ამოვიტანოთ, ბატონო და აქ გვექონდეს. მგვრით დაფიქსირებული წარსული. რა ჯობია? პარიზი გაგვასვენდება... სანკტ-პეტერბურგი... ძია სტალინი, გორის ციხე და ჭადარი რომ ჭადარს ელაპარაკება.

წამოვდექი. წასვლის დრო იყო, უკან უნდა მივბრუნებულიყავი.

– რომელი საათია?

– შვიდი.

– პარლამენტში მიდიხარ? – მკითხა ზაზამ – მეც გავიგულავებ უბნის მიზნულულ აპარტამენტებში. დაივიწყე, გესმის? და შორს წახვალ.

– შენ თვითონ დაივიწყე.

– მე დაივიწყე, მაგრამ ყველამ ერთად თუ არ დაივიწყეთ, არათუ არ გამოვა.

– კარგი, კარგი, – ხელი მოვუთათუნე მე.

– როდის მოგვიყვან გიგლი-ბიგლის? – მკითხა ქალბატონმა მანანამ, – ველარ გამოვედი.

– შაბათს, ან რა ვიცი, თათიამ უფრო იცის, – კარში ვიდექი უკვე.

– განზანიაში არ შეალოცმანო სამშობლოს გემი, – მომაცხა ზაზამ.

სოსო

გარაჟთან ვიდექით. იმან, ჰო, გოჩამ ცეცხლი დაანთო და თან ვთბებოდით, თან ვწნოდით. ზაზამ რომ გამოიარა, უკვე ბნელოდა და ციოდა კიდევ. ვფიქრობდი, დროა უკვე-მეთქი, მაგრამ ესენი რაღაცას აკეთებდნენ და გოჩა ამბობდა, სანამ სინათლე არ წასულა, უნდა მოვითავო. ერთი სომეხი იყო მოსული, ლოვიკა, და რაღაც მავთულებს ალაგებდნენ მანქანაში. მე მანქანის არათუერი გამეგება, არც რიგლის (რიგლი ჩვენი უბნელია, ბავშვობაში ჟუჟაჩკა ერქვა, ახლა რიგლის ვეძახით), ისე ვიდექი ცეცხლთან.

– ვთბებით? – ცეცხლთან ჩაიძუხლა ზაზამ.

– ვბერდებით, – თქვა რიგლიმ.

– რა ხდება უბანში?

- არაფერი არ ხდება.
- ახლა გამოგვრთავენ, თხუთმეც წუთში.
- როდის ჩაგვრთავენ?
- არასოდეს არ ჩაგვრთავენ, – სულ ეგრე ვიქნებით გამორთულები.

ინდიელებივით შემოვუსხედით ცეცხლს, ვხითხითებდით და შიგნიდან ლოვიკას ღიღინი გვესმოდა.

– ასვლა უნდა და აღარ გამოგვრთავენ. ან ასვლა უნდა და ჩაგვრთავენ, – აღნიშნა რიგლიმ.

– შენი ფიდერის ნომერი უნდა იცოდე. ფალიაშვილზე ეგრე აკეთებენ. ფულს აკრეფენ და ადიან. ან სასმელი მიაქვთ.

– ჰო, მაგრამ მაგათ გრანსფორმატორი დაეწვათ და ახლა იმის ფულს აგროვებენ.

– ჩვენ ყველას დაგვეწვა გრანსფორმატორი, ბოზი ვიყო, – თქვა ისევ რიგლიმ, – გაგვიდეს ბაირამ ღუღუკში.

– მისმინე, – უთხრა ზაზამ, – ეს ფაზები რა პონტია, აი, სხვა ფაზაზე გადასვლა.

– რებერვია რა, ქობულეთის ქუჩის ხაზს შემოიყვანენ და თუ აქ წავა და იქ იქნება, გადართავ და შენ გექნება.

– ქობულეთს?

– ქობულეთსაც.

– თუ კაითობ, რაებზე ვბაზრობთ, – ძალიან ცუდ ხასიათზე დავდექი.

– ჯერ სადა ხარ, – გაეხარდა ზაზას – დაგვახვევენ ყურებს. გაისად სურათი გადავიღოთ, ანეკლოტი იცი?

– არა...

– ვინც წელს გადავრჩებით, გაისად სურათი გადავიღოთ და „საქართველო“ დავაწეროთ...

- ბიჭო, სოსო, მომეხმარე რა? – გადმოძახა გოჩამ.
- რა უნდა? – მკითხა რიგლიმ.
- რა ვიცი, – წამოვდექი და გარაჟში შევედი.
- გოჩა, – დაიძახა ზაზამ, – გოჩა, როგორა ხარ, გოჩა?
- ბოზურად, – მაზუთიანი ხელები დაანახა იმან.
- რათა, ძმაო, შეუქი გაქვს და მანქანა.
- მანქანა. მამაჩემის ნაქონია და ვერ ვყიდი თორე, ეს რა გარაჟში შემოსასვლელია, – თქვა გოჩამ, – დედაჩემს გულიც გაუსკდება, რომ გავეცილო.
- შენა, რიგლი, – როგორ უნდა გავაკეთო ეს თაზა?
- ქობულეთიდან უნდა გადმოჭიმო მავთული.
- რა, რობინ ჰუდი ვარ? სხვანაირად არ გამოვა?
- სხვანაირად... ჩვენი სახლის სხვა თაზაზე უნდა გადახვიდე... სადარბაზოში რომ ყუთია, შენ სართულზე, ის უნდა გახსნა და...
- სტოპ, სტოპ, სტოპ, ხელახლა, – ხელები გაშალა ზაზამ, – ვერ დავემხსოვრებ.
- სადარბაზოში, – დაიწყო ისევ რიგლიმ.
- არ მინდა, მაინც ვერ გავაკეთებ, სოსო! საათი არა გაქვს?
- რვა, – ვთქვი და დაბარებულავით
წკაპ!
- გამოგვირთეს.
- ფუი, შენი, – შეიგინა გოჩამ.
- ტუტ რეზიაგა, ვარიანტი არ არის, – თქვა ლოვიკამ, – ტუტ ნახე, ყველა გამორთეს. უნდა გაყილო ყველაფერი და ვ ლოს ანუელებს.

- ნიცაში, ნიცაში ჯობია, – გამოცოცხლდა ზაზა.
- არა, ლოს ანუელეს.
- ამას იქ უნდა, ბიძა ეყოლება, – ვთქვი მე.
- როდსტვენნიკი იესნ?
- სომხები ბევრნი არიან.
- სიგარეტი არა გაქვთ? გამითავდა, – ითხოვა ზაზამ.

მივეცი და გოჩამაც თქვა:

- ვსო, ვკეტავ.
 - მასწავლეთ რა, თაზა? – ითხოვა ისევ ზაზამ.
 - შენით მაინც ვერ გააკეთებ, – უთხრა გოჩამ, – დამირეკე და გადმოვალ, ან აგე რიგლის დაურეკე, ოღონდ სინათლე რომ იქნება, მაშინ.
 - არაყი ჩემზეა, – გაეხარდა ზაზას.
- არც გაახსენდებოდა ეს თაზა ათი წუთის შემდეგ.
- სად წაიღე ეს ბოქლომი?
 - წავალ, ჯანგოს ჩამოვიყვან, ისეირნოს, – თქვა რიგლიმ.
 - სიბნელეში რატომ გამოგყავს, შეგვიანებული მგზავრებით რომ გააძლო? – ჰკითხა ზაზამ და ყველამ გავიცინეთ.

ძალიან ბნელოდა, ნაკვერჩხლებს გავეკარი თუხი და სახლში წავედი. არც მინახავს ასეთი შავი ცა. ნაღდი შავი, არც მთვარე, არც ცოცხალი მაინც განსხვავებული ტონები. შავი. ერთი თერის იყო ცა და მიწა. არათფერი არ ჩანდა.

მამუკა

ვართ რა, როგორც აკაციები, ეკლებით და, შენთან ერთად, ამიგო, დათუშვი, ნუ გეშინია, რო, მე, ისე გაგაკეთებ ყველაფერს, როგორც შენ გაგეხარდება და ჩვენ რო ორივეს გაგეხარდებოდა, ეგრე ვფიქრობდი და რა არი, რო, ამ ამღებს ვეუბნები, მეთქი, ახლა ჩიგი გამოფრინდებაა და შუბლზე მოგაფრინდებაა თუ ისე არ გააკეთებ, როგორც მამუკა გეუბნება და რეკა და რეკა და რეკა, ხან რა უთხრეს, ხან რა მითხრა და კაროჩე, მაგის პოვნის ვარიანტი აღარ მაქვსო, მეუბნება, გინდა დამბრიდე და რაც გინდა ის მიქენიო. იცოდა, რომ არ დაგბრიდავდი იმიტომ, რომ ბაცეპუა იყო და მეც სულელი ხომ არა ვარ რო, დაგბრიდო და მორჩა-მეთქი, მივუშვირე და ვეუბნები, ადე, ნამო აბაზანაში, ცოტათი უნდა გაგაგრილო-მეთქი, მაგრად მოვიფიქრე, რომ არ გონებოდა, ეს არი და თავს დამანებებსო და შევუშვი ლუში. ცოტათი აზრზე რომ მოსულიყო და რას მიშვები მამუკ, ხომ ვეძებდიო და მე რა ვქნაო და მე ბოლომდე მოვუშვი, ერთი კარგად გაცივდი და მერე კიდევ ვილაპარაკოთ, ეგებ კარგად მოძებნო, რომ ბევრი ბაზარ-ვაგბალი აღარ დაგვჭირდეს-მეთქი და პირდაპირ აივანზე გავისტუმრე შტირლიცის ბაგეშივით, აბა, კარგად გალურჯდება თუ არა-მეთქი, ძალიან მაინტერესებდა და მოვკვდი, მამუკ, რას მიკეთებ, მამუკო და ჩაგუქეი სავარძელში და მივუშვირე, ნუ გეშინია, ფიგარო, არ მოკვდები, სიკვდილს რომ დააპირებ, მე თვითონ დაგახლი და იჯდა ეგრე და სულ ხტოდა და მერე ვეკითხები, ამიგო, აბა, გამოფხიზლდი? და ვკვდებიო და რამე ხომ არ მოგვიფიქრებია-მეთქი და უცებ არ მეუბნება, შენც დაგბრიდავენ და მეცო, ისეთ რაღაცას შეუჩნდიო, და ჯანდაბას აქ დავიბრიდები თუ იქო, რაგომ-მეთქი და მე რომ წელან ვრეკე, რა გგონია, უკვე რაღაცას მიხვდებოდნენ ვილაცყები და შენს სახლთან უკვე ბასადა იქნებაო.

მე გადავიხარხარე, ამიგო, ხმამაღლა და გამოთქმით, სულ არ მეხარხარებოდა, მაგრამ მაინც, ეს ფიგარო ვირიშვილი ძალიან შეშინებული იყო და ხომ არ ვაჩვენებდი, რომ მეც ჩავფიქრდი და ვეუბნები, რამდენ წუთში მოვკვდები?

მთლად ლურჯი იყო და მეუბნება, შემომიშვი სახლში, ჩავიცმევ და გავთბებო და მე ვუთხარი, როგორც ბოლოპარკში, შენ რომ ჩემთვის რკო არ მოგიტანიაო? და კაროჩე, რკოსაც დამპირდა და ჯაგარსაც და შემოვავდე და მივავდე რეფლექტორთან და მეუბნება, ერთგან დაფრეკავ კიდევ და თუ გამოვიდა, გამოვიდა, თუ არა, გინდა დამბრიდე, გინდა, რაც გინდა ის ქენიო და დარეკა. დიდხანს ილაპარაკა და რა არი, რო, ამიგო, ჩიგივით გავიფრინდებაო და მე არ გამიფრინდა, ამან დიდხანს ილაპარაკა და აქეთური და იქითური და მერე შეუგდო, მაგარი იყო ნაბობარი, შეუგდო და შეუგდო ტექნიკურად, გელაო, რამე, დილიდან ვეძებ და ვერ დავიჭირეო და ისიც, ვინც მერე ბოლოზე იყო, უყვებოდა რაღაცებს და მაგრად იჭკუჭკუკეს და ბოლოს დაუკიდეს ერთმანეთს და გაეხარდა ამ პირში აფეთქებულს, მომეშვება

მამუკაო და მეუბნება, საღამოს იქნება ერთ პონგში, ვაკეში, ის ბაითი ვიცოც და გასწავლიო, და გამისწორდა მაგრად, მარა, ვეუბნები, ცო, მე რა, გიორგი სააკაძე ვარ, რომ იქ მარტო ავადგე, ან ვინ გამიღებს, ან ვინ შემიშვებს, ხო იცი რა მბრედელი ვარ, ვეუბნები, უნდა დაგბრიდო ეგ გელა და შენც ხომ არ დაგბრიდავ, უსინდისოდ მექცევით და მეთქი, კი არ გექცევი, საქმეს ვაკეთებ, ბოზო და რაღა გინდაო, თუ მბრიდავ, დამბრიდეო და რად მინდოდა ამის დაბრედვა.

არა, ამიგო, წამომყვები-მეთქი, იმას გამოიყვან და მერე ნა ვსე ჩეტირე, მაგრად მჭირდებოდა, დავერიეში იყო, ეტყობოდა, და არაო და არადა შენი მეთქი და კონდახით წავიშეშავე და ვეუბნები ისევ, ღამე ავალთ, მეთქი ჩამოიყვან და წახვალ და მიყურა, მიყურა და იმას რო ქონდა იარაღი, ნაღდი მსროლელი იყო იმ წუთში, მარა, იარაღი ყოველთვის იმას აქვს, ვისაც სჭირდება და დათუშვი, მეთქი ყველაფერი იქნება ჰეფი ენდ და ასეც ვუთხარი, მეთქი, ვსო, მოკვდა ბაზარი, ტერენტი.

დამიძახეთ ცროიცა...

ნიჟუა

სინათლე არ იყო და თერანი წამოვიღე, დიდი, ჩინური. არ მიყვარს სიბნელეში სიარული. უცხად გადავირბინე, ჩვენი საღარბაზოები გვერდიგვერდაა. კახა საღამოობით სახლშია და ასეა, რაც თავი მახსოვს, ვილაცხვები მაინც სხედან მასთან. სიბნელეშიც, სინათლეშიც, ზაფხულშიც და შემოდგომაზეც. ნანა და ბავშვები დანვინენ და ერთხანს მეც მივწევი ბნელში, მაგრამ მერე ავდექი, თერანი ავიღე და გადავედი. შარშან კინალამ ორმოში ჩავვარდი ბოილერის უკან და იმის შემდეგ ასე ვარ.

მოვდიოდი და ვთქვობდი: „როდის მივეჩვევი?“ და რას ვხედავ: კიბეზე, კუთხეში ვირთხა არ მიყუჟულა? ის იყო საომრად მოვემზადე, რომ მიხვდის, ავად იყო. თითქოს დამალვა უნდოდა. კარგი ნასუქი კი იყო, ვირიშვილი, რაღაცნაირად გაბუმბული. ბრრრ, გული კინალამ ამერია.

ორი საფეხური ავირბინე და დავაკაკუნე.

კახას ოთახში სიგარეტის სუნი იდგა. მთლად გაბულული იყო იქაურობა. ორი ლამპა ედგათ, სავარძლებში გადანოლილიყვნენ და ლაპარაკობდნენ ასე, ნანყვეგ-ნანყვეგ.

სამნი იყვნენ: თვითონ კახა, თავისი ორმეგრებიანი მუნღმუნკით, ზაზა და ერთი ქვემოდან, თალიაშვილი, რომელსაც ძაღვები ერქვა, მაგრამ კორლეონეს ეძახდნენ ჩახლეჩილი ხმის გამო.

– ნიკუშ, დაჯე, – მიტხრა კახამ, – ხედავ რას გვიშვრებიან?

– ბაშვები როგორ არიან? – მკითხა ზაზამ.

– ვირთხაა სადარბაზოში, კიბებზე ზის, – ვთქვი ახალი ამბავი.

– ერთი მაგის დედაც... – ხელი ჩაიქნია კახამ.

– სვაბოლას მაინც მოვუსმინოთ, – ითხოვა ძაღვებმა, რამეს იტყვიან.

– ეგენი ამბობდნენ ოცი წლის წინ. როცა ამბობდნენ, კამზები ახმობდნენ, ახლა აღარ ახმობენ და არც არაფერს ამბობენ, – თქვა კახამ, – მიდი ჰა, დაიჭირე...

– ჰავერს ბარიეროვ, ვიდიოტ კონსტანტინ ნადირაშვილი, – გაიხსენა ზაზამ, – ო, ო, – მაგ დროს კარგი იყო. სოლჟენიცინი კითხულობდა თავის რაღაცეებს.

– საზიზლარი რამეა, – ვერ მოვითმინე მე.

– რა, სოლჟენიცინი?

– არა, ვირთხა, აი, აქვეა კარებთან და კვდება, ამაღამ მოკვდება და აყროლდება.

– აქ არის? ჩემს კარებთან? – წამოჭდა კახა.

– ჰო, კიბებზე.

– ჭირიანი არ იყოს, ცო...

– ყველა ვირთხა ჭირიანია, – თქვა ძაღვებმა და რადიო აახმაურა, – ჭირიანი როა, იმიტო ამოვიდა, რო ვინმეს აკიდოს და ისე დაიბრიდოს...

– შენ რა, ფოლკლორს დაანეჭი? – გაეცინა ზაზას, – აკიდოს რა, სპიდი? ყველა ვირთხა როგორ არის ჭირიანი?

– ნუ ლლიცინებ ყველაფერზე, – გაბრაზდა კახა, – სახლში არ შემოძვრეს, ვირთხაღა მაკლია.

- როგორ შემოძვრება? ამხელა რკინის კარია.
- როგორ შემოძვრება და საბურთალოზე გველი ეკიდა სარეცხის თოკებზე და ისე შემოძვრება...
- როდის?
- როდის და ზაფხულში.
- მერე ახლა ზაფხულია? – არ მოეშვა ზაზა.
- კარგი რა, ვირთხა მინდა ახლა? კარებთან? იმიტომ მოვიდა, რომ შემოძვრეს და აგვეკიდოს რამე. სწორი თქვა ამან, კორლეონემ.
- მე მაგარი ვარ, ცო, რაც მე ვირთხები მიხოცია ბავშვობაში, – გაიქანა მალხაზა.
- მერე გაფხუმი.
- რა ვქნათ? – იკითხა კახამ.
- მოვკლათ, – ვთქვი მე.
- მოვკლათ, – თქვა მალხაზამაც და რადიო გადადო.
- მოვკლათ, – მაგის დედაც ვატირე, – წამოდგა კახა და დაიძახა, – დედა!
- რა იყო? – მოისმა ცოცა შორიდან.
- ვირთხა უნდა მოვკლათ.
- აი, რა იცის ახლა თინა დეიდამ, როგორ უნდა მოვკლათ ვირთხა.
- აბა, შენ იცი?
- მეც არ ვიცი.
- მალხაზამ იცის, – ვთქვი მე.
- მე კი ვიცი, მაგრამ აგური მინდა, – ხელები გაშალა მალხაზამ – ახალი ბათინკები მაცვია და ფეხს ვერ დაუადგამ.

– აგური საიდან მოგიტანოთ? – გაუკვირდა ზაზას.

– უნდა მოვკლათ, – წამოვდექი მეც და ავღელდი – ეგ არის ყველაზე ნაბობარი ცხოველი, ბოროტია, ბინძურია, სისხლისმსმელია.

– გამოქვაბულში ვართ, მაგის დედა ვატირე, – კახამ გარდერობის კარი გამოაღო და იქიდან რაღაცების გამოყრა დაიწყო, – დაბრიდე რა, კორლეონე?

– აგური მომეცით და დავბრიდავ, მეტი რა ვქნა.

– წამო, აბა, ვნახოთ, შეიძლება მოკვდა და გადავაგდოთ, – ვთქვი მე და თერანი ავიღე.

– წამო, მოიცა ჩავიცვა, – გარდერობს მიუბრუნდა კახა.

– რა უნდა ჩაიცვა? აგურ არის, კარს გააღებ და დაინახავ.

– ზემოდან დაანათე, ნიკუშ, – საქმიანად მითხრა კორლეონემ და ოთახის კარი გამოაღო.

– წამო შენც, წამო, რას დამჯდარხარ, – მიუბრუნდა კახა ზაზას, – გამოაჩინე რისი ტრაკი გაქვს...

გავიცინეთ.

– ნუ გეშინია, რატომ გეშინია? – დაიქოქა კახა – მიდი, მიდი, ჩემს წინ გადი...

– საერთოდ არ მაინტერესებს, – თქვა ზაზამ და მაინც ძძიმედ წამოდგა.

– თუ რამეა, პლეტი, – გაგვაფრთხილა კახამ, – სახლში არ შემოვარდეს.

– რა უნდა შემოვარდეს, ვერ დადის, – თქვა მკვლელმა.

კარი გაუღეთ და მივანათე.

– კორლეონე, გადი, დახედე, – მომესმა კახას ხმა.

მაღხაბა გარეთ გამოვიდა და პროფექტორით შეცბუნებულ ვირთხას დააცქერდა.

– კახა, მოდი, ნახე, – მაღხაბას გახარებული ხმა ჰქონდა.

ვირთხა კედელს ეკვროდა შუბლით, გეგონებოდათ, რცხვენიაო.

– შენი დედაც... – შეაგინა კახამ.

– მონამღულია, – დაასკვნა ბაბამ.

– წამო, წამო, მოკვდება. კვდება, ცო, – თქვა მალხაზამ – კვდება ცო.

ვირთხამ გადაადგილება სცადა.

– პარალიზი აქვს, – ბაბა სახლში შებრუნდა.

– წამო, წამო, – თქვა ისევ მალხაზამ.

– უნდა დავბრიდოთ, კორლეონე, – კახას ხრინნი შეეპარა ხმაში – მთლად კორლეონესავით გამოუვიდა.

– თვითონ მოკვდება.

– თვითონ მოკვდება და ჩვენ ნაგვიყოლებს, ჭირს გააჩენს. უნდა მოვკლათ, კორლეონე, გაიგე. შემო, შევიდეთ და ვილაპარაკოთ.

შევედით. ბაბა შიგნით იჭდა.

– ნახე, რა საზიზღარი რამეა? – ეცა კახა.

– ვირთხაა და საზიზღარია, აბა, კოსტუმი ხომ არ ეცმევა?

– როგორ მოვკლათ? – ჩამოჭდა კახა და სიგარეტი აიღო მაგიდიდან.

– აგური გაჭითოთ და დავბრიდავ, – თქვა კორლეონემ, – არა გაქვს აგური?

– აგური რად მინდა, პროლეტარი კი არ ვარ.

– აბა ფეხს ვერ დავარცყამ, ახალი ბათინკები მაცვია.

– მოიცა, მოიცა, – წამოდგა უცებ კახა – ლამაზა წამოიღეთ, აივანზე გავიდეთ.

ბაბამ ლამაზა აიღო.

– აგური გვინდა, ან რამე დასარცყმელი, – მოისმა კახას ხმა შორიდან, – ვირთხა უნდა მოვკლათ...

– რომელი საათია? – იკითხა კორლეონემ. მგონი წასვლა მოუნდა, აღარ უნდოდა ვირთხაზე გალაშქრება.

– არ ვიცი, – თქვა ზაზამ, – რაღა ჩვენ და რაღა...

მეზობლებოდა ეგ ვირთხა. გული მერეოდა პირდაპირ.

– შენ ხომ ხარ პარიზში ნამყოფი? – მკითხა ზაზამ.

– მე არა, ნანა, პარიზში და სემონზე ნიცაში.

– მაგას გეუბნები ნიცაში მინდა.

– ჯერ ვირთხა მოგვლათ და მერე წახვალ ნიცაში, – ჩაურთო კორლეონემ.

– არა, უნდა მოგვლათ, – ძალიან მეზობლებოდა. რაღაცნაირად.

არათფერი არ მინახავს მაგაზე საზიზღარი. გაბუმბლული, მომაკვდავი ვირთხა, რომელსაც ერთი წიხლის ჩარტყმა უნდა და ვერ ურტყამ.

– აუ, დავბრიდოთ რა, – ვთქვი მტკიცედ.

– იცი რამდენი მომიკლავს ბავშვობაში?

– ბავშვობაში არ ითვლება, – ჩაურთო ზაზამ, – ბავშვობაში იოლია. არ იცი, რაგომ და რისთვის, თავგადასავალია და მორჩა.

– თუ ძმა ხარ, – ეწყინა კორლეონეს, – რა ცოდნა უნდა. ვირთხაა და ბანძია, დაბრიდავ.

– ეე, ის თამაშია.

– ვირთხის მოკვლაც თამაში იყო, არა, ნიკუმ?

– უნდა დავბრიდო, – ვთქვი მე და მუშტები შევკარი.

– კიბოქსინგზე იარე, – მირჩია ზაზამ.

– აგური თუ იქნება, დავბრიდავ, – თქვა ისევ მალხაზამ.

– აგური თუ არ იქნება? – არ მოეშვა ზაზამ.

– აგური თუ არ იქნება, ვერა.

– ჭიქა თუ არ იქნება, წყალს არ დაღვე? – ზაზა ვერ იყო ხასიათზე. ვერც მე, მაგრამ, მე ვირთხაზე ვფიქრობდი.

– რა გინდა, რა გამიხურე, – ჩაიხრიალა კორლეონემ, – ახალი ტუფლები მაცვია, გინდა გავეჭყლიტო? მიდი და გაჭყლიტე.

– მე არ ვიქაჩები, – თქვა ზაზამ, – აფუვლი, ჩაფუვლი და მორჩა.

– აბა მე რა, იდეინი ვირთხაუბიცა კი არ ვარ, კახას უცყდებოდა და თუ აგური იქნება, დაგბრიდავ, იმიტომ, რომ ბავშვობაში ვხოცავდი...

დერეფნიდან ხმაური მოისმა და კახამ კარი შემოაღო.

– აი, რკინა გავჩითე, – თქვა და რაღაც ჭობი დაგვანახა, – კორლეონე, გამომართვი სატევეარი...

– ამით ვერ მოვკლავ, მკვლელი კი არ ვარ, რო გაფურჭო, – დაიწუნა მალხაზამ. – აგური რომ იყოს, შორიდან ვესროლდი.

– ეს ესროლე, ტო, – გაოცდა კახა.

– ეგ წერილია და აცდება.

– ახლოდან ესროლე, რა გიცდება ვერ გავიგე, – რკინა აიქნია კახამ.

მალხაზა დაღუძდა და მერე დინჯად წამოღვა:

– წამო, ჰა, ვესერი.

– გაამზადე პრიბორი, – მიბრძანა კახამ.

– შენც წამო, – ზაზაც წამოღვა.

გავედით.

ვირთხა ისევ ისე იყო მოყუყული, ეცყობოდა წასვლას ცდილობდა. ზემოდან დაგანათე. კორლეონემ რკინა შემართა და თქვა:

- კიბე ეფარება, არ მოხვდება.
- ნოჩიუ სლუგი პრიშლი უბიც კარალია, – ნაიურჩულა ზაზამ.
- ნუ ღლიცინებ, – ხმადაბლა თქვა კახამ და დასჭექა, – დასცხე, კორლეონე!
ჯგლაცან!

რკინა საფეხურის წინ გამონეულ ადგილს დაასკდა და ქვედა ბაქანზე ჩაგორდა, ვირთხა შეინძრა, თითქოს აქსუტუნდაო.

- გავმაზე, – თქვა კორლეონემ უდარდელად.
- უცებ ფანრის ღილაკზე დამეჭირა თითი და სინათლე ჩაქრა.
- ახლა რომ გაცოცხლდეს, – თქვა კორლეონემ და სახლში შევარდა.

ერთი ზედახორა გავმართეთ, კარებში გავიჭედეთ, მერე თითქოს ჯებირი გადავანგრიეთ და ჰოლში შევცვივდით.

- კარი, კარი, – შესძახა კახამ, – არ შემოვარდეს.

კარს ვეცი და მივაჯახუნე.

სიცილი აგვიტყდა. იატაკზე ვეყარეთ და ვიცინოდით. ძალიან მაგარი რაღაც გამოვიდა.

- რაგომ ჩააქრე, ცო, – მკითხა ბოლოს კახამ.
- შემეშინდა, არ დაჯდეს-თქო, კიდევ დაგვჭირდება.
- მახნოსავით დავიხიეთ, – წამოჭდა ზაზამ.
- ხომ ვთქვი, აგური გვინდა, – გაიმეორა კორლეონემ.

– აგური კი არა, იარაღი გვინდა, – გამახსენდა მე. დიდი სისულელე კი იყო, მაგრამ მაინც.

- ვის ვთხოვოთ? – საქმეზე გადავიდა კახა.
- ვინ მოგვცემს იარაღს, თუ ძმა ხარ, – თქვა ზაზამ.

– თვითონ მოვიდეს და მოკლას, თუ არ მომცემს, – კახას ვეღარ დავაკავებდით.

– აგური. – გაიმეორა კორლეონემ. – აგური გვინდა. იარაღს ვერ ისვრი სადარბაზოში, რიკოშეტი, რამე, რუმე.

– წამო, აბა, ბუნკერთან ვნახოთ, – წამოდგა კახა და ისევ მიბრძანა – მომინათე. თქვენ კარი მოკეტეთ...

– რა ხდება? – შემოვიდა თინა დეიდა.

– ვირთხას ვებრძვით, – წამოდგა ზაზაც.

– მოკვდება და გადავაგდოთ, – თქვა თინა დეიდა, – არ მოგაფრინდეთ, მოხტომა იცის. მოკვდება და დილით მე თვითონ გადავაგდებ.

– შენ რატომ გადაგდებ, შენია? – გაბრაზდა კახა, – ყველას თუ ვხედავ კილია და ჩვენ უნდა ვკლავთ. ასეთი მერაღი ხალხი, აქ რომ ცხოვრობს, არსად არ არის. ნაგავი ჭამთ და ერთს არ გაიხედავენ გვერდზე, ოღონდ კარის წინ იყოს სუთთა...

– კარგი, ჰო, – გატრიალდა თინა დეიდა, – გინდა და მოკალი...

– მოვკლავ! – დაიყვირა კახამ, – წამო, – და კარი გამთავლო...

– რა უნდა?

მიუუნათე, ბუნკერთან მართლაც ვიპოვეთ რაღაც ნამცვრევი, თან კიბეზე ჩავიბრუნე და ჩვენი სატეფარი ამოვიტანე.

ვირთხა ისევ ისე იყო მიყუყული.

– კი არაფერი, – თქვა კახამ, – მარა, უნდა დავებრიდოთ, ტკბილად დაგვეძინება.

– ძალიან მინდოდა, რომ ეს ჭოხი დამერცეა და გამეჭყლიტა. არ შემეძლო. თან მეცოდებოდა, თან მეზიზღებოდა.

– ვერ ურცყამ, არა? – შემომჩივლა კახამ.

– ვერა.

– ვერც მე, – სახლში შევბრუნდით.

– კორლეონე, ეს გამოდგება. უნამუსო ვიყო, აგურს ჭობია, – დაანახა კახამ ნამცვრევი.

კორლეონემ ჩამოართვა და საცმიანად დაათვალიერა ლამპის შუქზე.

– მთავარია არ დაითქვინას, – თქვა სერიოზულად.

– ექსპერტივით იქცევა, – ჩაურთო ზაზამ.

კიდევ გავედით, დავანათე „ზემოდან“ და კორლეონემ კვლავ შემართა ხელი.

– კარგად დაუმიზნე, მალხაზ, – გაათრთხილა კახამ.

და მალხაზამ დაუშვა. ვირთხა ანივლდა და დავინახე, როგორ ჩაცურდა ქვედა საფეხურზე.

– ცოცხალია, – თქვა ზაზამ.

– სისხლები, – შეწუხდა კორლეონე, – დაგჭერი, – აგური რომ ყოფილიყო, მოგვკლავდი, ეს დაითქვინა.

– დაჭრილია, – თქვა კახამაც.

ვირთხა კედელს აეკრო და კუდი შეანძრია.

– რა ვქნათ? – ძალიან ცუდად გაფხდი. ვერ ვკლავდით და ეგ იყო.

– წამო შევიდეთ, – ხმა გაეზარა კახას, – შევიდეთ, მაგის დედაც...

შევლაგდით და კახას ოთახში შევბრუნდით.

დავეყარეთ და ასე ვისხედით ჩუმად.

– მე წავალ, – თქვა უცებ მალხაზამ, – ღამეა და ჩავალ, ჩემი ძმა მარტოა.

– ფეხსაცმელები არ დაგესვაროს, – ჩაიხითხითა ზაზამ.

– ახალი ბათინკებია, ცო, – თითქოს შეწუხდა კორლეონე, – აგური რომ ყოფილიყო...

– მოიცა, გაგაცილებ, – წამოდგა კახა, – კარს დაგვეტავ.

– აბა, კარგად, – დაგვემშვიდობა კორლეონე.

ასე ვისხედით.

- იარაღი უნდა გვექონდეს, – თქვა კახამ.
- მაგარი საჭიროა, – ვთქვი მე.
- იეჰ, – თქვა ბაბამ.

უცებ ოთახის კარი გაიღო და ძია ნოდარმა შემოიხედა. მაღალი, წელში მოხრილი, გამელოცებული, მკაცრი ჩანდა ამ სინათლეზე. ისედაც ეგეთია, დღის შუქზეც.

ძია ნოდარი კახას მამაა.

- გამარჯობათ, ძია ნოდარ, – ნამოვინით ჩვენ.
- რას დაბრაგუნობთ? – გვეკითხა მსუბუქი წყნარად.
- ვირთხას ვკლავდით, – უთხრა ბაბამ.
- მერე?
- დაგჭერით, იქ აგდია, კიბეზე.
- და მოკალით, რას ელოდებით, მერე გადააგდეთ, აქ არ დატოვოთ.
- ვერ ვკლავთ, – წაიბურცუნა კახამ, – „მოკალით“.
- რატომ?
- გვეზიზღება და ვერ ვეკარებით, აგური კი ვერ ვიპოვეთ, – აფუხსენი მე.
- და რა იპოვეთ?
- რკინა.
- მერე დაარტყით რკინა.
- ვერ ვურტყამთ, ვერა, – დაიძაბა კახა, – კვდება, ბებერია, მიყუყულია, დებილია, საზიზღარია, ბინძურია და ვერ ვკლავთ...

ნოდარმა ერთიც მოგვათუალიერა და ბაბას უთხრა:

- რკინა მომეცი და მომინათეთ ლამპით.
- ფარანი გვაქვს, – ვუთხარი მე.
- აი, მაგით მომინათე, – ისევ ზაზას მიმართა.

წამოვდექით და გავყევით.

ის დინჯად მიდიოდა, მსუბუქი რწევით. ხელში რკინა ეჭირა.

- სად არის, ვერ ვხედავ, – თქვა თავისებურად, ოდნავ უხეშად, როგორც იცის ხოლმე.
- მოდი ახლოს, მომინათე.

ზემოდან დასცქეროდა ვირთხას, რომელიც საერთოდ ვეღარ ინძრეოდა.

ზაზა უფრო ახლოს მივიდა და კიდევ ერთხელ დავინახე ეს გაბუმბლული, ბებერი და მომაკვდავი.

მერე დავინახე ძლიერი, ხმელი და ძარღვიანი ხელი, რკინის ჯოხი რომ ეჭირა.

ძია ნოდარი დახრილიყო, თითქოს უმიზნებდა. მერე სწრაფად ასწია ხელი და ვირთხას თავზე დააწვა ჯოხით. დააწვა და დააწვა. კინალამ ღებინება დამეწყა. კახამ ჩემს ზურგს უკან ამოიხვნეშა.

მამამისი მშვიდად, მონღომებით ურცყამდა ჯოხს უკვე მკვდარ ვირთხას.

– ეყოფა, – თქვა ბოლოს და ზაზას მიუბრუნდა, – ბუნკერში არ ჩააგდოთ, გაიტანეთ და ქუჩაში გადააგდეთ, დილით აღარ იქნება. – მერე თავისთვის ჩაილაპარაკა:

– რად უნდა ამდენი ჭიჭყინი.

და სახლში შევიდა.

– დაბრიდა, – თქვა კახამ.

– დაბრიდა, – თქვა ზაზამაც.

თითქოს ლოდი მომეხსნათ.

– რაც მაგას ვირთხები ჰყავს ნაბრედი, – კახამ სიგარეტს მოუკიდა, – ლაგერში, ძია სტალინთან.

– რაც მაგას ნანახი აქვს, – ამოისუნთქა ზაზამ, თითქოს გული ამოაყოლო, – იმას კიდევ ბათინკები უყიდა, იმ ჩემისას.

– რა გინდა, რა გაახურე, ხო კლავდა, – ვინმემე თქვი რამე კარგი.

– მოდი, გადავაგდოთ, – ფარანი დავდგი მე.

ვირთხა მუყაოს ნაგლეჯზე შევაგდეთ და ქვემოთ ჩავიცანეთ. გზაში ვხითხითებდით და სისულელეებს ვიძახდით.

ვირთხა შუა გზაში დავაგდეთ.

– ღონ ჟუნმა რომ დააგლო ღონ კარლოსი, ნაშუალამევს, გზაჯვარედინზე, გულგანგმირული! – შესძახა ზაზამ.

– შეგიდეთ? შენი დედაც, – დაადასტურა კახამ და მოგვიბრუნდა:

– წამო, ახლა ხელები დავიბანოთ ცხელი წყლით და მაგრად ვჭამოთ, თავის შამპანურით. შამპანურს ვხსნი, ფრანგულს. ორი ბოთლი მაქვს. თინას აქვს.

– აცენზე უნდა ჩავიდე, – თქვა მოულოდნელად ზაზამ, – თუ ღროზე მოვბრუნდი, ამოვალ...

– რაღას მიდიხარ? ამო, დავსხდეთ...

არა, არა, თუ მოვბრუნდი ამოვალ, ჯერ აღრეა.

და ქუჩას დაუყვამო მრგვალი ბალისკენ.

– არ ამოვა, – მომიბრუნდა კახა და უცებ მიამხა – არმომსვლელი იყოს კარელ გოცი!

– ამოვალ, – არც მოუხედია ზაზამ.

კახამ ხელი მომხვია და მითხრა:

– წამო, მაგრად უნდა გათოხლავო, ნიბელუნგებივით მოვიქცით. რო კლავდა, ვაგნერი უნდა ჩავგვერთო.

- გაგიჟდებოდა.
- აუ, როგორ გაუჩქქვა, – და ხელისგული გამოძიშვირა დასარტყმელად:
- დაკა, ქერიმ აბდულ, თასი ჩვენია...

ქათა

- არ მელოდით?

როგორ არა. დეგენერატი.

- მარტობამ ხელი დაგრია? ჩამოგეძინა კეთილი რაინდის ცდაში?

ჩამომეძინა, აბა რა, ამ სიბნელეში. დეგენერატი. ნამცხვარი გამოვაცხვე და ჩამომეძინა. ნავთზე გამოვაცხვე. ეს კიდევ... დეგენერატი.

- კანდელაბრები შემოგიდგამს, აჰ, ღმერთო ჩემო... ოცელ „რიტც“, ლაზურნი ბერეგ...

სულაც არ ჰქონდა მხიარული ხმა. თავიდანვე შევატყვე და იქნებ... მაგრამ სწორედ იმიტომ მოხდა ასე, რომ ხასიათზე ვერ იყო.

- რა საჭიროა საერთოდ სინათლე? მით უმეტეს, როცა შენი თვალები ანათებენ... ჰა, რა გიძევს გულში?

და მეტაკა.

დეგენერატი. როგორც მეტაკა, ისე ვეტაკე და სავარძელში ჩაჯდა მონყვევით.

- მომიარე, რა? – მითხრა უცვბ.

გამეცინა და თავზე გადავუსვი ხელი.

- იცი როგორ მომიარე? აი, სახურავის ბინადარ კარლსონს რომ უვლის თავისი ძმაკაცი, შოკოლადებისგან რომ უკეთებს ნამალს, ყვლზე რომ შარფს მოახვევს და საბანს რომ უსწორებს, მე ვიკრუსუნებ, შენ თერმომეტრი დაბერტყე.

- მაგის დრო მოვა, – ვუთხარი მე.

ხელი ჩაიქნია და ჭიბები მოიქექა.

– სიგარეტი, რა თქმა უნდა, არ გაქვს, – დეგენერატი.

– არა, მაქვს ხუთასი მანეთი.

სამზარეულოში გავედი და ხელის ფათურით მოვძებნე უჭრა. დედაჩემი ყოველთვის იქ ინახავდა სიგარეტს. მართლაც ეგდო კოლოფი.

– სენგმორისით დაიწყო და მალბოროთი დაამთავრო. უძამულო აზნაურის ცხოვრება... რა ხდება რედაქციაში?

– არათერი, – რა უნდა მომხდარიყო რედაქციაში – ვისხედით...

– რატომ არ წამოხვედი?

ეჰ, ეჰ, ეჰ. ვიღლები თქვენთან ერთად.

– ვერ იტან კაკუჩას, არა?

– არა, რატომ...

– რატომ და იმიტომ, რომ დიდი ხელები აქვს, დიდი ფეხები, დიდი მუცელი, დიდი თავი და დიდი გაქანება.

დეგენერატი. ყველაფერს გრძნობდა. მეც რა, რამე ავადმყოფური ზიზღი კი არ მქონია, უბრალოდ, ძალიან უხერხული ვიღაც იყო ჩემთვის. თავხედური თვალები ჰქონდა და მანერებიც, რალაცნაირი. თუ შემეძლო, ყოველთვის დავუძვრებოდი ხელიდან.

– ჩემზე რას იტყვი?

– მონიე და გაჩუმი, – ვუთხარი მე.

– ახლა მოგივლი კარლსონით, – ჩაის დაუადგამ – ნამცხვარი გამოუაცხვე.

– ვახ, დაინოს შენი დამწველი, ქეთევანი რომ არ გერქვას, აქედანვე გაგიტაცებდი.

დეგენერატი.

– რა გამოაცხვე, „სიგუა“? უშაქრო, უკარაქო და უკვერცხო?

– არა, „სიგუა“ არ გამომიცხვია, – ასე ეძახდნენ რაღაც ძველებურ ნამცხვარს, სიგუას პრემიერობის დროს.

– ქარბუქი იწყება, იცი? შეიძლება აქედან გასული ქარმა წამილოს.

– წაგილოს და წაგილოს, იქნები ქარნაღებული. წყალნაღებული ხომ ხარ და ახლა ქარნაღებული იქნები.

– აბა, შვილივით მოგივლიო, უნდა დაგაპუროო? შენ უნდა გეთქვა, ზაზა, ძვირფასო, დარჩი აქ, ბებიჩემი შინ არ არის, სხვა რომ არათფერი იყოს, გაგყობ, წასასვლელი არსად გაქვს...

– კიდევ რა გინდა?

– სექსზე ნუ ვილაპარაკებთ, კარლსონზე ვილაპარაკოთ და ფანტასტიურად ვიქნებით.

არასდროს, არასდროს, არასდროს დამაგინყდება ასეთი, იმ საღამოს რომ იყო. ხეირიანად ვერც კი ვხედავდიოთ ერთმანეთს იმ სანთლების შუქზე და ვიცი, გაგიკვირდება – თითქოს ვლელავდი კიდევ. თუმცა, ყველაფერი ჩვეულებრივად მიდიოდა, არათფერი იყო განსაკუთრებული. და მაინც ვგრძნობდი, როგორც ყოველთვის, როცა ასე მარტოები ვრჩებოდიოთ ხოლმე, რომ რაღაცის თქმა უნდოდა, შეიძლება მე მინდოდა, რომ რაღაცეები მეთქვა, რაც მე მინდოდა ის, რომ კარგია, როცა ერთმანეთს ვხვდებით, რომ კარგია, როცა მე ველოდები და საერთოდ, ვუცინით ერთმანეთს და... არა, სიყვარული არათფერ შუაშია. უბრალოდ, არის რაღაც პაგარა სიხარული, სულ ერთი ციციქნა სიამოვნება ამაში. მინდოდა, რომ ეს ეთქვა და არ ამბობდა, თორემ ისე, ისე კი იგრძნობოდა თავისთავად, რომ კარგად იყო, კარგად ვიყავით და მე მიხაროდა, მართლა მიხაროდა, როცა ვხედავდი და ვგრძნობდი, რომ სულ ასეთი იქნებოდა, რაღაცნაირად მოუვლელი, შეურიგებელი, თითქოს დაუძთავრებელი და ამიტომ იყო, რომ ყოველთვის ველოდი.

– სექსზე ნუ ვილაპარაკებთ, – დავეთანხმე მე.

– როგორ დაუბერდი, – თქვა უცებ.

– აბა, აბა. ხო თქვი, სექსზე ნუ ვილაპარაკებთო.

სივარეგს მოუკიდა სანთელზე და ჩემთან გადმოჰყდა.

– ერთი უნდა ჩაგეხუტო...

და ასე ვისხედით, ხმა არ ამოგვიღია არც ერთს.

– ჩვენ რომ ერთად ვართ, იცი რას ჰგავს?

– ? ...

– აი, ტელევიზორში რომ მთელი დღე ხანძი გადაცემებია და ოცნამიანი საკაიფო რეკლამა რომ მიდის, მაგრამ იშვიათად მიდის. დედოკოც იშვიათად მიდის მოსკოვში. როდის მოუვლი სახურავის ბინადარ კარლსონს?

– არ ვიცი, – ვუთხარი მე. შევეკრთი. ეს შეკრთომა კარგად მახსოვს.

– სახურავის ბინადარ კარლსონს სახურავზე სახლი არ აქვს. ვერაფრით ვერ მოუტყდები ვერაფერს.

– რას, ვერაფერს?

– აი, ამას, აქაურობას.

– აქაც შეიძლება კარგად ყოფნა.

– არა, ახლა არა და მერე არ ვიცი.

ვინ იცის, ეგებ მართალიც იყო. ეგებ იმიტომ ვიყავით ასე, რომ ერთად ვიყავით, არაფერი გვეკითხებოდა ერთმანეთის და საერთოდ... რაღაც ანეკდოტის მსგავსი იყო. ანეკდოტივით დაიწყო და ანეკდოტივით დამთავრდა. იდიოტური შავი ანეკდოტები რომაა, ისე.

– ნიცაში ვამკამა ზღვა და თეთრი სახლებია, იქ შეიძლება ზღვის პირას მიწაც იყიდო, მაღალი მესერი შემთავლო და ჩამოჭდე, სულ მარტო.

რაღაც ძალიან ლიტერატურულად ლაპარაკობდა.

ავიღე და წვიპურტი დაუარტყი.

– მარტო, არა?

– თან მარტო, თან ერთად, ძვირფასო სელესტინა.

– თან მარტო, თან ერთად. მალე ზამთარიც გავა...

– მოვა ზაფხული და წყნეთის გზაზე აკაკანდება ავტომატი. მერსედესი მოითხვრება სისხლით. სახეს დასერავს შუშის ნამსხვრევები და კოკა-კოლას ბოთლებს გადმოყრიან მანქანის ფანჯრიდან ხევიში...

– დეგეტური ლექსები პროზად, – ვთქვი და სანთლის წვალეხა დავიწყე თითებით.

– სულ ასე ხომ არ იქნება? აი, მერიაში სულ რაღაცეები ხდება.

– რაო, მერიაში ხდება? თქვენ, გოგოებს, სამი რამით შეგიძლიათ გამოიჩინოთ თავი. თუ გაჩუქდებით, თუ მოეფერებით და თუ მოეხმარებით. მერია შეიძლება ცაშიც აფრინდეს, აქ კიდევ არაფერი შეიცვლება.

– კი, შეიცვლება.

– და ისევ ადამიანები გაუხდებით?

– ჩვენ ვართ ადამიანები, – მართლა ძალიან მინდა, რომ ასე იყოს.

– ჩვენ ვართ მეფე ერეკლეს ბოზი კურდღლები, კარაქი რომ უყვართ.

– კარგი, დეგენერატო, – ვუთხარი რბილად, – ნუ გაბრაზდები, როცა აქ ხარ, არ გაბრაზდე ხოლმე, კარგი?

– არც ვბრაზდები, მკითხე და გითხარი.

– ჩაის ვნახავ.

– ჯერ არ იქნება. ქარბუქი ხომ არ ამოვარდნილა?

– ჯერ არა, ალბათ მალე ამოვარდება.

– სადა აქვს ამოვარდნის თავი?

ავდექი და სამზარეულოში გავედი, ჩაიდანს დავხედე. მართლაც, არ დუღდა. უკან რომ დავბრუნდი, გლეფონი მიეჩოჩებინა და ლაპარაკობდა.

– დედაჩემი მოვიკითხე, ვთხოვე ჩაიდანს გადმოედვა და არ დამლოდებოდა... ჯერჯერობით, – თავი ჩაღუნა და ახითხითდა, – მრეკეთ ქალბატონო მარგალიტა, მრეკეთ, რაა?

არათფერი მითქვამს, ან რა უნდა მეთქვა. ადრე თუ გვიან გადამწყვეტდა ამას და ალბათ ყველაფერი შეიცვლებოდა. ო, როგორ მინდოდა, რომ ლამაზად ყოფილიყო ყველაფერი.

– კონიაკი ხომ არ გინდა ჩაიში, კამიუ, ნახევარი ბოთლია, იცი როდინდელი? შენ და კაკუჩა რომ მყავდით, – შევაპარე, მართლა ვფიქრობდი, უნდა მოვუარო სახურავის ბინადარ კარლსონს-თქო.

– რა ვიცი, მოიგანე, ჩაასხი, ვითომ ლორდი კავენდიში ვარ, სიგარასაც ჩავანებ შეგ და თქვენობით დაგელაპარაკები, „გუშინ საუცხოო ღერბი შედგა ასკოტში, გარნა, ვერათფერი მოვიგე, კონიმი და მისმა მხედარმა გამიცუდეს“... მოიგონე რაიმე და მიპასუხე, ჩქარა...

დეგენერატი, რა იცის ეს შემოტევა.

– მოიგონე, რამე, მოიგონე. რა მოგივიდა?

– რა მოგიგონო?

– რამე ინგლისური. ვთქვათ, „ჩემი პინჩერი ავადაა, სერ ჯონ“.

– ჩემი პინჩერი ავადაა, დეგენერატო.

– აი, ეგრე.

– ჰო, ჭიქებიც, მოდი, ახლავე დავლიოთ, ჩაისთვის ნუ გაათუქებ, კარგი?

აბა რა. ზუსტად ასე ვფიქრობდი. თქმით კი ვუთხარი:

– როგორც გინდა.

– ოლონდ შენც დალიე.

– ჰო, ცოტა.

– რამდენიც გინდა. დამიჯერე, ეგრე აჯობებს.

გამეცინა და ვუთხარი:

– კარგი.

დავლიეთ და ერთმანეთს მივაშტერდით.

– ქარბუქი არ ჩანს, – ვუთხარი მე.

– და ყინვა, თუ ყინვაში შეიძლება გააგდო ერთგული მეგობარი, რომელსაც მოტორი გაუფუჭდა?

– გაჩუმდი, – ვუთხარი და თითქოს ქუთუთოები დამიმძიმდა. და გაჩუმდა. როგორ მინდოდა, რომ ყველაფერი ლამაზად ყოფილიყო, ძალიან ლამაზად. მუსიკა და თან სიმშვიდე. ვიცოდი, რომ ერთად ვიქნებოდით, ვიცოდი, ვიცოდი, ვიცოდი, რომ სულ ერთად ვიქნებოდით.

და ამ დროს დარეკა, ზუსტად ამ დროს ამ იდიოტურმა, საზიზღარმა, გაბერილმა და ბებერმა საათმა. თქვენ გგონიათ არ მახსოვს, როგორ გადავაგდე აივნიდან დილით და როგორ დაასკდა მინას? ბებერი, ჭიებით შეჭმული, საზიზღარი, მედიდური საგვარეულო კედლის საათი. ძინ, ძინ, ძინ, ძინ... და ასე თორმეტჯერ და რა მექნა, რა უნდა მექნა, რომ ზაზა ასეთი იყო. ასეთი უცნაური, მაგყუარა და ფანტაზიორი. რა უნდა მექნა. ახლა კი ვიცი, რომ მომაგყუა, რაღაც მოუნდა სულ ცოტა ხნით. სულ ერთი წუთი და ისევ დაბრუნდებოდა. მაშინ კი მართალი მეგონა, მართალი მეგონა, მერე კი, მერეც მართალი მეგონა, ვფიქრობდი, რაღაცაში გაეხვია და ამიტომ მოხდა ასე-თქო, სანამ ის არ მოვიდა. ის, ის, ის, არ ვიცი, ვინ და რა. საშინელება...

დარეკა თორმეტი და ვაიმეო, თქვა უცებ ზაზამ, თორმეციაო.

– რა იყო? – ვკითხე და რაღაცის შემეშინდა.

– გადაიხედე რა, ძალიან გთხოვ, მანქანა თუ დგას ქვემოთ?

– რა იყო?

– აუ, უბნელებს რაღაცას შევპირდი და გავუგე. ვუთხარი, თორმეტზე აქ ვიქნები-თქო. ერთი ასჯერ მოვეყვანივარ აქ, ღურუ ხომ იცი, ღურუ? ჩავიბრუნე და ვეცყვი. აუ, გადაიხედე რა?

გადავიხედე, აივანზე გავედი და გადავიხედე. რა ვიცოდი. ოცდაათი მანქანა იდგა, მებობლების, ქუჩის, რა ვიცი, ვისი აღარ.

– რომელია? რა მანქანაა? – გამოვძახე იქიდან.

გამოვიდა და ქუჩას დააცქერდა სიბნელებში. მხოლოდ სიგნალიზაციის პატარა წითელი ნათურები ხტოლნენ აქეთ-იქით. ერთი მანქანა მართლაც იდგა და მგონი ვიღაც იჯდა შიგ.

– აგე, აგე, – მოსულა.

– ტელეფონი ვერ მიეცი? ამ სირბილს, – ვუთხარი მე.

– აი, რად უნდა ღურუს შენი ტელეფონი. ჩავირბენ და ორ წუთში აქ ვარ, შინ შემოდი, შემოდი, ნუ დგახარ მანდ – და სახლში შემეყვანა. და საუარძელში ჩამსვა.

– ჩაი აღუღლებოდა, ორ წუთში აქა ვარ, – და ჰოლში გავიდა.

კარი არ დაუკეტია. აი, ეს მაკვირვებს ყველაზე მეტად. კარი არ დაუკეტია, ნასვლა რომ დომებოდა, გაიხურავდა. იცოდა გაუფრთხილებელი ნასვლა, ან მომიზებებით, მაგრამ არ მინდოდა დამეჭვრებინა, რომ ახლა გაიქცეოდა და ხვალიდან ისევ ხელახლა დაინწყებოდა ეს იდიოტობა.

ვერ მოვიტომინე და აივანზე გავედი.

ბნელოდა, მაგრამ მაინც დავინახე, თან გამახსენდა, რომ კურცკა არ წაუღია და გამეხარდა. სადარბაზოდან გამოვიდა, ორიოდ ნაბიჯი გადადგა და გაჩერდა. თითქოს ისვენებდა.

ღმერთო ჩემო, ნეტავ დამეძახა, ნეტავ დამეძახა:

– ბაბა!

და მაშინ არათფერი არ მოხდებოდა. არათფერი. მოგრიალდებოდა და ამოვიდოდა.

მერე გავიგე მანქანის კარის ხმა და დავინახე, როგორ გადმოვიდა ვიღაც.

ვიფიქრე, „ახლა ეტყვის და ამოვა“.

და გავარდა. გავარდა კი არა, გრძელი ჯერი იყო, საშინელი. ტყვიები ანათებდა იქაურობას და ვერ მივხვდი, რა ხდებოდა.

წითელი ტყვიები, წითელი ტყვიების ჯერი. ვინც ისროდა, რაღაცას ღრიალებდა. მერე უცხად ჩაჯდა მანქანაში და ხმაურით დაძრა.

ბაბა ეგდო. ძირს ეგდო, ვერ მივხვდი, ვერაფერს მივხვდი. არც კიბე მახსოვს, არც არათფერი. მახსოვს, ხალხი რომ ეხვია გარშემო.

ღმერთო ჩემო, რა მოიგონა, რატომ გავიდა გარეთ?

რაგომ გავიდა გარეთ?

ჩემი სანყალი, გადარეული, წყალნალეული სახურავის ბინადარი კარლოსონი...

ის.

მამუკა

რა არის ჩემი დარჩენილი ცხოვრება, ამიგო? ჩემი დარჩენილი ცხოვრება არის, გასროლილი ვაზნა რომ დაეცემა ძირს და კაროჩე, წკრინ და დიდი ვალი რო გადევს, ეგ მარა, სიკვდილი ბობებს და მე ვერ წამაქცევს, ასი წელი და ილიჩის ახალგაზრდობა, ერთი მყავდა გასახვრეტი და ახლა ორი მყავს, ორი მყავს და მესამეც მყავს, მარა, ის მესამე, ის მესამე მოიცდის, იმიტო, რო ეგრე არ არი? იმ მესამეს ჯერ ორი მყავს გასახვრეტი, ეგრეა და რა ახლა, აილე და წაილე სადაც გინდა, ერთი ის, რომ ჩემი დათუშვის მკვლელი, ჩემი დათუშვის დაბადების დღეზე მკვდარი იქნება და მეორე, ის ნაბობარი, ახლა რო დაბერა აქედან და რო მემალეა ლენინგრადში, რაც უკვე ამრზე ვარ და იქ გავხვრიტავ და მერე ვილაპარაკებ შენთან, შე ჩემის კაი ბიჭო, მამუკა ჭყოიძე, და აბა, აილე აპრაფდანი, ვერ აიღებ და კაროჩე, რაც იმან გამიკეთა, იმ ბობმააა, ეგეთი რამე კაი ბიჭს არ უნდა დაემართოს.

ხო დავარეკინე და ეგრე არ არი, გაიგო ყველაფერი და მერე კიდევ დარეკა, რო, ვითომ, კაროჩე ამუსტებს და რამე, მეთქი, აღარ გავიდეთ? და ერთ თხუთმეც წუთშიო, ვითომ რამე ამრი აქვს გაიგე, მახოლებს, ეს ჩემისა და გავედით. მეთქი, დაეგდე მანქანაში და დავექოქე და კაროჩე, ვაკეშიო და ჩამიყვანა და გავაჩერეთ. დიდი სახლია, რა, თუ ვაკეში ვყოფილვარ, ვიცი, ვარიანტი არ არი და გავაჩერე და მეთქი, აბა, ავიდეთ და რას მეუბნება, მაშინ უნდა მუაზრა, რო მახოლებს, არაო, ვარიანტი არ არიო, შენც დაიბრიდები და მეცო, შეიძლება ისიც დაბრიდო, მარა, კაროჩე, ჩვენც ცრუებები ვართო და მეთქი, ხ.. სტაბოი, რას იზამ? ავალო და კაროჩე, ვეცყვი რო, სალაპარაკო მაქვს, ავტომატის ამბავში და ჩამოვიყვანო, რო ჩამოვიყვან, გინდა სამნი იყვნენ, შენ მაინც მოასწრებ და მეთქი, რო გითხრათ დაჯე აქ ვილაპარაკოთ, რამეთქი და მე ისე დავებაზრები, რომ ჩამოვარ და კაროჩე, თუ არ ჩამოვედი, აგე, მეორე სართულია, აქეთ ფანჯრები და რავიო, რამე მოვიფიქროთო. და დამანახა ამ სიბნელეში, თან ბნელა, ამიგო და მეთქი, ხარაშო, გადადი და თუ მიგყდები, ასიანი, გყვია გენევა, შენთან ვზივარ მეთქი და თუ არა ვიპოვი და პირში კაროჩე, რა, არაო. მამუკო, ჩემი დედაო, ჩემი... ეგ ბობი, ეგ ბობი...

და ავიდა, ავიდა, კაროჩე და ერთი თხუთმეტი წუთი, ვზივარ და უკვე ვიცი, რო დღეს ცრუები მაქვს, ან ეგ, ან ის ბობიშვილი, რო ვიფიქრე, რო არ ჩამოდის და ვხედავ, გაიჩითა და

მეთქი, ძმაო ზაგვორ და თან კარი შევალე, რო თუ კიდე ვინმეა, ეგრევე დაუშვა და მარტოა და დაჯდა მანქანაში და კაროჩე, იქ ბაზარი მიდის და ჩამოვაო, ცოტა დამელოდეთო, მითხრა და მეთქი არდამლოდებელს და მეთქი, თუ მასიაფანდებ, და არ ჩამოვა, ერთად ავალთ და წინ შენ შეხვალ, როგორც კონცლაგერში და არა გრცხვენია, მამუკო და ველოდებით კაროჩე, ველოდებით და მეთქი, ხომ არ ავისეირნოთ, ძმაო, რომა? და არაო, ცოტაც დაველოდოთო, კაროჩე ველოდებით და როჟა არ იჩითება პადიებდიდან და ეგრევე, ძმაო ზაგვორ და ხელი მაგრად და ამას ვეკითხები, მეთქი, ეს ვინ არი? და ამ ბოზმა, ეგ არიო, ეგ არი და, ფეხი ჩამოვდგი და ეს როჟა დგას და, საით იყურება ვერ ვხედავ და ფეხი ჩამოვდგი და დაუშვი და დაუშვი ბოლომდე და მეთქი, შენი ბოზი დედა, აქ მე გაგკუბე, იქ დათუშვი გაგკუბავს, და დავატალე კაროჩე და პოლნიმ გაბამ წავსრიალდი. მაგაზინი მივეცი, კაროჩე და გავხვრიტე, გავხვრიტე კლიენტი, ცო, ვილაც კლიენტი, მესნი თქრო ბიჭი და კაი ბიჭების ახლობელი, პროსტო გოგო ყავს იმ უბანში და გაიჩითა.

ეგ რო გავიგე, მეთქი, შე ბოზო და არ არის, სად არი, სად არი და კაროჩე, მოცედა, სახლთან რო დავტოვე, თურმე ჩანთა აიღო და დაახვია ეგრევე და კაროჩე, ეს კლიენტი, ეს საცოდავი, ყველა გაზეთში ეხატა და ეგრე არ არი, ყველა სურათზე იცინოდა და სუ მეგონა, რო მე დამცინოდა და კაროჩე, ორი ეკლესია მაქვს ასაშენებელი, და მეც მანდა ვარ და კაროჩე, ის გოგო ვნახე.

ვერ ვაფქელი, რა, რო ვნახე, იმიტო, რო მე იმის კვილი არ გამიგონია მარა, შეიძლება რალაც ვარიანტში, მე თვითონ ვარ ის გოგო და კაროჩე, ავედი მაგის სამსახურში და ვნახე, დერეფანი იყო ეგეთი გრძელი, გრძელი და იქ ვილაც როჟებს ვკითხე, მეთქი, ქეთა რომელია, ეგეთ პონტში და დამანახეს და მეთქი ერთი წუთით, ამ გრძელ და ბნელ დერეფანში გამოვიყვანე და ისე იყო რო, ეგრე არ არი, ნაღდად კაი გოგოა და, მეთქი, დაიკო, და დედას ვთეცავარ, ცრემლები მოადგა და მეთქი, დაიკო, ჩვენ ერთი მტერი გვყავს და ვინ ხარო, და მეთქი, მე ერთი თბილისელი კაი ბიჭი ვარ და მე და ბაბა, კაროჩე, რალაც ვარიანტში ერთად ვიყავით და ატირდა და ჩაფიხუტე, დედას ვთეცავარ, მეთქი, ჩვენ ახლობლები ვართ, მე და ბაბა და თუ არ გეცნობი, ჩემი ბრალია და ეგრე ვეფერე, კაროჩე და კარებებიდან იჭყიტებოდნენ ვილაც პიდარასტები და არ მითქვამს, რო გასრიალდით და ერთი ეგ ვკითხე, დაიკო, მეთქი, დაბადების დღე მითხარი, ბაბასი, მე პროსტო, არ ვიცი და მითხრა, და ვაკოცე ორჯერ შუბლზე და რაც იქნება, ისიც ვუთხარი, რო მეთქი, ბაბას დაბადების დღეზე, ბაბას ვის გამოც ეგრე, მეთქი, დაიკო, ცოცხალი აღარ იქნება.

აი, ეგრე ვუთხარი და თვითონ ხმა არ ამოუღია, მეთქი, გიპოვი დაიკო და ერთად ვიტიროთ.

გიპოვი, ერთად ვიტირებთ ჩვენი მოკლულების ამბავს და არ გავგვეხარდება, ალბათ, არასდროს, არაფერი, მარა ისინი ნავლენ გასახვრეტი უფრო ბევრია, მეთქი, დაიკო.

და ჩვენ, მაინც, მეთქი, ერთად ვიქნებით. მერე ვიჯექი მანქანაში და ვგიროდი, მარჯანიშვილის მოედანზე.

თქვე ბობებო, მოვდივარ!

პერსონაჟები

- ზაზა — მთავარი პერსონაჟი. პირველი მთხრობელი.
- ქეთა — ზაზას შეყვარებული. მეორე მთხრობელი.
- მამუკა — კაცი, რომელსაც ძმაკაცი მოუკლეს და სისხლის აღება სურს. მესამე მთხრობელი.
- კაკუჩა — ზაზას მეგობარი, მეოთხე მთხრობელი.
- პეტრუჩიო — ზაზას მეგობარი, მეხუთე მთხრობელი.
- ნინაკა — ზაზას მეგობარი, მეექვსე მთხრობელი.
- თაზო — ზაზას მეგობარი, მეშვიდე მთხრობელი.
- ვატო — ზაზას მეგობარი, მერვე მთხრობელი.
- ირაკლი — ზაზას მეგობარი, მეცხრე მთხრობელი.
- სოსო — ზაზას მეგობარი, მეათე მთხრობელი.
- ნიკუშა — ზაზას მეგობარი, მეთერთმეტე მთხრობელი.

სარჩები

ზაზა	1
ქეთა	12
მამუკა	25
კაკურჩა.....	27
ზაზა	36
პეტრუჩიო.....	45
მამუკა	49
ნინაპა.....	52
თაგო	57
ვატო.....	68
ირაკლი.....	73
სოსო	78
მამუკა	82
ნიკუშა	83
ქეთა	96
მამუკა	104
პერსონაჟები.....	106